

Гимназија “Патријарх Павле” ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2023/27. година

Београд

САДРЖАЈ

Уводна реч директора	4
Основни подаци о школи	5
Материјално технички и просторни услови рада	6
Кадровски услови рада	8
Подаци о ученицима	10
Сврха, циљеви и задаци школског програма	11
Полазне основе рада	12
Назив, врсте и трајање програма образовања и васпитања које школа остварује	13
План наставе и учења	14
Програм наставе и учења	27
Остваривање плана и програма наставе и учења	29
Начин остваривања принципа, циљева и исхода образовања и стандарда постигнућа	29
Остали обавезни облици образовно васпитног рада	43
Програм допунске наставе	43
Програм додатне наставе	44
Програм припремне наставе за полагање испита	44
Програм припремне наставе за полагање матурских испита	46
Програм рада секција	46
Програм слободних активности	47
Програм рада секција	
Програм рада Креативне радионице	
Програм рада Новинарске секције	
Програм рада социолошке секције и Дебатног клуба	

Програм рада Секције за лични развој	
Програм рада Шаховске секције	
Програм рада Ликовне секције	
Програм рада Секције из рачунарства и информатике- 3Д штампа и обука за дроне	
Програм рада Кошаркашке секције	
Програм рада Рукометне секције	
Програм рада Одбојкашке секције	
Програм активности којима се развијају способност за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа	56
Програм културних активности школе	60
Програм каријерног вођења и саветовања	64
Програм заштите животне средине	66
Програм здравствене превенције и програм развијања здравих стилова живота	70
Програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања	72
Програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања	78
Програм школског спорта	86
Програм сарадње са локалном самоуправом и друштвеном средином	86
Програм школског маркетинга	87
Програм сарадње са породицом	89
Програм подршке новим ученицима и запосленим	90
Програм рада ментора са приправником, увођење приправника у посао	91
Програм излета и екскурзија	99
Програм безбедности и здравља на раду	113
Смернице за прилагођавање и пружање додатне подршке	115
Препоруке за припрему програма додатне подршке у образовању	115

Садржај и начин остваривања матурског испита у гимназији	116
Евиденција и јавне исправе	122

УВОДНА РЕЧ ДИРЕКТОРА

“Будимо људи”

Патријарх Павле

У живот једне школе utkани су и животи оних који брину о деци. Сви запослени граде школу посвећеношћу и љубављу, оним што не пропада а умножава се оним што се дели.

Школа носи печат времена и изложена је променама које су условљене технолошким развојем, облицима и средствима рада, специфичношћу окружења, искушењима времена.

Наша школа је школа живота, а професори су као најобразованији део друштва utkани у њен живот. Наша мисија је достојна дубоког поштовања која за циљ има да образује независну и стваралачку личност. Ми, професори, који волимо и поштујемо своје ученике, и желимо добро нашој Србији, морамо се борити против ниских стандарда у јавном, културном и свакодневном животу. У свим приликама оправдано је питање има ли ишта важније од образовања. Целином свог деловања Школа пружа снажну подршку ученицима и васпитава активног и одговорног човека који је склон преиспитивању и критичком мишљењу. Гимназија савременог типа мора да поприма сва обележја, модерног, образовно-информативног центра са свим садржајима потребним за ефикасни, стучни и инвентивни рад ученика и свих запослених. Истовремено, гимназија, у свом изворном облику, неопходно мора да сачува традицију и културу свога народа.

Идеја о формирању XV београдске гимназије, сада Гимназије „Патријарх Павле“ добила је своје пуно оваплоћење пре више од две деценије. Наиме, 10. октобра 1991. донето је Решење на основу кога је формирана комисија за почетак рада школе. Том комисијом председавао је будући директор XV гимназије, Божидар Зејак.

Током 1991/2. школа је била заправо истурено одељење XIII београдске гимназије. Имала је оба смера (природно-математички и друштвено-језички) са по два одељења. Већ школске 1992/3. тај број је био удвостручен.

Током наредних година број ученика који су уписивали гимназију се увећавао, што је довело до потребе да школа прошири и своје просторне капацитете.

После господина Зејака, који је у два мандата био на месту директора, долази госпођа Босиљка Жебељан, такође професор српског језика и књижевности. Након истека њеног мандата, директор је поново господин Зејак, затим дужност директора врши госпођа Слободанка Јовановић, професор енглеског језика. На место директора од школске 2015/16. је господин Јасмин Николовски, професор српског језика и књижевности.

Октобра 2010. године, гимназија је са српском гимназијом „Доситеј Обрадовић“ из Темишвара потписала Повељу о братимљењу. 2011. почео је рад на Летопису школе, а 2012-те обележен је јубилеј – 20 година од оснивања. Тим поводом је изашао и 10-ти, јубиларни, број школског часописа De nobis. 2015. школа је добила и званичан сајт, док је школски блог оформљен раније.

Током година радило се на побољшању услова рада и уређењу и подизању квалитета целокупног школског објекта.

Првог септембра 2016. на иницијативу Савета родитеља, уз слагање запослених, благослов Српске Православне Цркве, по решењу Министарства просвете, науке и технолошког развоја гимназија мења назив у „Патријарх Павле“.

Гимназија „Патријарх Павле“ је отворена за разноврсне видове сарадње и одазива се свим позивима за заједнички развој, размену искустава, тражење нових и бољих решења у раду са децом.

У последњих неколико година, Гимназија „Патријарх Павле“ била је део многих домаћих и међународних пројеката.

О квалитету образовно-васпитног рада у школи говори и чињеница да наши матуранти са великим успехом уписују и завршавају студије у земљи и иностранству, као и то да радо одржавају контакт са својим професорима и редовно долазе у школу која им је пружила непходну помоћ и подршку при избору занимања.

Наш приоритет није искључиво обучавање ученика и ширење видика знања, већ, пре свега, рад на добробити и обликовању целовите личности младих људи који ће у том осетљивом периоду развоја добити утемељење и ослонац неопходан за суочавање са разноврсним изазовима савременог тренутка, како у погледу даљег школовања, тако и живота уопште.

Мисија наше школе јесте да кроз напредни наставни и ваннаставни програм омогући младим људима да стекну капацитет за целоживотно учење у променљивом свету и професионални развој, али и за животне и професионалне изазове развијајући “меке вештине” (“soft skills”).

Визија наше школе по дефиницији иде корак даље: да би школа била савремена и обављала своју мисију, једини пут јесте међународна сарадња и размена искустава у пројектима са школама из различитих средина наше земље и региона. Такође, међународна и међукултурна сарадња којој Школа тежи има за циљ развијање универзалних и хуманих вредности те ширење видика младих људи.

„Бавећи се децом, самим тим што са њима живимо, ми их „васпитавамо“ исто као што и деца нас васпитавају, откривајући нам нове визуре живота које, често, нисмо ни очекивали“. **Светомир Бојанин**

Директор Школе
Јасмин   Николовски

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

Школа је основана Решењем Скупштине општине Раковица број: 06-102/91- VII од 10.10.1991. године и уписана у регистар Привредног суда у Београду, води се у регистарском улошку 5-499-00.

Школа ради у преподневној и послеподневној смени.

Назив организације: Гимназија „Патријарх Павле“

Порески идентификациони број (ПИБ): 101 992 172

Матични број: 06009719

Шифра делатности: 85.31

Основна делатност: Опште средње образовање

Извршавање буџета: **840-29550845-64**

Средства родитеља: 840-31568845-28

Сопствена средства: 840-29550845-64

Подрачун за боловање: 840-1620-21

Лице одговорно за тачност и потпуност података: Јасмин Николовски, директор

Подаци о седишту:

Општина: Раковица

Место: Београд

Поштански број: 11090

Улица и број: Гочка 40

Број телефона: (011)23 22 808, (011) 23 22 809

Број факса: (011) 23 22 808

Е-маил: gimnazija.patrijarhpavle@gimnazijapatrijarhpavle.edu.rs

Веб-адреса: www.gimnazijapatrijarhpavle.edu.rs

МАТЕРИЈАЛНО-ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ РАДА

Школски простор

Гимназија „Патријарх Павле“ користи објекат у Гочкој 40. са Основном школом „14. Октобар” и музичком школом „Даворин Јенко”. Просторије које ће се користити за образовно-васпитни рад су: 18 класичних учионица, 2 наменске просторије за смештај наставних средстава, 1 зборница, 6 кабинета за информатику, кабинет уметности (учионица) и 2 мала кабинета (15m²), 7 малих просторија тзв. канцеларије (директор и помоћник директора, секретар школе, стручни сарадници, административно особље – рачуноводство), просторије за помоћно особље и домара школе. Укупна површина којом школа располаже износи око 4500 m². Ове године опремили смо два мала кабинета за информатику.

За наставу физичког васпитања по утврђеном распореду часова за први, други и трећи разред, ученици похађају наставу физичког у спортском центру Кошутњак, а четврта у спортској сали у Раковици.

Остали школски простор (свечана сала, двориште, спортски терени и друго), користе се заједнички са ОШ.

Недостатак физкултурне сале утиче директно на ток и организовање образовно-васпитног процеса.

Опремљеност школе наставним средствима

На почетку школске 2023/2024. Године, Гимназија располаже следећим наставним средствима за рад: 150 рачунара, 30 лаптоп рачунара, 10 штампача, 5 ласерских штампача, 1 мрежни штампач, 5 телевизора, 2 графоскопа, 5 микроскоп, 3 касетофона, музички стуб, 4 фотокопир машине, 21 видео пројектора, 19 интерактивних табли, 4 покретна дисплеја, 1 покретни пројектор. Гимназија је, до сада, обезбедила 9000 књига за рад библиотеке.

У посебно отежаним условима одвија се настава физичког васпитања који су испод нивоа утврђеног нормативом, а обезбеђена су наставна средства потребна за наставу историје, географије, физике, биологије, хемије и информатике (уџбеници, енциклопедије, карте).

Наставна средства и опремљеност су оквиру прописаног норматива.

КАДРОВСКИ УСЛОВИ РАДА ново из годишњег

Наставно особље

Име и презиме	Радно место	Степен стручне спреме
Јована Голубовић	Наставник Српског језика	VII
Нада Каришић	Наставник Српског језика	VII
Слађана Матовић	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Маја Мићовић	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Невена Ђуран	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Милица Недељковић	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Ана Пешут	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Оливера Миленковић	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Данијела Томашевић Марјановић	Наставник Српског језика и књижевности	VII
Слободанка Јовановић	Наставник Енглеског језика	VII
Александра Стевановић	Наставник Енглеског језика	VII
Маја Марковић	Наставник Енглеског језика	VII
Мирјана Антанасијевић	Наставник Енглеског језика	VII
Игор Столић	Наставник Енглеског језика	VII
Милица Шкрбић	Наставник Руског језика	VII
Јелена Животић	Наставник Руског језика	VII
Марија Крстић	Наставник Француског језика	VII
Тамара Дражић	Наставник Немачког језика	VII
Марија Николић	Наставник Немачког језика	VI
Весна Станковић	Наставник Латинског језика	VII
Данијела Јевтић	Наставник Латинског језика	VII
Драгана Бакоч	Наставник Математике	VII
Горан Лекић	Наставник Математике	VII
Јелена Жујовић	Наставник Математике	VII
Јелена Крсмановић	Наставник Математике	VII

Катарина Симић	Наставник Математике	VII
Бојана Ђорђевић	Наставник Наставник Математике	VII
Марина Гајић Тешић	Наставник Наставник Математике	VII
Данијела Божиловић Симић	Наставник Математике	VII
Гордана Ралетић	Наставник Математике	VII
Татјана Илинчић	Наставник Физике	VII
Драгана Игњатовић	Наставник Физике	VII
Биљана Станковић	Наставник Физике	VII
Александра Пешкир	Наставник Физике	VII
Зоран Стојић	Наставник Физике	VII
Полка Симић	Наставник Хемије	VII
Драгана Ивановић Божић	Наставник Хемије	VII
Сања Марковић	Наставник Хемије и изб.предмета	VII
Биљана Вранеш	Наставник Хемије	VII
Сандра Јевремовић Крстић	Наставник Биологије	VII
Снежана Маринковић	Наставник Биологије	VII
Милијана Прибић	Наставник Биологије	VII
Бојана Цветковић	Наставник Биологије	VII
Наташа Ђокић	Наставник Географије	VII
Тања Плазинић	Наставник Географије	VII
Жаклина Каваја	Наставник Географије	VII
Светлана Хофман Кесар	Наставник Историје	VII
Бојана Гајић	Наставник Историје	VII
Дарио Пикулић	Наставник Историје	VII
Марко Косијер	Наставник Историје	VII
Милица Миленовић	Наставник Социологије	VII
Зорана Матићевић	Наставник Социологије	VII
Зоран Матић	Наставник Филозофије	VII
Јелена Ивановић	Наставник Филозофије	VII
Симонида Вукобрат	Наставник Психологије	VII
Гордана Врачар Деги	Наставник Психологије	VII
Љиљана Петровић	Наставник Грађанског васпитања	VII
Ана Танасијевић	Наставник Изб.предмета	VII
Гордана Медић Симић	Наставник Изб.предмета	VII
Мирослава Николић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Маја Ђорђевић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Миодраг Поповић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Петар Ђосић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Небојша Филиповић	Наставник Рачунарства и инф.	VII

Јелена Субин	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Љиљана Копривица	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Александра Јовановић	Наставник Рачунарства и инф.	VI
Снежана Кладар Орловић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Весна Милојевић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Владимир Радојевић	Наставник Рачунарства и инф.	VII
Славиша Костић	Наставник Верске наставе	VII
Милош Матић	Наставник Верске наставе	VII
Сања Ђурановић	Наставник Ликовне културе	VII
Весна Дејановић	Наставник Ликовне културе	VII
Вукица Макевић Вукићевић	Наставник Музичке културе	VII
Раде Тубин	Наставник Музичке културе	VII
Снежана Стојановић	Наставник Физичког васпитања	VII
Зоран Станојевић	Наставник Физичког васпитања	VII
Ђумић Биљана	Наставник Физичког васпитања	VII

Ваннаставно особље

Име и презиме	Радно место
Јасмин Николовски	Директор школе
Весна Станковић	Помоћник директора
Мирела Ступар	Педагог
Марија Ћосић	Стручни сарадник - психолог
Гордана Врачар-Деги	Стручни сарадник - психолог
Весна Дрмоњић	Библиотекар
Невена Ђуран	
Јована Кулић	Секретар
Сања Горшић	Секретар, замена
Данка Даничић	Референт за финансијско- рачуноводствене послове
Луна Павловић	Референт за правне, кадровске и административне послове
Славица Илић	Шеф рачуноводста

Помоћно и техничко особље

Радно место	Број радника
Домар	1
Чистачице	10

Радници по уговору о раду који се финансирају из средстава учешћа родитеља у финансирању школског обезбеђења:

Радно место	Број радника
Обезбеђење	2

Радно место	Број извршилаца
Српски језик и књижевност	9
Енглески језик	5
Руски језик	2
Француски језик	1
Немачки језик	2
Латински језик	2
Психологија	1
Социологија	2
Филозофија	2
Историја	4
Географија	3
Биологија	4
Математика	9
Физика	5
Хемија	4
Рачунарство и информатика	11
Музичка култура	2
Ликовна култура	2
Физичко и здравствено васпитање	3
Образовање за одрживи развој	7
Језик, медији и култура	6
Религије и цивилизације	3
Верска настава	2

Грађанско васпитање	2
Укупно	93
Изборни предмети	5
Чистачице	10
Домар	1
Стручни сарадници	3
Библиотекар	2
Администрација	4
Одржавање рачунара	1

До 10 година стажа	25
Од 11 до 15 година стажа	12
Од 16 до 20 година стажа	13
Од 21 до 25 година стажа	2
Од 26 до 30 година стажа	11
Од 31 и више година стажа	18

ПОДАЦИ О УЧЕНИЦИМА

Упис се врши у складу са одредбама Закона о средњем образовању и васпитању и Правилника о упису ученика у средњу школу. Гиманзија уписује 280 ученика, од тога 120 ученика да друштвено језички смер, 120 ученика на природно математички смер и 40 ученика на смеру за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику. Настава у Гимназији се одвија у 40 одељења, која се формирају према другом страном језику који ученици уче, али и на основу стручног упутства о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама. Ученици Гимназије “Патријарх Павле” у највећој мери су становници са градске територије општине Раковица и Чукарица, али и осталих општина Београда.

1. СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха програма образовања

Програм образовања треба да :

- пружи квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву
- развија знања, вештине, ставове и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних, емоционалних, социјалних и физичких капацитета и знања ученика у складу са њиховим узрастом, развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање, развој и очување физичких и здравствених способности ученик;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање ученика за активно стицање знања, тимски рад и сарадњу у процесу наставе;
- подстицање и развијање способности ученика, упознавање и даље усавршавање талентоване деце;
- подстицање и развијање радозналости и жеље за учењем као и отворености за нове садржаје и нове облике учења код ученика;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верскетолеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- нулта толеранција на насиље;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности;
- развој стваралачких способности и креативности, естетске перцепције;
- развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија и и референтних извора података;

- развој компетенција за XXI век (компетенције за учење, комуникација, колаборација, језичке, дигиталне, рад са подацима, одговоран однос према здрављу, предузетничке компетенције и компетенције за целоживотно учење);
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- оспособљавање ученика за учење у реалним условима (амбијентална настава, СТЕ(А)М концепт што је регулисано Школским развојним планом 2020-25.);
- праћење нових образовно-васпитних тенденција у свету (примена вештачке интелигенције у настави);
- развој позитивних људских вредности код ученика, као и унапређивање односа заснованих на међусобном поштовању, сарадњи и солидарности уз уважавање различитости у складу са смерницама Министарства просвете.

Образовање и васпитање у Гимназији у Раковици оствариће се на основу овог Школског програма.

Овим Школским програмом обезбеђује се остваривање плана наставе и учења од првог до четвртог разреда средњег општег образовања и васпитања, као и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе. Садржи обавезни и изборни део, као и остале облике образовно-васпитног рада.

Обавезни део плана наставе и учења садржи основне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике од првог до четвртог разреда.

Изборни део плана наставе и учења обухвата изборне предмете и садржаје. Један од изборних предмета је Верска настава или Грађанско васпитање, а ученик који се определио за један од ова два изборна предмета, изборни предмет може да мења једанпут до краја стицања средњег образовања и васпитања. Обавезни изборни предмети у Гимназији Патријарх Павле су: језик, медији и култура и образовање за одрживи развој у првом и другом разреду и религије и цивилизације и образовање за одрживи развој у трећем и четвртог разреду.

Овим школским програмом одређено је трајање и основни облици извођења наставних програма, фонд часова за сваки предмет, фонд часова за сваки разред, начин и поступак остваривања прописаних планова наставе и учења, врсте активности у образовно-васпитном раду.

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ РАДА

Циљеви и задаци који се постављају у васпитно-образовном раду дефинисани су:

- Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017 и 27/2018 – др. закони, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020 и 129/2021.);

- Закон о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“ бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 – др. закон, 6/20, 52/21, 129/21 – др. закон и 129/21);
- Правилником о општим основама школског програма („Службени гласник РС - Просветни гласник“, број 5/2004);
- Правилником о наставном плану и програму за гимназију за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику објављеном у Службеном гласнику РС - Просветни гласник 5/2017, 15/2019, 6/2021 - др. правилник и 10/2022 - др. правилник)
- Правилником о наставном плану и програму за гимназију („Службени гласник - Просветни гласник“, бр. 5/90 и „Службеном гласнику РС - Просветни гласник“, бр. 3/91, 3/92, 17/93, 2/94, 2/95, 8/95, 23/97, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 11/2004, 18/2004, 24/2004, 3/2005, 11/2005, 2/2006, 6/2006, 12/2006, 17/2006, 1/2008, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 7/2011, 4/2013, 14/2013, 17/2013, 18/2013, 5/2014, 4/2015, 18/2015, 11/2016, 13/2016 - испр., 10/2017 - испр. и 12/2018 - др. правилник, „Сл. гласник РС“, бр. 30/2019 - др. правилник и „Сл. гласник - Просветни гласник“, бр. 8/2019 - др. правилник и 4/2020 - др. правилник);
- Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, број 46/2019)
- Правилником о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја („Службени гласник РС - Просветни гласник“, бр. 5/2011)
- Правилником о стандардима компетенција директора установа образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 38/2013)
- Законом о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017-др. закон)
- Правилником о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета («Сл.гласник РС», бр. 117/2013).
- Правилником о програму опште и уметничке матуре ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 11/2017);
- Школским развојним планом за период од 2020. до 2025. године;
- Резултатима спољашњег вредновања рада школе 2023. године.

2. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ

Гимназија остварује програм образовања и васпитања у четворогодишњем трајању и то за следеће смерове:

- Друштвено језички смер
- природно-математички смер
- одељење за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику

Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ СМЕРОВА

Р.б.	Смер	Број одељења	Планиран број ученика по смеру
1.	Друштвено језички	16	480
2.	Природно- математички	16	480
3.	Одељење за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику	8	160

Планови и програми наставе и учења објављени су у:

- Правилником о наставном плану и програму за гимназију („Службени гласник - Просветни гласник“, бр. 5/90 и „Службеном гласнику РС - Просветни гласник“, бр. 3/91, 3/92, 17/93, 2/94, 2/95, 8/95, 23/97, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 11/2004, 18/2004, 24/2004, 3/2005, 11/2005, 2/2006, 6/2006, 12/2006, 17/2006, 1/2008, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 7/2011, 4/2013, 14/2013, 17/2013, 18/2013, 5/2014, 4/2015, 18/2015, 11/2016, 13/2016 - испр., 10/2017 - испр. и 12/2018 - др. правилник, „Сл. гласник РС“, бр. 30/2019 - др. правилник и „Сл. гласник - Просветни гласник“, бр. 8/2019 - др. правилник и 4/2020 - др. правилник)

3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА

ДРУШТВЕ НО- ЈЕЗИЧКИ СМЕР		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељ но		годиш ње		недељн о		годишње		недељно		годишње		недељ но		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	♥
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТ И		2 6	2	96 2	7 4	2 5	3,5	925	129, 5	23	3,5	851	129, 5	23	3,5	7 5 9	11 5,5	34 97	44 8,5	3945,5
1.	Српски језик и књиже вност	4		14 8		4		148		5		185		5		1 6 5		64 6		646
1.	_____ _____ језик и књиже вност'	4		14 8		4		148		5		185		5		1 6 5		64 6		646
2.	Српски као немате рњи језик'	2		74		2		74		2		74		2		6 6		28 8		288
3.	Први страни језик	2		74		2	0 , 5	74	18,5	3	1	111	37	1	2	3 3	66	29 2	12 1,5	413,5
4.	Латинс ки језик	2		74		2		74										14 8		148
5.	Социол огија													3		9 9		99		99
6.	Психол огија					2		74										74		74
7.	Филозо фија									1	0,5	37	18, 5	3		9 9		13 6	18, 5	154,5
8.	Истори ја	2		74		2		74		3		111		3		9 9		35 8		358
9.	Геогра фија	2		74		2		74		2		74						22 2		222
1 0.	Биолог ија	2		74		2		74		1	0,5	37	18, 5					18 5	18, 5	185
1 1.	Матем атика	4		14 8		3		111		3		111		3		9 9		46 9		469
1 2.	Физика	2		74		1	0 , 5	37	18,5	1	0,5	37	18, 5	1	0,5	3 3	16, 5	18 1	53, 5	234,5
1 3.	Хемија	2		74		1	0 , 5	37	18,5									11 1	18, 5	129,5

14.	Рачунарство и информатика	2		74	2		74	1		37	1		33	218	218					
15.	Музика култура	1		37	1		37	1		37	1		33	144	144					
16.	Ликовна култура	1		37	1		37	1		37	1		33	144	144					
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74	2		74	2		74	2		66	288	288					
II ИЗБОРНИ		5		185	4		0,5 148	II ПРОГРАМ 18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5	
1	Верска настава / Грађанско васпитање ²	1		37	1		37	1		37	1		33	144	144					
2.	Други страни језик ³	2		74	1		0,5 37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	281	53,5	253	
3.	Изборни програми ⁴	2		74	2		74	4		148	4		132	428	428					
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	29	4	1073	148	29	4	1073	148	29	4	957	132	4250	502	4752

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		Недељно		годишње		годишње		
	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	♥
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	26	2	962	74	22	6,5	814	240,5	23	3,5	851	129,5	22	4,5	726	148,5	3353	592,5	3945,5
1. Српски језик и књижевност	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502

1.	_____ј език и књижевнос т	4		14 8		3		11 1		3		11 1		4		13 2		50 2		502
2.	Српски као нематерњи језик ²	2		74		2		74		2		74		2		66		28 8		288
3.	Први страни језик	2		74		1	0, 5	37	18, 5	1	0, 5	37	18, 5	1	0, 5	33	16, 5	18 1	53, 5	234,5
4.	Латински језик	2		74														74		74
5.	Социологиј а													2		66		66		66
6.	Психологиј а					2		74										74		74
7.	Филозофија									2		74		2		66		14 0		140
8.	Историја	2		74		2		74		2		74						22 2		222
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						22 2		222
10.	Биологија	2		74		1	1	37	37	2	0, 5	74	18, 5	1	1	33	33	21 8	70	288
11.	Математик а	4		14 8		5		18 5		5		18 5		5		16 5		68 3		683
12.	Физика	2		74		2	1	74	37	2	0, 5	74	18, 5	3	1	99	33	32 1	70	391
13.	Хемија	2		74		2	1	74	37	2	1	74	37	2		66		28 8	74	362
14.	Рачунарств о и информати ка		2		7 4		2		74		1		37		2		66		251	251
15.	Музичка култура	1		37			0, 5		18, 5									74		74
16.	Ликовна култура	1		37			0, 5		18, 5									74		74
17.	Физичко и здравствен о васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		28 8		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		18 5		4	0, 5	14 8	18, 5	6	0, 5	22 2	18, 5	6	0, 5	19 8	16, 5	75 3	53, 5	806,5
1.	Верска настава	1		37		1		37		1		37		1		33		14 4		144

	/Грађанско васпитање'																			
2.	Други страни језик'	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
3.	Изборни програми'	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	26	7	962	259	29	4	1073	148	28	5	924	165	4106	646	4752

ОДЕЉЕЊА ЗА УЧЕНИКЕ СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА ЗА РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКУ		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		нед.		год.		нед.		год.		нед.		год.		нед.		год.		Т	В	Σ
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В					
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		27	5	99	185	27	5	99	185	23	9	851	333	25	7	825	231	3674	934	4608
1.	Српски језик и књижевност	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502
1.1.	_____ језик и књижевност*	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502
2.	Српски као нематерњи језик*	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Страни језик	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
4.	Историја	2		74		2		74										148		148
5.	Географија	2		74		2		74										148		148
6.	Музичка култура	1		37														37		37
7.	Физика	2		74		3		111		3		111		4		132		428		428
8.	Хемија	2		74		2		74										148		148
9.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
10.	Математика	5		185		5		185		5		185		5		165		720		720
11.	Дискретна математика									2		74						74		74

12.	Биологија							3	111		3	99		210		210				
13.	Психологија				2	74								74		74				
14.	Ликовна култура							1	37					37		37				
15.	Социологија										2	66		66		66				
16.	Филозофија										2	66		66		66				
17.	Примена рачунара	1	2	37	74	2		74	2		74			37	22 2	259				
18.	Програмирање	2	3	74	11 1	2	3	74	11 1	3		11 1		148	33 3	481				
19.	Рачунарски системи	2		74										74		74				
20.	Оперативни системи и рачунарске мреже					2		74						74		74				
21.	Објектно оријентисано програмирање								1	3	37	11 1		37	11 1	148				
22.	Базе података								1	1	37	37	1	2	33	66	70	10 3	173	
23.	Програмске парадигме												3	99		99	99		99	
24.	Веб програмирање												2	66		66	66		66	
II: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
УКУПНО I+II		33		1221		33		1221		33		1221		33		1089		4752		4752

1. Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине
2. Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине
3. Ученик бира један од понуђених изборних програма.
4. Школа нуди листу страних језика у складу са својим кадровским могућностима а ученик наставља са изучавањем страног језика који је учио у основном образовању и васпитању
5. Ученик бира са листе два изборна програма у сваком разреду

Изборни предмети

	I	II	III	IV	Укупно
--	---	----	-----	----	--------

Изборни предмет										
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Верска настава	1	37	1	35	1	36	1	32	4	140
Грађанско васпитање	1	37	1	35	1	36	1	32	4	140

Обавезни изборни предмети који се примењују у друштвено-језичком и природно-математичком смеру у сва четири разреда

Изборни програми		РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Језик, медији и култура	1	1		
2.	Појединац, група и друштво				
3.	Здравље и спорт				
4.	Образовање за одрживи развој	1	1	2	2
5.	Уметност и дизајн				
6.	Примењене науке				
7.	Примењене науке 1				
8.	Примењене науке 2				
9.	Основи геополитике				
10.	Економија и бизнис				
11.	Религије и цивилизације				
12.	Методологија научног истраживања				
13.	Савремене технологије				

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД Д часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељенског старешине	37	37	37	33	144
Додатна настава	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунска настава	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремна настава	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

Остали облици образовно- васпитног рада

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД Д
Слободне активности (хор, оркестар, секције, техничке, хуманитарне, спортско-рекреативне и друге ваннаставне активности, амбијентална настава)	30-60 часова годишње			
Друштвене активности – ученички парламен т, ученичке задруге	15-30 часова годишње			
Амбијентална настава	једном у месецу Према Смерницама Министарства просвете, науке и технолошког развоја, тема амбијенталне наставе је “Филантропија, солидарност, пријатељство”			

Остваривање плана и програма наставе и учења по смеровима

Распоред радних недеља у току наставне године за друштвено-језички и природно-математички смер

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Разредно-часовна настава	37	37	37	33
Слободне активности (ваннаставне активности)	2	2	2	2
Матурски испит				4
Укупно радних недеља	39	39	39	39

Подела одељења на групе ученика¹

Друштвено-језички смер	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Број ученика у групи
Рачунарство и информатика	74	74	37	33	до 15
Први страни језик		18,5	37	66	до 15
Други страни језик		18,5	18,5	16,5	до 15
Филозофија			18,5		до 15
Биологија			18,5		до 15
Физика		18,5	18,5	16,5	до 15
Хемија		18,5			до 15

Природно-математички смер	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	Број ученика у групи
Рачунарство и информатика	74	74	37	66	до 15
Први страни језик		18,5	18,5	16,5	до 15

Други страни језик		18,5	18,5	16,5	до 15
Биологија		37	18,5	33	до15
Физика		37	18,5	33	до15
Хемија		37	37		до15
Музичка култура		18,5			до15
Ликовна култура		18,5			до15

¹Ученици се деле у групе на часовима који су планом наставе и учења предвиђени за вежбе.

Остваривање плана и програма наставе и учења за одељења за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику

1. Распоред радних недеља у току наставне године

ИТ	I РАЗРЕ Д	II РАЗРЕ Д	III РАЗР ЕД	IV РАЗР ЕД
Разредно-часовна настава	37	37	37	33
Слободне активности (ваннаставне активности)	2	2	2	2
Матурски испит				4
Укупно радних недеља	39	39	39	39

2. Подела одељења на групе ученика

Предмет	I разред		II разред		III разред		IV разред		број ученика у групи	
	број часова		број часова		број часова		број часова			
	вежбе	настава у блоку	вежбе	настава у блоку	вежбе	настава у блоку	вежбе	настава у блоку		
1.	Примена рачунара	72		72		70				8 – 12
2.	Програмирање	72	30	72	30	70	30			8 – 12

3.	Објектно оријентисано програмирање					70	30			8 – 12
4.	Базе података					70		62	30	8 – 12
5.	Програмске парадигме							62	30	8 – 12
6.	Веб програмирање							62		8 – 12

Изборни предмети

Изборни предмет за друштвено-језички и природно - математички смер.

		Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		Н	Г	Н	Г	Н	Г	Н	Г
1	Грађанско васпитање	1	37	1	35	1	36	1	32
2	Верска настава	1	37	1	35	1	36	1	32

Изборни предмети за одељења за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику:

		Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		Н	Г	Н	Г	Н	Г	Н	Г
1	Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	35	1	31
2	Верска настава	1	36	1	36	1	35	1	31

Опште упутство за остваривање изборних програма

- Концепт изборних програма и њихова сврха

Сви изборни програми су интердисциплинарни, исходовно и модуларно креирани. Они доприносе остваривању општих исхода образовања и васпитања, развијању кључних компетенција и општих међупредметних компетенција. Листа тих исхода и компетенција дата је на крају овог упутства и односи се на све изборне програме, с тим да се подразумева да појединачни програми, у складу са облашћу на коју се односе, доприносе њиховом остваривању и развијању у различитој мери. Сваки појединачни програм садржи дидактичко-методичко упутство које, заједно са овим општим упутством, даје наставнику комплетну слику о природи конкретног изборног програма и његовом остваривању.

Имајући у виду целину наставног плана за гимназију, изборни програми, поред програма наставе и учења обавезних предмета, додатно доприносе професионалном развоју ученика и повезивању школског и ваншколског учења. Ученици добијају више простора за учење путем решавања проблема, за међусобну сарадњу, за активно учешће у креирању тока наставе и учења и за већу употребу савремених технологија у образовне сврхе.

Иако постоји природна веза изборних програма са одговарајућим обавезним предметима, не треба их посматрати као неку врсту проширивања или продубљивања конкретног обавезног предмета, јер је њихова сврха у повезивању различитих знања, вештина, ставова и вредности кроз истраживачко и пројектно учење. У таквом приступу, конкретна предметна знања су ослонац за рад и успутна добит, али нису предуслов за рад и нису обавезни исход. То значи да се ученици у оквиру изборних програма могу бавити и темама/питањима/проблемима о којима мало знају, али поседују истраживачку радозналост да о томе више сазнају. Концепт изборних програма фаворизује проблемско учење, односно учење решавањем конкретних проблема код којих се стицање знања одвија спонтано током истраживачке и пројектне делатности. Тако стечена знања обично имају широку применљивост.

Чињеница да се изборни програми реализују у оквиру група састављених од ученика из различитих одељења и да интердисциплинарни карактер програма подразумева заједнички рад наставника различитих предмета, школска клима се унапређује, ученици се међусобно боље упознају, а наставници међусобно више сарађују.

- Карактеристике програма

Структура програма је таква да га сврстава у такозване полуструктуриране програме у којима постоје делови који су дефинисани за све ученике и делови у којима постоји изборност. На тај начин, пружа се слобода ученицима да уз помоћ наставника, а према сопственим интересовањима, креирају активности унутар оквира који је дат водећи рачуна о исходима које треба остварити и компетенцијама које треба развити.

Елементи сваког програма су:

- циљ;
- исходи за програм;
- модули (са темама и исходима);
- кључни појмови;
- листа обавезних предмета и изборних програма са којима је програм у корелацији и
- дидактичко-методичко упутство.

Програм не дефинише садржаје по модулима већ даје оквир (преко листе тема), унутар кога ученици и наставници одређују конкретне садржаје којима ће се бавити водећи рачуна о исходима које треба остварити и компетенцијама које треба развити. У појединачним програмима се наводе само исходи по модулима и за цео програм, а не наводе се опши исходи, кључне и међупредметне компетенције јер су саставни део општег упутства и односе се на све програме.

У зависности од изборног програма број модула је два или три. Процењено је да је то оптималан број који омогућава довољно времена, унутар предвиђеног фонда часова, да се остваре истраживачке и пројектне активности. Ако су предвиђена програмом два модула то не значи да они морају бити остварени са једнаким бројем часова. Остављено је наставнику да, пратећи активности ученика и природу модула, односно ширину изабране теме, процени која је оптимална динамика рада како би се оба модула или сва три остварила. Наставник све време подстиче ученике да реално планирају динамику рада, као и да се придржавају рокова јер су и то важни исходи истраживачког и пројектног рада.

- **Организациона питања**

План за први разред садржи листу од шест изборних програма са фондом од једног часа недељно. Програми су из различитих области – природне, друштвене науке, уметност, здравље. Неки од ових програма су у плану само за први и други разред, а два програма ученици могу да бирају током целокупног гимназијског школовања. Са ове листе школа је у обавези да ученицима, у складу са својим могућностима, понуди четири изборна програма од којих ученик бира два. Ученици се из изборних програма оцењују, а оцена улази у општи успех.

После првог разреда ученик има право да промени изборни програм. Из тог разлога, програми су конципирани модуларно, кроз заокружене тематске целине, које се могу изучавати независно. Ученици се могу охрабривати да мењају изборне програме из разреда у разред како би били у контакту са више различитих области и тестирали своја професионална интересовања.

Пре избора програма ученици и њихови родитељи се морају упознати са програмима путем различитих презентација (на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, лифлета и др.).

Групе за изборне програме не могу имати мање од 15 ученика.

Остваривање програма

- **Уводне активности**

У остваривању програма посебну пажњу добијају уводне активности. Оне су посвећене увођењу ученика у изборни програм путем вођеног разговора. Он може почети разменом разлога зашто је неко изабрао баш тај програм и каква су очекивања. Треба имати у виду да групу чине ученици који се међусобно не познају и да је потребно време за развој групних односа што је за начин на који се програми остварују изузетно важно.

Веза изборних програма са основношколским предметима је за ученике мање или више видљива, али она свакако постоји и на њу се треба ослањати. Међутим, уводни часови

не би требало да се сведу ни на какву проверу знања и вештина ученика путем усменог или писменог испитивања, као ни на предавање наставника.

Наставник треба да води разговор са ученицима на такав начин да они добију јасну слику о програму, чиме ће се бавити и на који начин. Осим тога, на уводним часовима (не би требало да их буде више од два) дефинишу се правила понашања у групи, а наставник упознаје ученике са начином на који се прати њихово напредовање, како се вреднују и оцењују ученичке активности.

- Рад на модулима

Модули су заокружене целине са више тема или питања који представљају његове различите аспекте. Сваки модул се обрађује на истраживачки и пројектни начин што значи да не постоји унапред дефинисан сценарио активности, већ се он развија током непосредне комуникације са ученицима. Различите групе се могу бавити различитим аспектима модула, односно могу изабрати другачије теме, питања.

За сваки модул потребно је припремити почетни материјал. То је важна активност наставника јер има функцију мотивисања ученика за рад на модулу. Почетни мотивациони материјал који се у програмима називају подстицаји могу бити врло различити као што су историјски или актуелни догађаји, медијске вести, резултати истраживања, социјални експерименти, филмови, књиге, неке чињенице и слично. Примери подстицаја су: податак о неравномерној концентрацији капитала у свету код малог броја људи (0,1% људи поседује 13% светског капитала), социјални експеримент у којем врхунски виолиниста свира на скупој виолини врло тешку композицију али остаје непримећен јер се то дешава у подземном пролазу, а не у познатој концертној дворани; чињеница да су неке земље своју комплетну производњу, која загађује животну средину, изместиле у земље тзв. трећег света; листа открића која су добила Нобелову награду, а касније су оповргнута новим истраживањима; део биографије значајних личности; приказ развоја дизајна аутомобила; информације из медија о сукобима навијача; пример особе која је спасила дете из пожара и добила озбиљне опекотине; видео клип о понашању људи према истој девојчици кад је лепо обучена и када је неуредна... Наставник треба да посвети пажњу избору овог материјала имајући у виду специфичност модула, узраст ученика и њихова интересовања. Њихова улога је да провоцира реакцију ученика, да их мотивише да дискусију, супротстављају мишљења, аргументују своје ставове и да даље истражују. Посебно су подстицајни они материјали који садрже неку врсту когнитивног несклада, нелогичности или неочекиваности као што је нпр. податак да у Србији има 25% више мобилних телефона него грађана, или да становници Новог Сада „производе“ три пута више комуналног отпада него грађани Бора. Дobar уводни материјал се препознаје по томе да ли је изазвао код ученика неку врсту запитаности. Након представљања почетног материјала, следи разговор са ученицима и провера да ли се десила провокација, односно каква је њихова реакција. Жива дискусија и бројна питања су добар почетак рада на модулу. Разговор модерира наставник и та активност не би требало да траје дуже од једног часа.

Следећи корак намењен је представљању тема које су уз модул дате у програму. Неке од њих су у форми питања. Концепт програма почива на идеји да се ученици у првом сусрету са модулом, преко више тема, упознају са сложености појаве и могућности њеног истраживања из различитих аспеката. Листу тема из програма наставник може проширити још неким темама водећи рачуна да оне одговарају модулу и узрасту и интересовањима ученика. Подразумева се да теме наставник треба да образложи како би

ученицима било што јасније на шта се оне односе. Представљање тема треба да траје један час и да покрене процес избора на којој теми ће која група радити. У овој фази рада наставник мора да помогне ученицима да се организују јер постоје бројне могућности. На пример, ученици се могу одредити да се поделе у мање групе које ће радити на једном истом питању/проблеми истом методологијом и касније упоређивати резултате, или ће радити на истом питању/проблеми али различитим приступом, или ће више група радити на различитим темама. Један од могућих начина рада јесте да се сваки ученик одреди која га тема највише интересује. Простим пописом може се утврдити које теме су се издвојиле и око којих је могуће направити групу која не би требала да буде већа од пет ученика да би се обезбедило што равномерније учешће сваког од њих. Уколико се за неку тему одредило само два ученика онда ће они радити у пару. Формирање малих група треба да се заснива на интересовањима за тему, а не на личним преференцијама ко би са ким волео да ради. Тако се обезбеђује да се у оквиру сваког модула међа структура група, а ученицима пружа прилика да сарађују са више различитих чланова.

У наставку рада ученици треба да се одреде како ће се бавити изабраним темама, односно питањима/проблемима. То јесте активност ученика, али у првом разреду и у првом сусрету са оваквим начином рада, неопходна је помоћ наставника. Независно од тога за коју тему се ученици одреде, даљи рад треба да се одвија кроз:

- истраживачке активности;
- анализу прикупљених података;
- презентовање добијених резултата;
- документовање рада.

За први, истраживачки део, постоје бројне могућности и ученици треба да буду упознати са њима и са начином на основу чега се бирају. Начин истраживања у великој мери је повезан са облашћу из које је изборни програм (природне или друштвене науке, уметност) и са темом која сама по себи воде ка некој врсти истраживања. Ученици се могу бавити: прикупљањем података из различитих истраживања и њихово упоређивање (на пример, истраживање који су узорци младима у различитим земљама); спровођење сопственог истраживања (на пример, прављење упитника који испитује ставове људи или спровођење анкета на изабраном узорку или пописивање броја жена и мушкараца на руководећим функцијама у буџетским установама у месту где живе, или прикупљање хидрометеоролошких података у последњој деценији...); понављање једноставних истраживања које је рађено пре више деценија у истој средини и поређење добијених података; припрема питања за одређену циљну групу ради утврђивања нивоа знања у односу на испитивану тему (нпр. за ученике, наставнике, родитеље) итд. Теме се могу обрађивати на локалном или глобалном нивоу, са временском димензијом (некад–сад).

Договарање око тога како ће се тема истраживати може да траје више часова јер је ученицима потребно да се прво боље упознају са темом. Најчешће ће то бити преко интернета али ученике треба упутити и на друге изворе као што су књиге или разговор са неким људима. Наставник пружа различите врсте помоћи и подршке ученицима најчешће кроз давање идеја које они треба да развију и упознаје их са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Када се ученици одреде како ће истраживати тему потребно је припремити неки материјал, договорити се о динамици

рада и подели задужења. У првом разреду и у раду на првом модулу за очекивати је да ученици имају тешкоће у самоорганизовању истраживачког рада али се на тај начин унапређују њихове вештине за рад у групи, за комуникацију, за баратање подацима и друга знања, ставови и вештине које су део општих и међупредметних компетенција. Након тога, ученици спроводе истраживање које је најчешће ван школе, што подразумева одлазак у библиотеке, музеје, одговарајуће институције, рад на рачунару, разговор с људима и др. Треба имати у виду да ће у неким случајевима бити потребно да ученици осмисле неку врсту инструмента за истраживање (нпр. кратки упитник, интервју, чек листа), али у многим случајевима истраживање ће заправо бити проналажење резултата већ обављених истраживања или прикупљање података који су део стандардних процедура неких институција (званични сајтови репрезентативних установа за област). За успешно спровођење ових активности изузетно је важно да се унапред одреде задужења и одговорност сваког члана групе. На часу ученици представљају једни другима унутар мале групе шта јесу или шта нису од планираног урадили, размењују мишљење и планирају даље кораке. Током свих истраживачких активности у свакој групи ученици воде рачуна о документовању рада. То се постиже на различите начине: путем фотографија, видео снимака или у краткој писаној форми (ученици могу да направе и формулар, неку врсту чек листе и слично). У ту сврху ученици могу користити мобилне телефоне.

Број часова за истраживачку фазу модула одређује се у складу са сложеношћу захтева и доступношћу података. Треба имати у виду да 4 часа заправо значи да ће ученици имати 4 недеље за рад на терену што је сасвим довољно за многа истраживања. Тешкоће са којима се ученици сусрећу током сакупљања података могу бити од значаја за истраживање и обавезно их треба забележити (нпр. у записнику треба навести да је утврђено да се у Србији не мери неки састојак у води за пиће, или да је у општини изгубљена документација о рођеним и умрлим људима из 19. века, да нека институција не жели да да податке и др.).

Када ученици прикупе податке подразумева се њихова обрада која може бити квалитативна и/или квантитативна. Анализа прикупљених података не треба да буде много сложена али треба да обезбеди увид у добијене резултате. Наставник прати на који начин ученици обрађују податке и пружи им помоћ и подстиче их да резултате обрађују употребом компјутерских програма.

На крају истраживања ученици припремају кратак извештај о раду на теми и презентацију о добијеним резултатима. Након представљања свих презентација ученици започињу разговор и договарање који резултат ће бити основ на коме ће се радити следећа фаза—пројекат. За очекивати је да ће ученици по том питању имати различито мишљење али је то добра прилика да вежбају аргументовање. Било би добро да се ученици демократском процедуром (гласањем после дискусије) определе шта ће бити основ пројекта, а не да то буде наметнуто од стране најгласнијих. Независно од тога колико је било малих група у истраживачкој фази група треба да ради један пројекат или највише два у зависности од њене величине.

Друга фаза у раду на модулу представља осмишљавање/дизајнирање пројекта који се базира на изабраном/изабраним резултатима истраживања.

Пројекти треба да буду примерени ученицима у смислу захтева, реалистични, а могу бити и хипотетички. Да би ученици били успешни у осмишљавању пројекта, наставник треба да им помогне у конципирању нацрта не умањујући њихову самосталност и

иницијативу. Та активност захтева више часова и добру организацију рада. Пројекти могу бити врло различити у зависности од области на коју се односи изборни програм, од модула и изабране теме. Неки пројекат ће се бавити организовањем акције у корист некога/нечега, други ће се бавити решавањем проблема, осмишљавањем огледа, а неки ће бити припрема представе, филма, изложбе... Осим тога, неки пројекти ће бити такви да их ученици могу реализовати, нпр. организација базара или неких презентација, а неки други ће бити хипотетички, само разрада неке сложене идеје. Додатна појашњења и предлози око рада на пројекту налазе се у упутствима која су у појединачним изборним програмима.

Без обзира на то какав је пројекат у питању, потребно је оснажити ученике да припреме нацрт који садржи све потребне фазе у припреми пројекта од дефинисања проблема (на чему ће се радити), циља (шта се жели постићи), активности (шта ће се радити), динамике рада, поделе задужења до начина провере остварености циља. Неке активности на пројекту ученици ће радити на часовима, а неке ван часова и ван школе.

Најчешће грешке и тешкоће током рада на пројекту о којима треба водити рачуна су: превише „уско“ или „широко“ постављен проблем/циљ; недовољно прецизно дефинисан план пројекта; неодговарајућа подела активности; нефункционалан проток информација између чланова групе која ради на пројекту; лоша процена потребног времена за одређене активности; планиране активности нису изводљиве или нису адекватне; недостатак потребног материјала и опреме; појава такмичарских уместо сарадничких односа.

У завршном делу рада на модулу ученици вреднују активности којима су се бавили ослањајуће се на документацију. Проверавају да ли су остварили циљ који су на почетку одредили и идентификују тешкоће које су имали или грешке које су направили. На тај начин се спремају за рад на следећим модулима и унапређују своје истраживачке и пројектне компетенције.

На крају школске године школа може организовати различите активности на којима ће бити приказана истраживања и пројекти ученика у оквиру различитих изборних програма. На сајту школе може постојати део који је само томе посвећен чиме се афирмишу ученичке активности. Уколико је циљ неких пројеката организација активности које су намењене ширем аудиторијуму (квизови, изложбе, представе, базари...) школа треба да пронађе начин да то подржи, у смислу организације, проналажења времена, простора, материјалних средстава. На тај начин живот школе се диже на виши ниво, а сегрегација ученика која постоји по разредима, одељењима и сменама се умањује.

- Улога наставника

У концепту изборног програма улога наставника, иако мање видљива, заправо је веома сложена и важна. Он је, пре свега, координатор, организатор, свих активности ученика и уколико их он не „води“ на прави начин ученици неће успети да приведу крају свој истраживачки и пројектни рад. Из тог разлога наставник мора пажљиво да планира сопствене активности и то не на начин као што се ради код обавезних предмета. Планирање остваривања изборних програма захтева извесну флексибилност и способност предвиђања у ком правцу ће се одвијати активности ученика, односно која врста помоћи и подршке ће им бити потребна. Наставник планира којим својим активностима подстиче рефлексивност, радозналост, аргументовање, креативност,

истрајност, одговорност, самосталност и континуирано документовање рада ученика. Да би то постигао он мора унапред да осмисли своје активности и да припреми одговарајући материјал. Сложеност планирања изборних програма огледа се и у чињеници да се исти програм на различите начине остварује у различитим групама, тако да се планирање мора одвијати на нивоу конкретне групе. Програми који су полуструктурирани, као што су ови, не могу се успешно реализовати уколико се импровизују и препусте ученицима, иако се базирају на идеји да су ученици главни актери.

Наставник прати како ученици учествују, како сарађују, како решавају конфликте. Укључује се, кад процени да је неопходно. Не сузбија сукобе ако се они одвијају аргументима. Како у свакој групи постоје ученици који су мање укључени у заједнички рад, то решава давањем подстицаја без вршења притиска. Повећана укљученост и активност ученика треба да почива на њиховој радозналости.

Наставник има важну улогу и у процесу праћења и вредновања ученичког рада. Он континуирано даје повратну информацију ученицима која треба да буде јасна и увремењена и помогне им да коригује свој рад. Такође, и наставник треба да добије од ученика повратну информацију о свом раду што је драгоценост за његово даље планирање остваривања изборног програма.

- Праћење, вредновање и оцењивање

Изборни програми се бројчано оцењују и оцена улази у општи успех ученика (не односи се на грађанско васпитање). То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција примењујући Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању у коме су дати критеријуми који укључују и елементе општих и међупредметних компетенција.

Имајући у виду концепт изборних програма, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на индивидуалним усменим и писаним проверама. Да би објективно проценио напредовање конкретног ученика у активностима, које су најчешће групне, наставник може и треба да прати многе друге показатеље. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе. Зато на крају сваког модула ученици треба да процењују сопствени рад и рад групе, идентификују тешкоће и њихове узроке, као и да имају предлог о другачијој организацији активности. Треба имати у виду да је у изборним програмима процес рада често важнији од самих резултата. Из неуспелог истраживања или пројекта може се пуно тога научити и зато ученици не морају неминовно бити лоше оцењени.

Табела која следи представља помоћ наставницима у вредновању групног рада ученика и усаглашена је са Правилником о оцењивању. Иако се у изборним програмима не користе тестови знања, објективност оцењивања се може постићи уколико се наставник не ослања на општи утисак, већ унапред одреди елементе праћења и пажљиво бележи понашање ученика и уколико су ченици унапред упознати шта се вреднује.

Групни рад	Елементи процене са показатељима		
НИВО/ОЦЕНА	РАД У ГРУПИ	ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ	РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА
ВИСОК одговара оценама 4 или 5	Ученик сарађује са свим члановима групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно	Ученик поседује знања, показује спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.	Ученик је у потпуности посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.
СРЕДЊИ одговара оценама 3 или 4	Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији али их самостално решава, своје обавезе извршава уз подсећање и опомињање.	Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на тему.	Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак али кад га добије ради по њему. Повремено има активности које не доприносе решавању задатка.
НИЗАК одговара оценама 2 или 3	Ученик повремено има сукобе у којима напада особе а не проблем, своје обавезе извршава ретко и делимично.	Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.	Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.

<p>НЕЗАДОВОЉАВА ЈУЋИ</p> <p>одговара оцени 1</p>	<p>Ученик омета рад групе, доприноси неконструктивним сукобима и не извршава своје обавезе.</p>	<p>Ученик ништа не зна о теми и нема интересовање да сазна. Не учествује у размени идеја. Никад не поставља питања која се односе на тему.</p>	<p>Ученик омета решавање задатка.</p>
--	---	--	---------------------------------------

Вредновање активности се може обавити и са групом тако што се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана посебно, односно може се применити тзв. вршњачко оцењивање.

Када је у питању вредновање рада ученика на пројекту, онда се могу пратити следећи показатељи: колико јасно ученик дефинише проблем; колико прецизно одређује циљ пројекта, да ли консултује различите изворе информација; да ли доводи у везу избор активности пројекта са проблемом и циљем; да ли показује креативност у осмишљавању активности; колико пажљиво прикупља податке; да ли се придржава процедура; да ли правилно обрађује податке; да ли закључке доноси на основу валидних података; да ли документује активности на пројекту; какав је квалитет завршне презентације; како помаже другима; како сарађује; како дели информације од значаја за пројекат.

По завршетку пројекта, односно једног модула или целог програма, ученици могу да изврше самопроцењивање. За то се може користити листа од неколико питања коју је наставник направио наменски за ту групу. Нека од питања могу бити: укратко напиши шта ти је било најзанимљивије, шта је било најтеже, шта си научио, које си вештине стекао, када би поново радио да ли би нешто променио, да ли си задовољан како си сарађивао са осталим члановима групе и др.

Наставник може да вреднује и оцењује и продукте рада (пано, лифлет, снимак, фотографија, представа, направљен костим...) као и јавни наступ, обављен интервју, исказану иницијативу, посредовање у разрешавању сукоба унутар групе.

ИЗВОРИ ИНФОРМАЦИЈА

Концепт изборних програма не базира се на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени. Напротив, ученици се подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је јачати ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развијају осећај компетентности у раду са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабривати да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије и разговор са људима што је важан извор информација у друштвеним наукама. Ученици треба да схвате да је животно искуство њихових бака и дека некад богатији и поузданији извор неких информација него интернет.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПО СМЕРОВИМА И РАЗРЕДИМА

Смер и разред	Службени гласник РС –ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК
Друштво језички смер –	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf

1. разред	
Друштво језички смер – 2. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf
Друштво језички смер – 3. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf
Друштво језички смер – 4. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf
Природ но – матема тички смер – 1. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf
Природ но – матема тички смер – 2. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf
Природ но – матема тички смер – 3. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX) линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf

Природно – математички смер – 4. разред	<p>Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 4/LXIX)</p> <p>линк: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2020/08/pravilnik-gimnazija.pdf</p>
Одељење за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику – 1. разред	<p>Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 7/20 и 6/21)</p> <p>линк: http://vukts.edu.rs/Dokumenta%202021-2022/Pravilnik%20o%20planu%20i%20programu%20nastave%20i%20u%20C4%8Denja%20za%20gimnazije%20za%20u%20C4%8Denke%20sa%20posebnim%20sposobnostima%20za%20ra%20C4%8Dunarstvo%20i%20informatiku.pdf</p>
Одељење за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику – 2. разред	<p>Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 7/20 и 6/21)</p> <p>линк: http://vukts.edu.rs/Dokumenta%202021-2022/Pravilnik%20o%20planu%20i%20programu%20nastave%20i%20u%20C4%8Denja%20za%20gimnazije%20za%20u%20C4%8Denke%20sa%20posebnim%20sposobnostima%20za%20ra%20C4%8Dunarstvo%20i%20informatiku.pdf</p>
Одељење за ученике са посебним способностима	<p>Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 7/20 и 6/21)</p> <p>линк: http://vukts.edu.rs/Dokumenta%202021-2022/Pravilnik%20o%20planu%20i%20programu%20nastave%20i%20u%20C4%8Denja%20za%20gimnazije%20za%20u%20C4%8Denke%20sa%20posebnim%20sposobnostima%20za%20ra%20C4%8Dunarstvo%20i%20informatiku.pdf</p>

а за рачунар ство и информ атику – 3. разред	
Одеље ње за ученике са посебн им способ ностим а за рачунар ство и информ атику – 4. разред	Правилник о плану и програму наставе и учења за гимназију („Просветни гласник“, број 7/20 и 6/21) линк: http://vukts.edu.rs/Dokumenta%202021-2022/Pravilnik%20o%20planu%20i%20programu%20nastave%20i%20u%20C4%8Denja%20za%20gimnazije%20za%20u%20C4%8Denke%20sa%20posebnim%20sposobnostima%20za%20ra%20C4%8Dunarstvo%20i%20informatiku.pdf

4. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА

Образовање и васпитање у Гимназији „Патријарх Павле“ остварује се у складу са циљевима који су дефинисани законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, и то:

- развој кључних компетенција неопходних за даље образовање и активну улогу грађанина за живот у савременом друштву (компетенција за 21. век)
- оспособљавање за самостално доношење одлука о избору занимања и даљег образовања;
- свест о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду;
- оспособљавање за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавања различитости;

- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, самоиницијативе, способност самовредновања и изражавања сопственог мишљења.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА У ГИМНАЗИЈИ ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ

Систем образовања и васпитања у Гимназији мора да обезбеди за све ученике:

- једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама;
- квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке и прилагођено узрасним и личним образовним потребама сваког ученика;
- образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи у којој се негује отвореност, сарадња, толеранција, свест о културној и цивилизацијској повезаности у свету, посвећеност основним моралним вредностима, вредностима правде, истине, солидарности, слободе, поштења и одговорности и у којој је осигурано пуно поштовање права ученика;
- усмереност образовања и васпитања на ученике кроз разноврсне облике наставе, учења и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама ученика, развија мотивација за учење и подиже квалитет постигнућа;
- једнаке могућности за образовање и васпитање на свим нивоима и врстама образовања и васпитања, у складу са потребама и интересовањима ученика, без препрека за промене, настављање и употпуњавање образовања и образовање током целог живота;

Систем образовања и васпитања својом организацијом и садржајима обезбеђује и:

- ефикасну сарадњу са породицом укључивањем родитеља, односно старатеља ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања;
- разноврсне облике сарадње са организацијама надлежним за послове запошљавања и локалном заједницом и широм друштвеном средином како би се постигао пун склад између индивидуалног и друштвеног интереса у образовању и васпитању;
- ефикасност, економичност и флексибилност организације система ради постизања што бољег учинка;
- отвореност према педагошким и организационим иновацијама.

У остваривању принципа, посебна пажња посвећује се:

- адекватној припремљености за школско учење и за прелазак на више нивое образовања и васпитања;
- могућности да ученици са изузетним способностима (талентовани), без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовања

и установама, као и идентификацији, праћењу и стимулисању ученика са изузетним способностима, као будућег научног потенцијала;

- смањењу стопе осипања из система образовања и васпитања, посебно особа из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, особа са сметњама у развоју и других особа са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног образовања;
- каријерном вођењу и саветовању запослених и ученика усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном и професионалном смислу;
- остваривању права на образовање, без угрожавања других права детета и других људских права;
- подршци новопридошлим ученицима;
- подршци ученицима са дијабетесом или другим здравственим проблемима као потенцијалним ометајућим факторима за остваривање потенцијала ученика.

ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА – МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА КРАЈ ОПШТЕГ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА

Неки од најважнијих фактора су глобална оријентација ка компетенцијама; утицај нових технологија, интернета и медија на учење, природу послова и приватни живот појединца; растућа социјална мобилности растућа конкурентност на тржишту рада. Идентификовање широко дефинисаних кључних компетенција и реформисање школских програма у складу с њима започело је 2006. године када је Европска Унија усвојила Европски оквир кључних компетенција за целоживотно учење (European Reference Framework of Key Competences for Lifelong Learning). Знања, вештине и ставови који су у овом документу препознати као кључни са становишта развоја појединца, кључни су и развијање иновативности, продуктивности, а тиме и конкурентности сваког друштва. Динамика промена које доносе нове технологије у свету рада, као и социјалне промене постављају пред образовни систем захтев да се развијају компетенције за нове и промењене послове, али и компетенције за прихватање и прилагођавање променама.

Основна промена коју доноси оријентација ка међупредметним компетенцијама, и компетенцијама уопште, огледа се у динамичнијем и ангажованијем комбиновању знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. Овако схваћене компетенције излазе из оквира традиционалних школских предмета и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно реализују своје грађанске улоге. Значај међупредметних компетенција за будући живот младог човека није тешко документовати, али је важно питање који простор у наставном процесу је резервисан за рад на овим компетенцијама. У суштини, рад на међупредметним компетенцијама конкурентан је раду на садржајима и компетенцијама које су непосредно везане за одређене предмете. Зато оне морају да буду део свакодневног наставног контекста у којем се учење одвија, као што и одговорност за њихово развијање носи комплетан наставни процес, дакле, сви наставници и школски

предмети са којима ученик ради. То значи да подржавање међупредметних компетенција тражи заједничко планирање на нивоу школских тимова, комплекснији рад наставника на часу, као и већу аутономију школе и наставника у реализацији образовних исхода.

Основни критеријум за селекцију кључних компетенција је да оне буду потенцијално релевантне и корисне за све, као и усаглашене са етичким, економским и културним вредностима и конвенцијама у друштву. Са становишта појединца, кључне компетенције омогућавају интеграцију у различите социјалне контексте и мреже, укључујући и оне које сада не познајемо, уз изградњу аутономије у просуђивању и доношењу одлука. (по: Eurydice, 2002).

Имајући на уму ове околности критеријуме, као и карактеристике образовног система у Србији и контекста у којем он функционише у овом тренутку, издвојене су следеће међупредметне компетенције као најрелевантније за адекватну припрему ученика за будући живот:

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Вештина комуникације
3. Рад с подацима и информацијама
4. Дигитална компетенција
5. Решавање проблема
6. Вештина сарадње
7. Вештине за живот у демократском друштву
8. Брига за здравље
9. Еколошка компетенција
10. Естетска компетенција
11. Иницијативност и оријентација ка предузетништву

У овом документу међупредметне компетенције дефинисане су као обавезне, али, због специфичног положаја у наставном процесу, очекивани исходи одређени су само на основном, базичном нивоу.

1. Компетенција за целоживотно учење

Лични и професионални развој појединца превасходно почива на његовој способности да управља процесом учења. Ученик треба да буде оспособљен да иницира учење, да изабере стратегије учења и дизајнира контекст у којем учи, да прати и контролише напредак током учења, да управља учењем у складу са намерама и циљем који има.

Ученик уме да пронађе и асимилиује нова знања и вештине, користећи претходно учење и ваншколско искуство. Свестан је процеса учења, могућности и тешкоћа у учењу; уме да превазиђе тешкоће и да истраје у учењу. Примењује знања у различитим ситуацијама у зависности од карактеристика ситуације и сопствених циљева.

- Ученик уме да организује процес учења, да организује простор и обезбеди услове за учење, да управља временом.
- Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селекује битно од небитног, релеватно од ирелеватног, познато од непознатог; уме да резимира и елаборира основне идеје.
- Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења.
- Познаје различите врсте текстова и уме адекватно да селекционише читалачку дирекцију и стратегије читања.

- Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности.
- Идентификује тешкоће у учењу, зна како да их превазиђе. Уме да процени степен у којем је овладао градивом.

-

2. Вештина комуникације

Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном, и професионалном контексту. Ученик прилагођава начин и средства комуникације карактеристикама ситуације (сврси и предмету комуникације, комуникационим капацитетима и карактеристикама партнера у комуникацији итд.). Користи на одговарајући и креативан начин појмове, језик и стил комуникације који су специфични за различите научне, техничке и уметничке дисциплине. У комуникацији са другима уме да изрази себе (своје мишљење, осећања, ставове, вредности и идентитете) и да оствари своје циљеве на позитиван, конструктиван и аргументован начин поштујући и уважавајући другог. Критички процењује садржај и начин комуникације у различитим комуникативним ситуацијама. Ученик има развијену свест о значају позитивне и конструктивне комуникације и активно доприноси неговању културе дијалога у заједницама којима припада.

- Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета).
- Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.
- Уважава саговорника - реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију.
- У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница.
- Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.
- Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације.

3. Рад с подацима и информацијама

Ученик разуме значај коришћења поузданих података за рад, доношење одлука и свакодневни живот. Користи знања и вештине из различитих предмета да представи, прочита и протумачи податке користећи текст, бројеве, дијаграме и различите аудио- визуелне форме. Ученик користи различите изворе информација и података (библиотеке, медије, интернет, личну комуникацију, итд.) и критички разматра њихову поузданост и ваљаност. Ефикасно проналази, селекује и интегрисхе релевантне информације из различитих извора.

- Зна да је за разумевање догађаја и доношење компетентних одлука потребно имати релевантне и поуздане податке.
- Уме да пореди различите изворе и начине добијања података, да процењује њихову поузданост и препозна могуће узроке грешке.
- Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.
- Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података.
- Зна разлику између података и њиховог тумачења, зна да исти подаци, у зависности од контекста, могу имати различита тумачења и да тумачења могу да буду пристрасна.
- Разуме разлику између јавних и приватних податка, зна које податке може да добије од надлежних институција и користи основна правила чувања приватности података.

4. Дигитална компетенција

Ученик је способан да користи различите информационе и комуникационе уређаје на одговоран, критички и продуктиван начин приликом обављања различитих активности у свакодневном животу и у школи. Познаје основне карактеристике и могућности различитих ИКТ технологија са којима се среће у свакодневном животу и образовању (нпр. компјутери, таблети, ПДА, Интернет, мобилни телефони итд.) и како оне утичу на живот појединца и заједница. Ученик је способан да идентификује, инсталира и користи типичне програмске апликације које се користе за типичне сврхе. Имајући у виду сврху одређене активности уме да одабере одговарајуће ИКТ технологије и апликације и да их користи на одговоран и креативан начин за личне и заједничке циљеве (комуникација; сарадња; учешће у животу заједница; учење; решавање проблема; трансакције; планирање, организација и управљање самосталним и заједничким активностима; стварање, организацију, обраду и размену информација). Приликом коришћења ИКТ свестан је кључних ризика за сопствену сигурност и добробит, уме да се заштити од нежељених последица и одговорно поступа према сигурности и добробити других корисника са којима ступа у контакте помоћу ИКТ.

- Инсталира, подешава основне параметре и компетентно користи типичне апликације за обраду текста, обраду визуелних садржаја, организацију и обраду база података и презентовање ради остварења личних и заједничких циљева.
- Претражујући интернет и базе података, уме да лоцира потребне информације, да идентификује релевантне информације, да их обради и да управља њима ради остварења личних или заједничких циљева.

- Компетентно користи апликације за комуникацију (електронска пошта, размена порука и разговори) за одржавање личних односа и професионалне сарадње водећи рачуна о сигурности и добробити себе и других.
- Креира личне профиле на социјалним мрежама и користи их на одговоран начин за формирање и учешће у различитим заједницама ради остварења личних и заједничких циљева.
- Свестан је ризика за сопствену сигурност и добробит приликом коришћења најчешће коришћених ИКТ технологија и зна начине како може да заштити сигурност и добробит себе и других са којима ступа у контакт уз употребу ИКТ технологија.
- Припремљен је да прихвати нове ИКТ технологије и њихове карактеристике, разуме како омогућавају корисницима да остваре личне и заједничке циљеве.
-

5. Решавање проблема

Ученик ангажује своје индивидуалне капацитете (знање из различитих предмета, искуство стечено изван школе, као и интелектуалне, емоционалне и социјалне способности) и друге ресурсе који му стоје на располагању (различити извори информација, прибор, књиге, искуство других ученика, наставника и других особа из школског и ваншколског окружења, итд.), селективно и сврсисходно их користи, истражује у решавању проблема и проналази/осмишљава делотворно решење за јасно или релативно јасно дефинисане проблемске ситуације за које не постоји очигледно решење, а које се јављају током учења и приликом учешћа у животу школе.

- Испитујући проблемску ситуацију, ученик идентификује ограничења и релевантне карактеристике проблемске ситуације и разуме како су оне међусобно повезане.
- Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.
- Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације преко релевантних критеријума, уме да објасни шта су предности и слабе стране различитих решења и да се определи за боље решење.
- Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију.
- Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама.

6. Вештина сарадње

Ученик је способан да се у сарадњи са другима или као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или реализацији заједничких пројеката. Учествоје у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмишући дух међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње. Активно, аргументовано и конструктивно доприноси раду групе у свим фазама групног рада: формирање групе, формулисање заједничког разумевања циљева, усаглашавање у вези са правилима заједничког рада, формулисање

оптималног начина за остварење заједничких циљева на основу критичког разматрање различитих предлога, подела улога и дужности, преузимање одговорности за одређене активности, надгледање заједничког рада и усклађивање постигнутих договора са новим искуствима и сазнањима до којих се долази током заједничког рада и сарадње. У процесу договарања уме да изрази своја осећања, уверења, ставове и предлоге. Подржава друге да изразе своје погледе, прихвата да су разлике у погледима предност групног рада и поштује друге који имају другачије погледе. У сарадњи са другима залаже се да се одлуке доносе заједнички на основу аргумената и прихваћених правила заједничког рада.

- Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.
- Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада.
- Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.
- Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.
- Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.
- Учествоје у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.

7. Вештине за живот у демократском друштву

Ученик је способан да активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, заједница којима припада, као и у ширем демократском друштву руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице и као грађанин. Прихвата

и поштује друге као аутономне и једнако вредне особе. Својим активностима у заједници доприноси заштити и неговању људских права, хуманистичких вредности и основних демократских вредности и принципа. Бирају културе и традиције које ће неговати и афирмисати, поштујући право других да негују и афирмишу другачије културе и традиције. Поштује равноправност различитих заједница и њихових традиција и идентитета. Посебно води рачуна о могућој маргинализацији или дискриминацији своје или других заједница и активно изражава солидарност са онима који су дискриминисани или маргинализовани. У ситуацији када је заинтересован уме да се удружује са другима како би ангажовано, толерантно, аргументовано и критички заступали одређене ставове, интересе и политике поштујући права оних који заступају супротстављене иницијативе, тако и релевантне норме, правила и процедуре за доношење одлука.

- Активно учествује у животу школе поштујући друге учеснике као аутономне и једнако вредне особе, критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора.
- Осећа припадност одређеним културним заједницама, локалној заједници, региону у којем живи, ширем друштву, држави

Србији и наднационалним организацијама којима Србија припада.

- Изражава на афирмативан начин своје идентитете и упознаје друге са културама и традицијама са којима се идентификују поштујући различите и другачије културе и традиције
- Својим активностима у школи и заједници афирмише дух толеранције, равноправности и дијалога.
- Разуме основне појмове који му омогућавају активно, компетентно, критичко и одговорно учешће у демократском друштву (нпр. демократија, владавина права, грађанска права и одговорности, људска, мањинска и дечија права, једнакост и равноправност).
- На изборима уме да се определи за политичке идеје и програме за које сматра да на најбољи начин доприносе остварењу личне и друштвене добити.
- Познаје своје грађанске улоге, права и одговорности на основу њих; познаје надлежности, овлашћења и начин функционисања институција од јавног значаја, активно их користи, критички процењује, Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима.

8. Брига за здравље

Ученик има оријентацију да прикупља информације, критички просуђује релевантне околности и, по потреби, доноси одлуке и/или се укључује у активности значајне за превенцију болести и очување здравља. Свестан је свих димензија здравља (физичко, ментално, социјално, емоционално...). Познаје факторе који доприносе здрављу или га угрожавају и импликација њиховог деловања по појединца, групу или заједницу. Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота.

- Разуме значај правилне исхране и правилне прераде хране у очувању здравља; познаје основне састојке хране и промене које утичу на њен квалитет.
- Познаје карактеристике основних заразних болести, њихове изазиваче и мере превенције.
- Разуме значај лекова и правилног начина њихове употребе за очување здравља.
- Познаје могуће последице коришћења никотина, алкохола и опојних материја.
- Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана).
- Уме да пружи прву помоћ.

9. Еколошка компетенција

Еколошка компетенција подразумева познавање и непосредан доживљај природе; увиђање значаја који природа има за одржавање живота на земљи; разумевање међузависности и живог света и очувања његове разноврсности, еколошких станишта и климатских услова; активно учествовање у неговању здравих заједница. Ученик зна како да унапреди карактеристике места где живи, ради и учи.

- Разуме концепт здравог и безбедног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот људи; спреман је да се активно ангажује у заштити и унапређењу квалитета живота у заједници.
- Показује разумевање и спремност на ангажовање у заштити природе и природних ресурса.
- Разуме значај безбедног и одговорног поступања са супстанцама које су у јавној употреби, као и потребу њиховог правилног складиштења и одлагања отпада.
- Процењује ризике и користи по здравље и равнотежу живог света неких често коришћених супстанци (нпр. хемијски адитиви у храни, фармацеутским препаратима, козметици и парфемима, средствима за чишћење у домаћинству).
- Познаје факторе који утичу на загађење земљишта, воде и ваздуха, разуме и предвиђа последице њихове употребе.
- Разуме значај и могућности рециклирања (папира, стакла...).
- Увиђа предности и недостатке коришћења различитих извора енергије.

10. Естетска компетенција

Ученик је упознат са културним наслеђем људске заједнице, има свест о вредности уметничких и културних дела и њиховог значаја за развој друштва. Естетска компетенција иде корак даље од тога, ка препознавању међуповезаности различитих форми и средстава уметничког изражавања. Свестан је значаја естетске димензије у свакодневном животу, има критички однос према употреби и злоупотреби естетике. Ученик се оспособљава да исказује опажања, осећања и идеје у вези са уметничким изразима у различитим медијима, да култивише културне навике, да изграђује аутономне естетске критеријуме и преференције и суди у скаду с њима.

- Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије.
- Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.
- Има изграђене преференције уметничких и културних стилова и користи их за обогаћивање личног искуства. Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка.
- Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца.
- Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).

11. Иницијативност и предузетничка компетенција

Кроз образовање за предузетништво, ученици се уче организационим вештинама и способностима, укључујући различите интерперсоналне вештине, као и организација простора, управљање временом и новцем. Ученици су оспособљени за комплексно планирање и одлучивање које подразумева поштовање више услова

истовремено. Умеју да осмишљавају пројекте у складу са унапред постављеним захтевима. Знају како да се упознају са карактеристикама одређених послова и радних места, спремни су на волонтерско ангажовање и коришћење различитих могућности за стицање радног искуства.

- Ученик разуме важност личне активације и показују иницијативу у упознавању са карактеристикама тржишта рада (захтеви појединих радних места, начин функционисања институција, позиционирање у свету бизниса); има развијене вештине тражења посла.
- Уме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“); уме да напише CV и мотивационо писмо.
- Уме да искажеи заступа своје идеје, да утиче на друге, кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта.
- Уме да осмисли и формулише пројекат у складу са општим стандардима и комплетира пројектну документацију према захтевима.
- Има способност постављања адекватних и реалних циљева, планира ресурсе и управља њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси).
- Зна да комуницира с послодавцима; уме да преговара; спреман је да обавља праксу и волонтира поштујући договоре.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ЦИЉЕВА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА У ГИМНАЗИЈИ “ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ“

Циљеви образовања и васпитања јесу:

- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- стицање квалитетних знања, вештина и ставова које су свима неопходне за лично остварење и развој, запослење и стицање и развијање основних компетенција у погледу комуникације на матерњем језику, комуникације на страним језицима, математичке писмености и основних компетенција у науци и технологији, дигиталне компетенције, компетенције учења како се учи, међуљудске и грађанске компетенције и културног изражавања;
- развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса;
- развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија и коришћење референтних извора информација;
- оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва;
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота и укључивање у међународне образовне и професионалне процесе;
- развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;

- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада, развојем савремене науке, економије, технике и технологије;
- развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
- развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрадне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- повећање образовног нивоа становништва и развој Републике Србије као државе засноване на знању.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА У ГИМНАЗИЈИ “ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ“

Општи исходи образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да ученици стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједнице и друштва у целини.

Систем образовања и васпитања у школи мора да обезбеди све услове да ученици постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

- усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање; анализирају усвојена знања, пореде, креирају нова;
- науче како да уче;
- овладају знањима и вештинама потребним за наставак школовања и укључивање у свет рада;
- идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење;
- раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице;
- одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима;

- прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације;
- ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
- ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани;
- покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Остваривање општих исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА У ГИМНАЗИЈИ ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ

Начин остваривања стандарда постигнућа реализује се у складу са Правилником о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета («Сл.гласник РС», бр. 117/2013).

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА И ДРУГИХ ОБЛИКА СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА

Наставни план и програм јесте основа за доношење школског програма и доноси се у складу са утврђеним принципима, циљевима и стандардима постигнућа.

Наставни план и програм се остварује кроз:

- редовну наставу (кроз обавезне наставне предмете – општеобразовни предмети; стручне предмете – теорија, вежбе, настава у блоку; и изборне наставне предмете)
- остале обавезне облике образовно-васпитног рада (час одељењског старешине, додатна настава, допунска настава,)
- факултативне ваннаставне активности (екскурзије, излети, студијска путовања, слободне активности ученика – секције, културна и јавна делатност школе, настава у природи, амбијентална настава).

Часови редовне наставе, осталих обавезних облика образовно-васпитног рада, факултативне ваннаставне активности се изводе у учионицама школе. Наставни програм обухвата два изборна предмета – верска настава и грађанско васпитање – од којих ученик обавезно бира један предмет према својим склоностима и два обавезна изборна програма које ученик бира у првом разреду са могућношћу промене у другом разреду након чега се у трећем разреду опредељује за обавезна два изборна пакета која учи до краја школовања.

Ученик који се определио за један од два изборна предмета, верску наставу или грађанско васпитање, изборни предмет може да мења једанпут до краја стицања средњег образовања и васпитања.

Наставни планови средњег образовања и васпитања садрже:

- обавезне предмете по разредима;
- изборне предмете по разредима;
- обавезне изборне предмете по разредима
- облике образовно-васпитног рада (редовна, допунска и додатна настава и остали облици образовно-васпитног рада);
- годишњи и недељни фонд часова по предметима и облицима образовно-васпитног рада.

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА У ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОМ РАДУ

Активности наставника су многе и разноврсне, јер произилазе из његове сложене улоге у образовном процесу.

Наставник:

- организује наставни процес (усклађује циљеве и исходе, планира садржаје, средства, методе рада и друго што ће увести у наставни процес у одређеном сегменту времена);
- реализује наставни процес у свим његовим сегментима (ствара прилике за учење, излаже садржаје, води циљани разговор, омогућује примену стечених вештина);
- ефикасно управља процесом учења на часу;
- прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика;
- подстиче ученике да стучу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције;
- подстиче ученике на вршњачку медијацију и помоћ;
- вреднује напредовање ученика у функцији даљег учења;
- ствара климу такву да сваки ученик има прилику да буде успешан,
- партнер је у педагошкој комуникацији (одговара на ученичка питања, поставља питања, помаже ученику да организује своја размишљања и да прецизира своје исказе);
- партнер је у афективној комуникацији са децом (помаже им да упознају и прихвате своје и емоције других, разговара са децом када им је потребна помоћ, сарађује са родитељима, психологом и другим релевантним особама када је то у интересу детета);
- мотивише ученике, подржава и подстиче развој њихових интересовања;
- прати напредовање сваког ученика и редовно вреднује постигнуће (формативно и сумативно оцењивање);
- приликом оцењивања води рачуна о различитим аспектима вредновања према Правилнику о оцењивању (активност на часу, рад на пројекту, ваннаставне активности и други облици ангажовања);
- даје повратну информацију о напредовању ученика;
- учествује у регулисању социјалних односа у одељењу;

- прати ефекте сопственог рада, истражује нове могућности унапређивања сопственог рада;
- тражи од ученика повратну информацију о сопственом раду;
- на основу повратне информације од стране ученика планира евентуалне измене и корекције у својим плановима (рефлексија).

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ

Образовни процес у коме ученик није пасивни прималац унапред припремљеног наставног садржаја и готове образовне и васпитне поруке, већ активни и сразмерни учесник у процесу њене конструкције, ставља ученика у различите положаје и разноврсне улоге које се међусобно преплићу, допуњавају, смењују. То је један од начина да се образовни процес прилагоди потребама ученика и да њихова активност дође до изражаја.

Разноврсност улога ученика, њихова заступљеност и учесталост јављања зависиће у великој мери и од тога на који начин наставници организују свој рад. Неопходно је да све улоге третирају с једнаким поштовањем и да свакодневно, од самог почетка школовања, креирају разноврсне ситуације учења и рада са ученицима да би се они испробали у што више улога.

У образовном процесу ученици треба да буду:

- мислиоци (размишљају о својим поступцима, повезују претходно стечена знања са новим);
- решаваоци проблема (изналазе алтернативна решења за препреке на које наидају, на проблеме гледају као на истраживачки изазов);
- активни посматрачи (развијају способности и вештине да опажају и јасно саопштавају и преносе своја опажања и идеје);
- активни слушаоци (знају да усмере своју пажњу, да буду активни, емпатични слушаоци);
- активни учесници у комуникацији (формулишу и размењују своје идеје и мишљења са другима и изражавају их кроз различите медије);
- организатори (организују свој рад и рад у учионици, организују и простор и време и преузимају одговорност за одлуке које доносе);
- планери (планирају своје учење и преузимају одговорност за одлуке које доносе);
- самопроцењивачи (прате свој рад и напредак, процењују чиме су задовољни, чиме не, и доносе одлуке шта би волели да промене);
- партнери (знају да сарађују и са одраслима и са вршњацима, узимају у обзир и туђе мишљење).
- пријатељи (верују једни другима, воде рачуна једни о другима, свесни су повезаности са својим вршњацима и наставницима);

ОСТАЛИ ОБАВЕЗНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА – ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Остали обавезни облици непосредног образовно-васпитног рада су: час одељењске заједнице, додатна, допунска и припремна настава.

Додатни рад се остварује за ученике који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

Циљ додатног рада је да омогући одабраним и талентованим ученицима да прошире и продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да допринесе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Задаци су:

- задовољавање индивидуалних особености ученика, склоности, интересовања, способности за учење;
- подстицање индивидуалног развоја ученика, пре свега њихових интелектуалних карактеристика, што омогућава брже напредовање ученика;
- проширивање и продубљивање обима и садржаја појединих предмета за које ученици показују интересовање и способности;
- груписање ученика према способностима и интересовањима чиме се стварају улови за индивидуализацију додатног рада;
- идентификовање обдарених и талентованих ученика.

Организација и извођење ове наставе обављаће се на садржајима предвиђеним радовним наставним планом и програмом, али се сходно интересовањима и потребама ученика ти садржаји проширују, продубљују и допуњују новим садржајима одређених наука, и као такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада.

Наставник треба да упућује ученике да самостално испитују разне појаве, да се служе литературом, приручницима, користе Интернет, да помаже у истраживању...

Допунски рад се организује за ученике који стално или повремено заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја у редовној настави и самим тим не постижу задовољавајући успех из појединих предмета.

Потреба за организовање допунског рада утврђује се током школске године чим се испоље тешкоће и уочи заостајање појединих ученика у савлађивању садржаја неких наставних предмета. Програм допунске наставе биће урађен у складу са реалним потребама ученика.

Припремни рад се организује за:

- редовне ученике који су упућени на полагање разредног испита,
- редовне ученике који су упућени на полагање попраног испита,
- редовне ученике завршних разреда за полагање завршног и матурског испита,
- ванредне ученике.

Организује се према садржајима из програма образовања.

Циљ допунског и припремног рада је да омогуће ученицима да се лакше укључе у редован образовно-васпитни процес.

Задаци су:

- ближе одређивање програмских садржаја у којима ученици не постижу добре резултате;
- усклађивање овако утврђених садржаја са потребама и могућностима ученика;
- пружање помоћи ученицима да се лакше уклопе у редовну наставу и праћење њиховог напредовања;
- припрему ученика за полагање испита.

6. ПРОГРАМ РАДА СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА СЕКЦИЈА

Програм рада Креативне радионице

У оквиру пратеће теме Одговоран однос према здрављу, ученици ће имати прилику да се окупљају у оквиру Креативне радионице и одаберу једну од понуђених активности за коју је познато да позитивно утиче на ментално здравље, развој концентрације, испољавање креативности и на развој предузетничких компетенција. Секције ће се одржавати петком у 13:15 до 14:00. Руководилац секције - Гордана Врачар Деги.

Време реализације	Активност/Тема/Радионице	Носилац активности	Показатељ успешности
Септембар	Анкетирање ученика о интересовањима и хобијима којима се баве; Анализа; Разговор о радној терапији и важности хобија за ментално здравље; Планирање активности у наредном периоду у складу са резултатима анкете; Усвајање плана и програма секције за школску 2023/2024.годину	Психолог, чланови секције	Број пријављених ученика; Усвајање плана рада
Октобар	Свет дрвених перли; осликавање перли акрилним бојама, рециклирање старог накита; проналажење идеја за нове употребне вредности.	Психолог, чланови секције	Нове идеје за рециклажу; ученици једни другима покланјају радове, као успомену на

			заједничке активности
	Радионице	Психолог, чланови секције	Изложба креативних радова; ученици једни другима покланјају радове, као успомену на заједничке активности;
Новембар	Израда играчака за децу од узорака тканина за намештај; Израда немих књига;	Психолог, чланови секције	Изложба радова; припрема играчака за децу из Звечанске
Децембар	Рециклажа- идеје за прављење новогодишњих украса од разних материјала	Психолог, чланови секције	Идеје за рециклажу, прикупљање различитих материјала
	Радионица, израда украса	Психолог, чланови секције	Израда украса, украшавање учионица
Фебруар	Quilling техника и идеје за радове	Психолог, чланови секције	Савладавање технике, размена идеја
	Радионица, израда украса	Психолог, чланови секције	Изложба
Март	Декупаж техника на дрвеним стварима	Психолог, педагог, чланови секције	Савладавање технике, размена идеја
	Радионива	Психолог, чланови секције	Изложба
Април	Прикупљање узорака салвета за декупаж технику	Психолог, чланови секције	Идеје за украшавање, размена искуства о најчешће коришћеним техникама

	Радионица: декупаж техника осликавања ускршњих јаја	Психолог, чланови секције	Изложба радова
Мај	Стари занати- хеклање, плетење, вез; израда теписерија;	Психолог, чланови секције	Проналажење госта, који би демонстрирао процедуру, налажење смерница на интернету;
	Радионица, савладавање основних вештина	Психолог, чланови секције	Увежбавање

План и програм рада новинарске секције

укључивање нових ученика у рад секције

предавања и радионице везане за писање разних новинарских жанрова

припрема и објављивање новог броја школског часописа;

праћење дешавања у школи и објављивање текстова на блогу и сајту школе;

ажурирање вести и информација на школским паноима;

вежбе лектуре и коректуре текстова;

извештај са Сајма књига;

извештај са посета важним институцијама које организовано посећујемо;

праћење културно-уметничких догађаја у граду;

рекламирање новог броја школског часописа;

присуствовање догађајима у библиотеци;

најављивање – кроз сајт, блог, часопис, брошуре... догађаја, такмичења и конкурса

Програм рада Дебатног клуба
ПРОГРАМ РАДА СОЦИОЛОШКЕ СЕКЦИЈЕ И ДЕБАТНОГ КЛУБА

Циљ: Савладавање вештина дебатовања и оснижавање самопоуздања за друштвену иницијативу

Задачи: Упознавање са методологијом дебатовања, техникама преговарања, развијање сарадње и унапређивање личних вештина. Израда пројеката.

ДЕБАТНИ КЛУБ	
време	делатност
септембар	<ul style="list-style-type: none"> • пријем чланства, израда плана и програма рада за наредну школску годину • Презентациона дебата • Упознавање с Отвореном комуникацијом • Договор о дебатној обуци/ Вршњачка едукација
октобар	<ul style="list-style-type: none"> • Обука дебата • планирање и пројектовање тема за дебатовање • договор о начину рада, терминима, врстама дебате и динамици упознавања с формама дебатовања
новембар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Недеља парламентаризма • Припрема за Децембарац • Упознавање с Дебатним клубом ФПН-а
децембар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење почетника - Децембарац • Упознавање с Дебатним клубом ФОН-а
јануар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Упознавање с Дебатним клубом Правног факултета, Економског или неког другог факултета
фебруар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење у Деветој београдској гимназији
март	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење у Гимназији Свети Сава
април	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење у Првој београдској гимназији • Планирање и организационе активности за Такмичење у дебатовању
мај	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Монопол на економском факултету • Такмичење у дебатовању "Дебатни турнир Треће београдске гимназије" • Презентација рада Дебатног клуба

Програм је положан променама према договору с ученицима
наставница: Зорана Матићевић

План и програм рада секције за лични развој

Време реализације	Активност/Тема/Радионице	Носилац активности	Показатељ успешности
Октобар	Планирање и лични циљеви; Моја стратегија успеха	Педагог	Објаве на сајту ученичког парламента
	Страхови	Психолог	1 радионица
Новембар	Технике за опуштање и спречавање напада панике	Психолог; гост Невена Лопичић	Одржана радионица
Децембар	Празници и моје расположење	Психолог	Радионица
	Љубав и аксиоми у пријатељству и партнерству	Педагог	Радионица
Фебруар	Поремећаји исхране	Гост; Психолог; наставник биологије Сандра Крстић Јевремовић	Предавање
Март	Савладавање треме од јавног наступа	Педагог, психолог	Радионица
	Ја и моја каријера	Педагог	Дискусија
Април	Болести зависности	Психолог, специјални педагог	Предавање
	Књиге и речи које читам	Педагог, наставник српског језика Јована Голубовић	Радионица
Мај	Ризична понашања, агресивност и бес	Гост предавач	Предавање

Секција ће се одржавати у школској библиотеци са почетком у 13 часова.

План и програм рада шаховске секције

Шах васпитава личност, јача карактер, развија интелект. Кроз игру, дружење и такмичења, ученици развијају позитивне особине. Екипа наше школе остварила је запажен резултат на екипном такмичењу средњих школа на градском и републичком

нивоу. У циљу постизања још бољег успеха шаховска секција окупиће заинтересоване ученике и ученице и подстицати њихов напредак.

План рада шаховске секције по месецима.

Септембар

Промоција шаха у школи

Октобар

Уводни час, упознавање са циљем и задацима рада шаховске секције

Отворене игре

Полуотворене игре

Затворене игре

Новембар

Откривене и прикривене игре

Одвлачење и дириговање

Ослобађање и заузимање поља

Шаховски турнир поводом Дана школе

Децембар

Дејство кроз фигуре и преграђивање

Жртвовање фигура

Појам комбинација

Јануар

Задаци за вежбу

Фебруар

Значај иницијативе

Стратегија напада и њен значај

Напад при супротним рокадама

Напад при истостраним рокадама

Март

Топовска завршница

Одсецање краља

Краљ испред пешака

Припрема за такмичење

Април

Реализација такмичења

Анализа шаховских партија са такмичења

Мај

Дама против пешака

Топ против пешака

Скакач против пешака

Откривени и двоструки шах

Маја Ђорђевић

Данијела Божиловић Симић

ПРОГРАМ РАДА ЛИКОВНЕ СЕКЦИЈЕ

Циљ ликовне секције:Откривати код ученика све расположиве могућности за ликовне активности и за разумевање ликовних дела и оплемењивати их у складу са демократским

Задаци ликовне секције:

- увођење ученика у свет ликовних вредности и стваралачког мишљења кроз практичне и теоријске задатке;
- омогућавање схватања уметничког дела у културно-историјским условима;
- омогућавање ученицима да стечена практична и теоретска знања усвоје као систем применљив у будућим занимањима;
- познавање ликовног наслеђа наше земље, како би ученици развијали смисао, осећања и потебу неговања културних тековина;
- упознавање ликовних законитости кроз самостална ликовна остварења;
- увођење ученика у свет опажања и доживљавања ликовних дела и развијање личног односа према властитим и туђим ликовним делима ;
- омогућавање критичког односа према делима ликовних уметности, као и према поставкама теорије и историје уметности;
- упознавање основних одлика и развоја уметности у друштвено-историјским раздобљима код нас и у свету;
- омогућавање свестраног развоја ученикове личности, његових, како емоционално-доживљених, тако и интелектуално-креативних способности;
- омогућавање разумевања уметности које доприноси оплемењивању демократије и толеранције;
- истицање да универзалност ликовног језика утиче на укиданје језичких, националних и расних раздвајања;
- праћење ликовних догађаја и посете музејима и галеријама треба да постане навика за развој целовите личности.

Активности:

Садржај програма ликовне културе остварује се кроз:

- прихватање практичног рада као могућности за стицање слободе у приступу увек новим стваралачким проблемима које намеће стварност;
- схватање историјског и историјско-уметничког контекста дела, његовог постојања у времену и простору и његове форме која изражава друштвене, економске и културне особености разних епоха и народа;
- схватање уметничког дела као самосвојне сложене структуре и јединствене целине;
- развијање способности визуелног опажања и разумевања света око себе, као и његовог представљања у разним ликовним техникама и материјалима;
- упознавање проблема светлости и сенке и односа боја, мотива у ликовним уметностима као и уметничким делима;

- уграђивање естетских вредности у практичан рад у свакодневном животу и у уобличавање своје околине;
- развијање опажања и критичког односа према ликовним вредностима у свакодневном животу;
- развијање активног односа према демократији и култури свог и других народа;
- коришћење стечених знања као основе за даље лично духовно богаћење.

ПРОГРАМ РАДА СЕКЦИЈЕ ИЗ РАЧУНАРСТВА И ИНФОРМАТИКЕ ЗД ШТАМПА И ОБУКА ЗА ДРОНОВЕ, ГЕЈМИНГ КЛУБ У НАСТАВИ

Циљ секције је да се ученици упознају са поступком моделовања објекта у 3д програму Blender, затим да се објекат материализује помоћу 3д штампача; да науче основне принципе управљања дроновима; да стекну основна знања у вези са креирањем и вођењем подкаста.

Задаци:

Упознавање ученика са програмом за моделовање Blender

Моделовање сопственог модела

Експортовање модела у STL формат

Штампање 3д модела

Завршна обрада модела

Обука за управљањем и руковањем дроновима

Гејминг клуб

Креирање и вођење подкаста

Наставна тема	Фонд часова
Основе моделовања у програму блендер	10
Основе рада 3д штампача, отклањање проблема током штампе	10
Штампање модела	10
Обука за управљањем и руковањем дроновима	10
Гејминг клуб	10
Креирање и вођење подкаста	10

ПРОГРАМ РАДА СОЦИОЛОШКЕ СЕКЦИЈЕ И ДЕБАТНОГ КЛУБА

Циљ: Савладавање вештина дебатовања и оснижавање самопоуздања за друштвену иницијативу

Задаци: Упознавање са методологијом дебатовања, техникама преговарања, развијање сарадње и унапређивање личних вештина. Израда пројеката.

ДЕБАТНИ КЛУБ	
време	делатност
септембар	<ul style="list-style-type: none"> • пријем чланства, израда плана и програма рада за наредну школску годину • Презентациона дебата • Упознавање с Отвореном комуникацијом • Договор о дебатној обуци/ Вршњачка едукација
октобар	<ul style="list-style-type: none"> • Обука дебата • планирање и пројектовање тема за дебатовање • договор о начину рада, терминима, врстама дебате и динамици упознавања с формама дебатовања
новембар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Недеља парламентаризма • Припрема за Децембарац • Упознавање с Дебатним клубом ФПН-а
децембар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење почетника - Децембарац • Упознавање с Дебатним клубом ФОН-а
јануар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Упознавање с Дебатним клубом Правног факултета, Економског или неког другог факултета
фебруар	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење у Деветој београдској гимназији
март	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење у Гимназији Свети Сава
април	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Такмичење у Првој београдској гимназији • Планирање и организационе активности за Такмичење у дебатовању
мај	<ul style="list-style-type: none"> • Дебатовање • Монопол на економском факултету • Такмичење у дебатовању "Дебатни турнир Треће београдске гимназије" • Презентација рада Дебатног клуба
Програм је положан променама према договору с ученицима	

наставница: Зорана Матићевић

ПРОГРАМ РАДА КОШАРКАШКЕ СЕКЦИЈЕ

Циљеви: Укључити ученике у школски спорт и спортске манифестације које организује Спортски савез града Београда као и сама Школа, развити свест код ученика о значају спорта и потстаћи их на бављење истим. Развити спортски дух и потенцирати здраве стилове живота, као и безбедност.

Задачи: Сарадња са Спортским савезом града Београда, као и активима професора физичког васпитања.

Наставна тема	Број часова
Развој ПМС у природи, кроз игру.	2
Рад на техници са и без лопте.	3
Развој ПМС са радом на индивидуалној техници.	2
Рад на колективној техници игре.	2
Тактика колективне игре у одбрани, тактика игре у нападу.	2
Учешће на турниру поводом ђачке славе „Свети Сава“.	4
Рад на увежбавању технике и тактике игре, кроз игру „Баскет“.	3
Рад на увежбавању тактике игре у одбрани и нападу кроз игру.	3
Тренинг утакмица са екипом Економске или Техничке школе.	3
Адаптациони тренинг на спољну средину са подизањем ПМС у природи, кроз игру „Баскет“, са увежбавањем технике.	2
Учешће на општинском такмичењу у оквиру ОСИОС.	2
Учешће на турниру поводом Дана Економске школе и Техничке школе.	2

ПРОГРАМ РАДА РУКОМЕТНЕ СЕКЦИЈЕ

Циљеви: Укључити ученике у школски спорт и спортске манифестације које организује Спортски савез као и сама Школа, развити свест код ученика о значају спорта и подстаћи их на бављење истим. Развити спортски дух и потенцирати здраве стилове живота, као и безбедност.

Задачи: Сарадња са Спортским савезом града Београда, као и активима професора физичког васпитања.

Наставна тема	Број часова
Развој ПМС кроз слободну игру у природи.	4
Рад на техници без и са лоптом.	3
Техника игре у кретању.	3
Рад на колективној тактици игре.	3
Игра по систему "човек-човек".	3
Учесће екипе Школе на турниру поводом дана Техничке школе.	5
Учесће на турниру поводом ђачке славе "Свети Сава".	5
Рад на техници игре лоптом, рад на тактици игре у одбрани и нападу.	4

ПРОГРАМ РАДА ОДБОЈКАШКЕ СЕКЦИЈЕ

Циљеви: Укључити ученике у школски спорт и спортске манифестације које организује Спортски савез града као и сама Школа, развити свест код ученика о значају спорта и подстаћи их на бављење истим. Развити спортски дух и потенцирати здраве стилове живота, као и безбедност.

Задаци: Сарадња са Спортским савезом града Београда, Школском управом, као и активима професора физичког васпитања.

Наставна тема	Број часова
Рад на подизању ПМС у природи	1
Рад на техници без лопте и са лоптом	2
Рад на техници (став, одбијање лопте прстима-чекић).	2
Рад на подизању ПМС (рад у природи).	2
Кратак осврт на правила (игралишта, мрежа, дупла и ношена лопта...).	2
Рад на техници (сервис, дизање лопте и смечирање).	1
Игра у одбрани (место и кретање играча, промена сервиса и игра трећом лоптом).	2
Учесће на турниру поводом Дана Техничке школе.	3

Рад на техници кроз игру	2
Рад на тактици (игра у одбрани, центархалф напред-назад, пријем серве и прелазак у напад).	2
Учешће на турниру поводом ђачке славе „Свети Сава“.	3
Рад на подизању ПМС (рад у физкултурној сали).	2
Рад на техници кроз игру над мрежом	2
Рад на тактици у нападу (игра трећом лоптом-смеч).	2
Рад на увежбавању технике и тактике игре, кроз игру у зони напада и над мрежом.	2
Уигравање напада и одбране, тренинг утакмица са Економском, Машинском школом	3
Кратак осврт на правила игре (суђење, почетак, ток и крај игре, записник, измена места, тајм...).	2
Учешће на општинском такмичењу у оквиру ОСИОС.	2
Рад на увежбавању технике и тактике игре, кроз игру у зони напада и над мрежом.	2
Учешће на турниру	2
Анализа рада секције и договор за следећу годину.	2

7. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

У оквиру часова одељењског старешине обрађују се следеће теме:

- Радионица на тему „Упознавање“
- Упознавање ученика са начином реаговања у ситуацијама насиља
- Радионица на тему: „ Ненасилна комуникација и конструктивно решавање сукоба“
- Проблем насиља у друштву породици и вршњачко насиље
- Одговорност, радне обавезе ученика
- Вршњачко учење
- Професионално интересовање и мотивисаост за студирање
- Самоевалуација ученика и оцењивање рада наставника

- Организација дана и школске обавезе
- Трговина људима-предавање
- Како ћемо организовати летњи распуст
- Посете организацијама у оквиру професионалне оријентације
- Анкета- Оцена квалитета програма екскурзије?
- Истраживање: Колико смо зависни од компјутерских игрица и друштвених мрежа?
- Поштујмо човека у зависности од његовог рада, залагања, позитивних особина

Амбијентална настава или настава изван учионице

Креативност, интерактивност и динамичност су одлике које чине наставу другачијом. Час чине таквим да ученици желе да буду присутни, прате са пажњом и усвајају знање. Такав начин преношења знања издваја и чини другачијом једну школу у односу на остале у данашњем систему образовања, где се често даје предност оцини над практичним и примењивим знањем, формалности над садржајем и суштином, *ex cathedra* предавањима над интеракцијом и разменом мишљења са ученицима, бесконачним и помало досадним лекцијама над занимљиво, „животно” представљеним градивом.

План и програм ових активности утврђен је прошлогодишњим Годишњим планом и програмом рада школе.

Амбијентална настава је облик наставе који подразумева остваривање планираних програмских садржаја изван школе. У ову наставу спадају: излети, екскурзије, одласци у биоскопе, позоришта, галерије, музеје и друге установе, теренска настава, школа у природи, посета компанијама, фабрикама и други слични организовани облици поучавања/учења изван школе, али и реализација наставних садржаја у различитим ваншколским амбијентима као специфичним срединама за поучавање и учење и подстицање интегрисаног и холистичког приступа у настави.

Циљ амбијенталне наставе је учење откривањем у непосредној животној стварности, где се ученици сусрећу са природном и културном околином, људима који у њој живе и који су утицали на околину. Рад изван школе подстиче радост откривања, истраживања и стварања, погодан је за тимски рад, утиче на стварање квалитетних односа унутар образовно-васпитне групе и на тај начин утуче на развој интелектуалних способности ученика. При организацији овога облика рада води се рачуна о интересовањима, могућностима и способностима ученика. Амбијентална настава користи могућност интердисциплинарног повезивања садржаја различитих наставних предмета. Погодност овога облика наставе је лакше и брже учење. Важно је темељно планирање активности изван учионице, са јасно осмишљеним циљевима и задацима, садржајно и методички адекватно припремљено. Најчешћи облици амбијенталне наставе су школски излети, школске екскурзије и програм познат као »школа у природи«. Амбијентална настава одвијаће се изван школе, у шетњи градом, на изложбама, посетама позоришту, библиотеци, музејима и осталим институцијама у граду. Посебан облик изванучионицке наставе су излети, екскурзије, теренска настава и школа у природи.

Схватили смо улогу и значај различитих амбијената у подстицању активности карактеристичних за активне, партиципативне, искуствене облике учења и разумели значење учења откривањем, истраживањем и стварањем у непосредној животној стварности, у којој се ученици сусрећу с природним и културним окружењем кроз

директан контакт са предметима сазнања. Подстицали тимски рад наставника у свим фазама амбијенталне наставе кроз примену интердисциплинарног тематског планирања и примену различитих стратегија наставе. Кроз такав облик рада развијају се компетенције наставника за сарадњу са партнерима из локалне средине и родитељима као партнерима у реализацији интердисциплинарних, наставних, истраживачких, активности и пројеката у окружењу.

Задаци амбијенталне наставе реализоваће се кроз различите активности током посета културно јавним, спортским и научним установа Града Београда, као вид активног учествовања ученика у програмима које организују следеће установе / организације:

Локација

Анатомски музеј Факултета ветеринарске медицине

Природњачки музеј

Музеј Вука и Доситеја + Музеј позоришне уметности Србије

Музеј науке и технике

Милошев конак

Педагошки музеј

Музеј примењених уметности

Музеј савремене уметности

Архив Србије

Народни музеј

Музеј илузија

Јавни акваријум и тропикаријум

Музеј афричке уметности

Конак кнегиње Љубице

Музеј Николе Тесле

Музеј Српске православне цркве

Српска академија наука и уметности + Центер музеј

Етнографски музеј

Храм Светог Саве

Музеј 25.мај

Адлигат

Музеј Иве Андрића

Историјски музеј

ПТТ музеј

Центар за децу без родитељског старања

Кафић Отвореног срца

Војни музеј
Музеј фресака
Музеј Јована Цвијића + Дом Јеврема Грујића
Музеј паранормалног
Свратиште
Дом војске
Манакова кућа
Ботаничка башта
Бањички логор
Зоо врт
Yandex музеј
Авала
Дом Јеврема Грујића

Амбијентална настава уједно припада слободним активностима ученика у Гимназији и реализује се у законски предвиђеном фонду часова до 60.

Пројектне активности школе у контексту развијања способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

У Школи је планиран низ активности пројектног типа.

а) Пројектне активности везане за рад Ученичког парламента – у плану је јубиларно обележавање 20-годишњице постојања Ученичког парламента, са низом активности у оквиру пројекта под називом „Демократско образовање младих“.

б) Успостављање сарадње са Центром за брак и породицу. Овим поводом, у плану је организовање низа састанака који би били вођени у сарадњи са стручњацима Центра, са ученицима који имају потребу за овим видом подршке. Ритам и начин организовања састанака ће зависити од броја пријављених ученика у школи, као и броја других школа које су заинтересоване за овакав програм подршке. Почетак ових пројектних активности је планиран за прво полугодиште.

в) Пројектне активности развијамо и кроз *eTwinning* пројекте који ученицима омогућавају развијање компетенција као што су, језичке, дигиталне, рад са подацима, колаборација, комуникација, али и тимски и истраживачки рад. Програм рада чланова *eTwinning* платформе за период од 2023 до 2027. године се базира на упознавању чланова колектива о добробити *eTwinning* платформе, напорима исте да се кроз годишње теме што више школа ангажује у квалитетним пројектима усмереним ка различитим областима као што су инклузија, одрживи развој и интернационализација школа,

дигитализација и другим темама које су у складу са националним curriculum-ом. Гимназија Патријарх Павле има ознаку *eTwinning* Школе за 2023/24. годину и планирани су пројекти, један на годишњем нивоу а у складу са годишњом темом коју објављује платформа. Пример пројекта на основу које је школа добила ознаку *eTwinning* школе за 2023/24. годину:

Life without lies

About the project

High school / high school students (16-19 years) will be concerned with the phenomena of growing production of fake news in the world especially in their surrounding like social media and places they like to consume as the source of information based on an different activities which have to improve competences to find out or just try to check what is truth or false, to raise awareness about the importance information-media literacy and, at the end, compare and analyze the situation in other partner countries. So, students will look for answers to questions like: how to find real source of information? Where they should search data? Using which tools can they check the source of the internet text? How they can check the picture if it is real one or false? What does it mean post-truth? Are pictures, that students deal with, connected with inappropriate texts? How fake news affect their lives? What can they do? Can they check everything? The products of the project will be published and disseminated.

Project based learning

Integrative approach; (activities are implemented and consolidated with teachers working plan of national curriculum for November <https://docs.google.com/document/d/10LFCx-nK0QKLr4z5rWdvExznGyTVL7r0R-8wFpD53Pk/edit?usp=sharing>, December and January; older students are involved like assistants working with younger students; other subjects are integrated in project: Serbian language, English, geography, art. Formative assessment is planned https://docs.google.com/spreadsheets/d/1E5EAH6KQFPj27sf1_1cesHFFdmvH1JSzSF60HQ5dqHg/edit?usp=sharing Project partners and their student are integrated working collaboratively using different interactive web tools and methods to check, gather, solve, research and compare results of activities.

Outcomes

1. Development of subject competences; students will be able to recognize social phenomena and dangerous of sharing fake news; they will be able to develop responsibility in their own surrounding (social media) non to take part in creating and sharing fake news and to recognize the most significant consequences of this phenomenon; the students will be able to create positive narrative; they will be able to check text or picture if it is right or false; they will be able to find relevant source of information using web 2 tools; they will be able to carry out the research, using different techniques to find, collect, process, analyze and interpret the data; they will arise awareness of possibilities of (ab)using news in order to be manipulated by others; they will be able to carry out Erasmus+ project planned 2022/23.

2. development of cross-curricular competences;

communicative (written and verbal, argumentative expression of thoughts, attitudes and feelings, respecting the rules of assertive communication)

problem solving (research, analysis, data collection, processing, analysis, interpretation)

collaborative (working in groups with unknown students)

working with data (selection of relevant data sources, data processing, data security, compliance with privacy rules, references)

digital (activities in virtual space with very different interactive web tools, instruments and applications)

linguistic (using English by agreement as a language of mutual communication)

ethical (activities which proclaim positive narrative saving universal values such as truth, right, copyright, positive).

aesthetical (activities which include students artistic expression – creating logos, essays, exhibition, etc).

Working procedure

November:

joining the eTwinning space project space: at first, making agreement of using English as a language of mutual communication; making parents approval and written permission for student to be part of the project; reminding students about the rules of communication and cooperation with the project partner students; introducing country, city, school, students, teachers participants; make contact participants and agree on ways of communication within and outside the task groups; online meeting with project partners using eTwinning tools; participate in the division of tasks roles and responsibilities. Project partners and their student are invited to integrate in activities working collaboratively using interactive web tools. They are invited to post their material in the project diary in the eTwinning space for each activity on time and to update project website with their works.

December:

questionnaire for participants "About us"; creating a project logo – voting; collecting initial information about web 2 tools teacher use in the classroom; crating site for collecting material and preparing it for the final product; media and literacy subject organize interactive activities such as: checking sites, sources of information; making case study example; all participants of the partners publish their works, pictures, videos, and other materials on the common site; project partners are invited to post their material in eTwinning space for each activity on time and to update site with their works.

January:

collecting and publishing materials; dissemination of the project – promoting results; zoom meetings with e-twinning users, presentation of the results in school organized like media

literacy days, e-twinning events; dissemination of the project in primary school in the neighborhood; connecting local community - disseminating results of work like the activities of important value. Evaluation- questionnaire; reflection - report, analysis.

г) У складу са одређеношћу наше школе за рад на СТЕАМ активностима и у складу са препорукама након спољашњег вредновања школе, планиране су едукације наставника које ће бити спровођене током наредних година што је регулисано развојним планом Школе од 2020-2025. године. Наставници су планирали пројекте у сарадњи са Центром за промоцијом науке и Филозофским факултетом чији ће резултати бити видљиви и објављени на сајту Школе. У овим пројектима се у пуној мери развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстиче предузетнички дух. Сарадња са ИТ корпорацијама: Fis и Ендава ученици добијају информације о савременим софтверским решењима и могућностима даљег образовања и запошљавања. На основу ове сарадње планирани су пројекти чији ће резултати бити део Годишњих извештаја Школе.

д) Пројекат „PEERSOLVERS“

Гимназија „Патријарх Павле“ учествује у трогодишњем домаћем научно-истраживачком пројекту под називом „PEERSolvers“ чији јеносилац Филозофски факултет Универзитета у

Београду, а који подржава Министарство просвете и Фонд за науку Републике Србије.

Овај пројекат се реализује у оквиру ПЕЕР модел оснаживања младих за конструктивни дијалог и тимски рад. Пројекат се реализује у 12 средњих школа на територији Београда, а једна од њих је и наша. Циљ пројекта је да се испитају различити аспекти групне интеракције током заједничког решавања проблема, а затим, кроз тренинг, унапреде вештине учесника у групном раду, интеракцији и заједничком решавању проблема. У пројекту ће бити ангажован 21 ученик другог разреда.

Циљ пројекта је унапређење вештина младих за сарадњу, рад у тиму и заједничко решавање проблема.

Исходи пројекта: Ученици ће бити развити вештине за сарадњу, рад у тиму и заједничко решавање проблема.

Ритам активности:

Планиране су активности у четири наврата, при чему се део активности односи на попуњавање низа упитника и тестова који ће омогућити да се добије слика о одликама које су важне за сарадњу и претходном искуству са радом у групи, а део ће бити организован радионичарски, где ће ученици тимски решавати примере одређених животних ситуација.

Планиран је следећи ритам активности:

1. претест у трајању од 2 школска часа;
2. обука на Филозофском факултету на тренингу у трајању од 20 школских часова – 4 радна дана у континуитету;
3. вежбање тимског решавања проблема у трајању од 3 школска часа, где ученици организовани у трочланим групама вршњака раде на решавању задатака који се односе на релевантне научне и друштвене проблеме.
4. посттест у трајању од 2 школска часа.

Све активности укупно су планиране унутар периода од месец дана.

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

АКТИВНОСТ: Обележавање Европског дана језика

- **Циљеви:** вишејезичност као драгоцену реалност коју треба сачувати вредновати, представљање и унапређивање наше богате језичке баштине и подстицање ученика да уче нове језике, подизање нивоа свести о значају учења језика код људи свих старосних доба и током целог живота, промоција језичке разноврсности и међукултурног дијалога међу народима.
- **Задаци:** унапређење знања ученика из страних језика које уче, стицање нових сазнања о карактеристикама земаља чији језик уче, посебно оних које су битне за разумевање језика и културе ових народа, популарисање учења страних језика у својим ван-наставним активностима.
- **Програмски садржаји:** приредба, филмови, ликовни и литерарни конкурси, предавања.

АКТИВНОСТ: Обележавање Светог Саве

Циљеви: промовисање лика и дела Светог Саве и ученичких постигнућа и активности: ликовни радови, музичке нумере, инструментал.

Задаци: проширивање знања ученика из националне културе.

Програмски садржаји: припрема и наступ рецитатора, литерарне групе ученика и школског хора, додела награда, уређење табле у холу школе садржајем посвећеним Светом Сави

АКТИВНОСТ: Обележавање прославе у част матураната

Циљеви: Промовисање уметничких постигнућа и активности

Задаци: Развијање естетских и моралних вредности

Програмски садржаји: Припрема и наступ ученика ликовне, рецитаторске секције и школског хора.

АКТИВНОСТ: Учешће на Градској смотри рецитатора

Циљеви: Промовисање уметничких вредности, популаризација поезије, развијање језичке културе

Задаци: сарадња са другим институцијама (Центар за културу)

Програмски садржаји: припрема и наступ рецитатора

АКТИВНОСТ: Турнири и градска такмичења

Циљеви: Укључити ученике у манифестације које организује Спортски савез града Београда, проширити утицај школе на васпитање ученика и културни развој школског окружења, развити код ученика колективну свест, другарство и такмичарски дух.

Задачи: Сарадња са Спортским савезом града као и са активима професора физичког васпитања осталих средњих школа.

Програмски садржаји: селекција ученика за одређене спортове (стони тенис, кошарка, одбојка, рукомет, мали фудбал, веслање, атлетика); припрема и реализација такмичења по утврђеном календару рада.

АКТИВНОСТ: Општински и републички крос

Циљеви: Укључити ученике у манифестације које организује Спортски савез града Београда, у сарадњи са РТС-ом, развити код ученика свест о значају трчања у природи и здравим стиловима живота, развити такмичарски дух.

Задачи: Сарадња са Спортским савезом града Београда, са представницима РТС-а, као и са активима професора физичког васпитања осталих средњих школа.

Програмски садржаји: учествовање у припреми и организацији крос трка, општинског –пролећног и републичког – јесењег кроса, реализација истих по утврђеном календару рада.

АКТИВНОСТ: Круг за Рибникар

Циљ: Подизање свести о ненасилној комуникацији међу ученицима и развијање емпатије, солидарности и бриге о другима.

Задачи: Активности подршке за ученике ОШ Владислав Рибникар.

Програмски садржај: хуманитарна шетња око Аде Циганлије посвећена пострадалим ученицима.

АКТИВНОСТ: ХУМАНИТАРНИ ВАШАР

Циљ: Подстицање толеранције, емпатије и прихватања различитости.

Задачи: Подршка људима са сметњама у развоју кроз заједничке активности и сарадњу са установама које се њима баве.

Програмски садржај: Изложба радова, креативне радионице, дружење, комуникација...

АКТИВНОСТ: Матурантски плес (мај-јун)

Циљеви: Укључити ученике у манифестацију коју организује град Београд ,навивавати ученике да дају допринос развоју културе својим ангажовањем, развити код ученика представу о синхронном плесу и лепоти покрета.

Задачи: Сарадња са активистима града Београда, као и са активима професора физичког васпитања осталих средњих школа.

Програмски садржаји: Анкетирање ученика, припрема и реализација матурантског плеса.

АКТИВНОСТ: Добровољно давање крви

Циљеви: Едукација ученика о значају пружања помоћи у виду давања крви, као и о важности учешћа у овим акцијама у духу промовисања вредности очувања здравља и живота других људи.

Задачи: оспособљавање ученика за едукацију популације свих старосних доби из прве помоћи, оспособљавање ученика за тимски рад и за јавни наступ.

Програмски садржаји: Ученици- волонтери учествују у активностима које организује
Црвени крст Београд

ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Каријерно вођење и саветовање помаже ученицима да процене своје способности, интересовања и вредности, да добију информације о могућностима образовања након завршетка средње школе, позиционирају себе на тржишту рада како у односу на захтеве самог тржишта, тако и у односу на сопствене способности, интересовања и искуство.

Васпитно-образовни циљ каријерног вођења и саветовања је формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело.

Програм каријерног вођења и саветовања обухвата информисање, саветовање, вођење и доношење одлука о професији код ученика. Циљ програма јесте да помогне ученицима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и будућој каријери, да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професија или послова, да разумеју своје способности и дефинишу своје ставове у погледу понуђених или жељених избора. Каријерно саветовање и вођење треба да пружи подршку младима да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења, напредовања у будућим професијама.

Програм каријерног вођења и саветовања намењен младим талентима и младима из осетљивих друштвених група треба да у оквиру основних стандарда уважи специфичности које важе за ове групације младих.

Програм каријерног вођења и саветовања за ученике односе се на следеће области:

Лични развој појединца:

- разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности;
- успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере;
- разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука у складу са тим.

Истраживања могућности за учење и запошљавање – избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

Планирање и управљање властитом каријером:

- оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука о даљем учењу и професионалној каријери;
- разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање;
- разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способности запослених.

Развој предузетништва код ученика

- развијање разумевања за предузетништво, посао и могућности за образовање и каријеру након средње школе.
- стицање знања потребних појединцу за покретање малог бизниса
- јачање мотивације ученика да буду активни, иновативни у раду и да без страха процењују и преузимају ризике, започињу сопствени бизнис, као и да буду одговорни и активни у оквиру било које радне обавезе.

Каријерно вођење и саветовање се спроводи кроз следеће активности:

- индивидуални разговори са ученицима
- организовање предавања и радионица на тему професионалне оријентације
- тестирање ученика од стране психолога (по потреби)
- посете ученика Сајмовима запошљавања и образовања у Београду
- сарадња са Заводом за тржиште рада ради пружања информација ученицима о дефицитарним занимањима на нашем подручју и психолошка обрада
- посета представника високих школа и факултета ради пружања информација ученицима о плану и условима уписа на исте.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине – локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља, односно старатеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине у складу са законом.

У основи се налази подизање еколошке свести на што виши ниво кроз различите активности на часовима биологије и екологије и заштите животне средине, али и кроз иновације у настави, као што су пројектне активности у вези животне средине. Ученици

треба да се оспособе да увиде проблем, да одреде степен загађења и дају неке своје предлоге за решавање актуелних еколошких проблема. Због тога се укључују и у велики број еколошких акција.

Заштита и унапређење животне средине има за **циљ**:

стицање знања о друштвеним, природним, привредним и техничким појавама и токовима који преображавају, обогаћују или угрожавају животну средину.

Основни васпитни **задаци** су:

- Стварање позитивне атмосфере и развијање љубави према природи;
- Развијање одговорног понашања;
- Да критички оцене личне поступке, а такође и поступке других грађана према животној средини на основу предвиђања могућности негативног деловања;
- Да сагледају правила индивидуалног понашања према животној средини;
- Да науче које су основне противуречности између друштва и природе;
- Да науче које су разноврсне појаве преображавају животне средине у корист здравља људи;
- Да се упознају са мерама које друштво преузима у области заштите и унапређења животне средине;
- Да упознају услове, последице и начине превазилажења стања у животној средини;
- Схватање значаја очувања природне равнотеже и разноврсности;
- Развијање свести о очувању свог животног окружења околине и одговорности;
- Испуњавање слободног времена ученика које би водило ризичном понашању, развијање вештина ствара узазове и искуства која испуњавају и обогаћују;
- Стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређивању школе, насеља, култивисању расада и неговању паркова;
- Оплемењивање уже и шире средине

Ови васпитни задаци остварили би се кроз следеће **активности**:

- Настава у природи
- Изложбе
- Предавања
- Прављење зидних новина
- Обележавање важних еколошких датума
- Уређење еколошког кутка у холу школе
- Сакупљање секундарних сировина
- Иновационе активности и тимски рад

Након обрађених резултата анкете и утврђивања тренутног стања животне средине у

школи одабране су теме које ће школа обрађивати у току школске године: Енергија и енергетска ефикасност, Поступање са отпадом и Животна средина у школском окружењу.

Урађен је Програм рада у коме су дефинисани циљеви, активности, носиоци активности, време реализације и индикатори успеха (процена успешности реализације). Усвојени Планови и програм рада Еко-школе за школске 2023,4,5,6,7. биће саставни део Годишњег плана рада школе за сваку годину. Програм рада се налази на променљивом панону, а ученици и

наставници су информисани и електронским путем. С обзиром на специфичне услове рада планиране активности су у великој мери и реализоване. Главни резултати спроведених активности су свакако подизање свести код ученика и наставника, да је у свакодневној организацији школе могуће и неопходно је укључити бригу о очувању животне средине на више начина кроз конкретне и добро испланиране активности.

АКТИВНОСТИ које су планиране за реализацију у периоду од 2023 до 2027. год.

- Сакупљање искоришћеног папира –рециклажа
- Израда и лепљење етикета изнад лавабоа о штедњи воде
- Израда и лепљење етикета изнад штекера за струју о штедњи струје
- Светски дан влажних подручја(курс радионица), 2. фебруар
- Светски дан енергетске ефикасности 5. март-трибина
- 21.март „Међународни дан шума“ -Универзитет Сингидунум (онлајн презентација)
- Обележавање светског дана воде 22. марта-радиомице
- Светски дан планете Земље 22.април(наставници географије,биологије и одрживог развоја)
- Скенирање кодова на козметичким препаратима (планирана анкета)и проверавање њиховог састава ,а затим едукација вршњака и укућана
- Организовање прегледа кућних љубимаца и прикупљање новчаног прилога за Азил за напуштене псе у Раковици
- Светски дан биодиверзитета 22.мај-радионице у оквиру предмета биологија и одрживи развој и сарадња са факултетом Сигидунум
- Светски дан животне средине 5.јуни
- „Биљка за учионицу“-уређивање еколошке учионице(сва одељења школе)
- Садња дрвећа у школском дворишту (матуранти школе)
- Изложба радова ученика на задате теме у холу школе,едукативни панои
- Одржавање огледних биљних култура са лековитим и зачинским биљкама у школском дворишту-сарадња са Шумарским факултетом
- Еко патроле-сарадња са локалним вртићем,„Лабудић“(вршњачка едукација)
- Постављање кућица за птице
- Еко учионица-У оквиру тог дела, истичемо да ће ученици добијати припремљене радне материјале који ће обухватати вођење дневника о свим активностима. Ученици ће кроз истраживачке задатке, посматрање и бележење, сакупљање,

израдом мини пројеката, експериментима, коришћењем ИКТ технологије, допуњавати своја знања стечена у учењем

- Излети-остваривање циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање са појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима
- Посета Бео зоо врту и Ботаничкој башти „Јевремовац“
- Организовање акције „Чеп за хендикеп“
- Укључивање у Пројекат „Свака лименка се рачуна у Еко школи“
- Сакупљање секундарних сировина (сакупљање папира)
- Теренска настава - излет у организацији Факултета Сингидунум
- Наградни излет за све уленике - освајаче награде на такмичењима Школе
- Агапе - трпеза љубави у порти Цркве Светог Јована
- Ходочашће до Манастира Раковица
- Добровољно давање крви у организацији Црвеног крста
- Хуманитарни турнир у организацији акције “Буди хуман”

Едукативне и спортско рекреативне активности у природи

За укупан развој личности ученика настава у природи има вишеструки значај – здравствени, педагошки и социјални. Уз повећани обим физичке активности, у здравој животној средини, овај облик образовно-васпитног рада доприноси очувању и унапређивању укупног здравља ученика. Образовна-васпитна вредност наставе у природи је у томе што се непосредним опажањем природне и друштвене средине и потпуним доживљајем стварности, коју треба проучавати, омогућује утврђивање и проширивање постојећих и стицање потпунијих, дубљих и трајнијих знања. Директан контакт и интеракција са природним окружењем доприноси бољем уочавању законитости које важе у природи и схватању значаја њене заштите и очувања. Боравак ученика у природи доприноси и њиховој социјализацији јер се кроз целодневне заједничке активности међусобно боље упознају, сарађују и зближавају. Подстиче се, такође, њихова одговорност и самосталност у обављању личне хигијене и бриге о себи. При организацији активности у природи потребно је придржавити се стручних педагошко-психолошких и дидактичко-методичких упутстава како би се у што већој мери остварили постављени циљеви.

Циљеви:

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; - стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; - развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; - социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; - развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Задаци и садржаји остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег програма рада школе. Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су:

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; - задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром; - очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности; - развијање способности запажања основних својстава објекта, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима; - подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; - развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; - упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; - упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева; - упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости; - упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика; - развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену; - оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; - развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; - подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; - формирање навика редовне и правилне исхране; - навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; - разумевање и уважавање различитости међу појединцима;

Задаци реализоваће се кроз различите активности као вид активног учествовања ученика у еколошким програмима које ће се организовати у сарадњи са установама / организацијама чије се рад заснива на наведеној програмској теми (Градско зеленило, Билошки факултет, Друштва за заштиту околине...), на следећим локалитетима:

Локалитет	Локалитет
Кошутњак	Општина Раковица
Ада Циганлија	Авала

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ПРОГРАМ РАЗВИЈАЊА ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА

Превентивна здравствена заштита обухвата бригу о здрављу и правилном развоју ученика, хигијенским условима рада у школи и ван ње.

Школа у оквиру одговарајућих предмета и других садржаја рада, програму здравствене превенције посвећује посебну пажњу, с обзиром да је циљ овог васпитно-образовног подручја изграђивање свестране личности, личности оспособљене да брине за сопствено здравље, развијање љубави и смисла за вредновање животне средине. У

здравственом просвећивању ученика учествују наставници, стручни сарадници, и сарадници ван школе. Садржаји рада из ове области налазе се у редовним наставним плановима и програмима као и програмима ЧОЗ и ЧОС, плановима рада стручних сарадника школе.

Циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима из области здравственог васпитања, кроз учење засновано на искуству. Учење садржаја здравственог васпитања подразумева превођење онога што знамо о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности.

Задаци наставе здравственог васпитања су:

- развијање психички и физички здраве личности, одговорне према сопственом здрављу;
- стварање позитивног односа и мотивације за здрав начин живљења;
- васпитавање ученика за рад и живот у здравој средини;
- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;
- промовисање позитивних социјалних интеракција у циљу очувања здравља,
- подстицање сазнања о себи, свом телу и сопственим способностима;
- развијање психичких и моторних способности у складу са индивидуалним карактеристикама;
- мотивисање и оспособљавање ученика да буду активни учесници у очувању свог здравља;
- развијање навика код ученика за очување и неговање своје околине;
- развијање истраживачких способности, критичког мишљења и креативности;
- проширивање знања о јединству и свеопштој повезаности процеса у природи;
- развијање одговорног односа према себи и другима;
- укључивање породице на плану промовисања здравља и усвајања здравог начина живота;
- развијање међусобног поштовања, поверења, искрености, уважавања личности, једнакости и отворене комуникације;
- усвајање и прихватање позитивних и сузбијање негативних облика понашања значајних за очување здравља;
- упознавање са најосновнијим елементима здравог начина живота;
- упознавање са протективним факторима за здравље, као што су: физичка активност и боравак у природи
- израда сајта на тему “Здравље и спорт”
- Инстаграм страница са истим садржајима

Према посебном програму са ученицима реализоваће се здравствено просвећивање кроз конкретне теме:

- Култура живљења и људске потребе (здравље и здрави стилови живота, лична хигијена, бављење спортом...)
- Дан здраве хране-доношење здравих намирница у школу, правилна подела хране на одговарајуће групе, прављење паноа (пирамида здраве исхране)
- Отварање киоска са свежим воћем
- Пубертет (психо-моторни развој...)
- Болести зависности – превенција
- Проблем понашања младих и социјални притисак вршњака
- Креативни рад са ученицима на превенцији злоупотребе психоактивних супстанци
- Имунизација-сарадња са Институтом Батут
- Зоонозе-сарадња са родитељем лекаром
- Обележавањ 1.12.,„Дан борбе против ХИВ-а“
- Сарадња са школским стоматологом
- Радионице,„Моје ново друштво“-укључивање Ђачког парламента
- Направити програм вежби за кориговање криве кичме и равних стопала у сарадњи на наставницима физичког васпитања
- Организовање спорског дана
- 31.05.-Светски дан борбе против пушења(Направити анонимне анкете међу ученицима и прогласити разред са најмањим бројем пушача)
- Вејп-тренд или потреба-дебата у оквиру Ђачког парламента
- Репродуктивно здравље-радионице у сарадњи са Домом здравља Раковица
- Организовање дана толеранције-сарадња са локалном заједницом Рома
- Дан кућних љубимаца-сарадња са ветеринарском службом
- Израда паноа успешних ученика-мотивација других у даљем напредовању
- Сарадња са Институтом за ментално здравље-трибине
- Организовање хуманитарних акција на нивоу школе
- Укључивање ученика у спортске активности и рекреацију у спортском центру
- „Кошутњак“ и градским теренима у току школске год.и за време распуста
- Учествовање ученика на Београдском маратону и другим манифестацијама
- Сарадња са Црвеним крстом Раковица-обука ученика у пружању прве помоћи
Сандра Јевремовић-Крстић, проф.биологије

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Свака особа која има сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању је ОБАВЕЗНА да реагује (Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно – васпитним установама)

Током целе школске године, у циљу стварања безбедне средине и услова за живот и рад ученика, наш задатак ће бити следећи:

- Упознавање свих запослених у школи, ученика, родитеља и чланова Школског одбора са Посебним протоколом за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама
- Упознавање свих запослених у школи, ученика, родитеља и чланова Школског одбора са правилима понашања и последицама кршења тих правила
- Ревидирање Правилника о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика Гимназије „Патријарх Павле“
- Перманентна обука Тима за ефикасно реаговање у ситуацијама насиља – мере превенције и мере интервенције
- Основна обука свих запослених у превенцији, препознавању, процени и реаговању на ситуације насиља (Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања)
- Предавања о безбедности ученика у школи
- Сарадња са свим кључним носиоцима превенције насиља (директор, психолог, ученици, Савет родитеља, Школски одбор, Ученички парламент, Наставничко веће)
- Сарадња са релевантним установама за превенцију насиља (ПУ, Центар за социјални рад, Канцеларија за младе, Дом здравља,)

ОБАВЕЗНО – дежурство наставника (са редовним извештајима у књизи дежурства)

ОБАВЕЗНО на часовима одељењске заједнице обрадити теме насиља (обрада тема о ризицима од различитих облика насиља у школи и мерама безбедности ученика, превентивних и интервентних – одељењски старешина и школски педагог)

ОБАВЕЗНО – учешће (директор, психолог, одељењски старешина, дежурни наставник, предметни наставници, ученици) у процедури када је у питању насиље међу ученицима, насиље над ученицима од стране запослених, као и од одраслих особа које нису запослене у школи (прекидање насиља, обавештавање одговорне особе, смиривање ситуације или хитна акција, прикупљање информација, праћење понашања потенцијалних учесника...)

- Организовање предавања, трибина, радионица и израда презентација на тему за ученике, родитеље и запослене
- Израда и изложба паноа и радова ученика на тему „Безбедност ученика у школи“
- Акције Ученичког парламента на превенцији и сузбијању насилничког понашања
- У оквиру превентивних активности у школи, на часовима одељењског старешине, психологије, грађанског васпитања и верске наставе ученици ће савладавати неопходне вештине: ненасилна комуникација, конструктивно решавање сукоба, асертивно реаговање и др.
- Праћење и процена ефеката предузетих мера у заштити ученика
- Процена нивоа ризика за безбедност ученика
- Евиденција о појавама насиља, злостављања и занемаривања ученика у школи (Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања), психолог, дежурни наставник, одељењски старешина) и израда Извештаја на крају првог и другог полугодишта

Дужности и обавезе ученика:

1. Ученик је обавезан да на време долази на час – свако закашњење се евидентира

2. Дужности ученика су да:

- редовно похађа наставу, стиче знања, овладава вештинама, стручним и општим знањима и уредно извршава друге обавезе у процесу образовно-васпитног рада
- поштује школска правила, одлуке директора, наставника и органа Школе
- савесно ради на усвајању знања, вештина и вредности прописаних Школским програмом
- не омета извођење наставе и не напушта час без претходног одобрења наставника
- поштује личност других ученика, наставника и осталих запослених у Школи
- у Школу долази прикладно одевен за радне активности (није дозвољено ношење кратких панталона, одеће која не покрива стомак или леђа и слично), брине се о личној уредности и хигијени, хигијени школских просторија и школске средине у целини
- брине о својим одевним предметима, прибору, опреми и другој имовини, а посебно за време трајања школских одмора
- чува од оштећења школску имовину, односно имовину других организација за време посета или извођења дела програма образовно-васпитног рада у наставним базама
- чува ђачку књижицу, сведочанство и друге јавне исправе које издаје Школа
- да се дисциплиновано понаша у учионици и другим просторијама Школе за време трајања наставе, других облика образовно-васпитног рада (испита, културних, спортских и других активности) и школских одмора
- међусобне неспоразуме и сукобе са ученицима решава у оквиру одељењске заједнице, уз посредовање одељењског старешине, педагога, дежурног наставника или директора.

3. Ученику је у Школи забрањено да: уноси оружје, оруђе и друга средства којима се могу нанети озледе, угрозити живот ученика и запослених, односно нанети штета школској и личној имовини, уноси, односно користи алкохол, опијате, наркотичка и друга средства са психоактивним деловањем која могу угрозити здравље ученика, самовољно решава међусобне сукобе употребом оружја или оруђа и физичке силе, односно да изазива, учествује или подстиче тучу како са ученицима Школе, тако и са другим лицима која дођу у просторије Школе, у просторије Школе доводи лица са стране, омета наставу мобилним телефоном, вокменом и другим средствима комуникације и ласерске технике, пуши у просторијама Школе, пише по школским зидовима, клупама, столицама, паноима и постерима или на други начин оштећује и уништава школску имовину.

У току школске 2022-2023. год. предвиђено је да се у реализацију овог плана укључе, поред чланова Тима: директор и помоћник директора, школско обезбеђење, одељењске старешине – нарочито на часовима одељењске заједнице као и наставници, али и сви запослени у школи, који су веома важан ослонац у креирању разноврсних превентивних активности.

О свим активностима Тима биће информисани Педагошки колегијум, као и Одељенска и Наставничко веће.

А. Програм рада на заштити ученика од насиља, занемаривања и злостављања и превенцији ризичног понашања

• Садржај рада	Носиоци
<ul style="list-style-type: none"> • Усвајање плана рада	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
<ul style="list-style-type: none"> • Организовање првог састанка Тима: договор о подели задужења, организацији превентивних активности, подсећање на ланац одговорности при појави дискриминације и насиља;	Тим ЗУНЗЗ
<ul style="list-style-type: none"> • Уређивање школског сајта: обogaћивање садржајима који су у вези правилног коришћења онлајн простора, подстицања ненасилних облика комуникације као и промоције менталног здравља;	уз подршку наставника информатике;
<ul style="list-style-type: none"> • Писање текстова о правилима понашања на интернету, као и у школи, које су подржане Правилником о понашању ученика и делегирање ових текстова одељењским старешинама као подршка у обради ове теме на ЧОС-у.	Тим ЗУНЗЗ, Одељ. стар.
<ul style="list-style-type: none"> • Похађање сминара о дискриминацији и насиљу, као и о трговини људима	Тим ЗУНЗЗ
<ul style="list-style-type: none"> • Идентификовање ученика са проблемима у адаптацији и понашању и организовање правовременог едуковања појединца, одељења, као и организација саветодавног рада уколико је потребно;	Предметни наставници Одељ. стар. Психолог
<ul style="list-style-type: none"> • Организовање радионица из области очувања менталног здравља у циљу превенције насиља;	Психолог и педагог
<ul style="list-style-type: none"> • Редовно ажурирање портала за психолошку подршку новим садржајима;	Тим ЗУНЗЗ
<ul style="list-style-type: none"> • Превентивно деловање у свим потенцијално конфликтним ситуацијама;	Тим ЗУНЗЗ

- Интервентно деловање у конфликтним ситуацијама и прекидање насиља; Тим ЗУНЗЗ
- Превентивно и интервентно деловање у свим случајевима у којима се сумња на дискриминацију или трговину људима; Тим ЗУНЗЗ
- Васпитни и саветодавни рад са актерима насилног понашања и њиховим родитељима; Тим ЗУНЗЗ
- Индивидуални и групни (радионичарски) саветодавни рад са ученицима који имају тешкоће у адаптацији и понашању; Психолог, педагог
- Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз богате ваннаставне садржаје и посете културним и научним институцијама; Руководиоци секција, стручни сарадници
- Усмерен и појачан саветодавни рад са ученицима из осетљивих група у циљу превенције: нарочито важна сарадња са одељењским старешинама и правовремено реаговање; Психолог, педагог
- Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз јавне похвале ученика преко огласних табли, школског часописа, блога и сајта, јутјуб канала школе Психолог, педагог
- Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз хуманитарне акције као што су: прављење и подела новогодишњих пакетића за децу без родитељског у Звечанској или за децу из српских енклава на Косову и Метохији; наставници грађанског васпитања
- Посета кафеу „Звуци срца“ у коме раде лица са посебним потребама – организовано у оквиру амбијенталне наставе, према плану; за заинтересоване ученике и као део појачаног васпитног рада у случају ученика који су показивали дискриминаторско или насилно понашање Одељенске старешине, запослени и координатори у кафеу „Звуци срца“

- Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз акције добровољног давања крви;
- Рад дисциплинске комисија за све теже облике насиља;
- Превентивно деловање: организација и рад школских спортских екипа и њихово учешће на такмичењима;
- Превентивно деловање: организација хуманитарног турнири у малом фудбалу;
- Превентивно деловање: тему ненасилних облика комуникације учинити *обавезном* на часовима одељењске заједнице;
- Превентивно деловање: тему присуства насиља у популацији и борбе против њега укључити у курикулум грађанског васпитања, психологије и других наставних предмета где се та веза може успоставити;
- Уређивање кутка на огласној табли посвећеног информисању о програму и превенцији насиља, са темом популаризације спорта и здравог начина живота;
-
-
- Информисање ученика о важним телефонима преко паноа и школског листа у циљу заштите њихових права;
- Сарадња са ученичким парламентом: информисање о заступљености дискриминације, насиља и трговине људима и о корацима поступања
- Кроз сарадњу са ученицима, организовање пројектног и истраживачког задатка испитивања појава дискриминације, насиља и трговине људима
- Презентовање резултата истраживања различитим актерима школског живота – педагошком колегијуму, одељенском и

Завод за трансфузију

Психолог, педагог

Наставници физичке културе

Наставници физичке културе
и Ученички парламент

Предметни наставници

предметни наставници,
психолог, педагог

Тим ЗУНЗЗ, Ученички
парламент, наставници
физичког васпитања;

Ђачки парламент и
вршњачки тим

Психолог, наставник
психологије, ученик који
израђује
истраживачкиматурски на
тему заступљености
дискриминације

Психолог, наставник
психологије, ученик који
израђује
истраживачкиматурски на
тему заступљености
дискриминације

Психолог, наставник
психологије, ученик који
израђује

наставничком већу, савету родитеља, ученицима одељења на часовима одељенске заједнице а у сарадњи са одељенским старешинама, ученичком парламенту; објављивање резултата истраживања на школском сајту

истраживачкиматурски на тему заступљености насиља

- Неговање климе заједништва, подршке и разумевања у одељењу, нарочито у оним одељењима у којима се школује ученик по посебним образовним програмима или има неку развојну и образовну потребу која тражи посебну подршку, а у циљу превенције дискриминације и потенцијалног насиља
- Организовање активности за ученике када губе час;
- Организовање дежурства професора и особља на одморима;
- Вођење прецизних записника у књизи дежурстава: инсистирање на јасним забранама пуштања гласне музике на одморима и другим видовима ремећења реда и правила школе;
- Вођење евиденције о случајевима насиља и предузетим мерама;
- Сарадња са надлежним санитарним и комуналним службама;
- Превентивно деловање: Разговор чланова Уч. парламента и вршњачког тима са координатором превентивних програма МУП-а Раковица;
- Превентивно деловање: организовање предавања и радионица у школи од спољних сарадника а на теме заштите од насиља, забране злоупотребе наркотика итд (МУП, МПНТР, Дом здравља Раковица)
- Интезивна сарадња са МУП-ом, ЦСР, Радном групом за борбу против насиља у школама Општине Раковица, Развојним саветовалиштем Дома здравља Раковица;
- Интензивна сарадња и помоћ стручном већу физичке културе у остваривању превентивне

Психолог, одељенске старешине

Помоћ. директора, деж. проф.

Шк. обезбеђење, деж. проф., домар, теткице

Дежурни професор

Тим ЗУНЗЗ, школски полицајац
Секретар

Шк. полицајац

Наставници информатике

Тим ЗУНЗЗ, директор, пом. директора

Тим ЗУНЗЗ

улоге школског спорта у борби против насиља
у школама

Б. Програм спречавања дискриминације

Садржај рада	Реализација	Носиоци
Усвајање плана рада Организовање првог састанка Тима: договор о подели задужења, организацији превентивних активности, подсећање на ланац одговорности при појави дискриминације и насиља;	IX	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Уређивање школског сајта: обогаћивање садржајима који су у вези са заштитом од дискриминације, али и са исправним коришћењем онлајн простора, подстицања ненасилних облика комуникације као и промоције менталног здравља;	IX	Тим ЗУНЗЗ уз подршку наставника информатике;
Писање текстова о правилима понашања на интернету, као и у школи, које су подржане Правилником о понашању и правима и обавезама ученика и упознавање ученика са мерама које се предузимају у таквим случајевима, а са циљем превентивног деловања против ових појава. Делегирање ових текстова одељењским старешинама као подршка у обради ове теме на ЧОС-у.	X – VI	Одељењски старешина, психолог, педагог
Уређивање кутка на огласној табли посвећеног информисању о превенцији насиља и израда плаката и паноа о дискриминацији, насиљу и трговини људима, који ће бити постављен на видно место у просторијама школе и опремљен потребним информацијама о овим појавама и њиховом сузбијању, као и корацима поступања Тима за заштиту од дискриминације и насиља. Кутак опремити	X	Тим ЗУНЗЗ, Ученички парламент, наставници физичког васпитања;

важним телефонима у циљу заштите њихових права;

Организовање радионица из области очувања менталног здравља, као и радионица са темом асертивне комуникације са циљем оснаживања вулнерабилних ученика, потенцијалних жртви дискриминације, насиља и трговине људима – превентивна и заштитна активност

X, XI

Психолог и педагог

Превентивно деловање: Уређивање кутка у холу школе и на школском сајту са темом популаризације спорта и здравог начина живота;

X – VI

предметни наставници,
психолог, педагог

Редовно ажурирање портала за психолошку подршку новим садржајима са посебним освртом на превенцију дискриминације;

IX – VI

Тим ЗУНЗЗ

Превентивно деловање у свим случајевима у којима се сумња на дискриминацију (ученици са посебним потребама, ученици који не познају довољно језик, ученици друге националности и верских опредељења);

IX – VI

Тим ЗУНЗЗ

Превентивно и интервентно деловање у свим случајевима у којима се сумња на радње које указују на трговину људима;

IX – VI

Тим ЗУНЗЗ

Васпитни и саветодавни рад са актерима дискриминишућег понашања и њиховим родитељима;

IX – VI

Тим ЗУНЗЗ

Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз богате ваннаставне садржаје, посете културним и научним институцијама, Центрима за негу особа са посебним потребама, Центру за бригу о деци без родитељског старања, Центру за негу старих лица

IX – VI

Руководиоци секција,
стручни сарадници

Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз јавне похвале ученика преко огласних табли, школског часописа, блога и сајта, јутјуб канала школе

IX – VI

Психолог, педагог

Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз хуманитарне акције као што су: прављење и подела новогодишњих пакетића за децу без родитељског у Звечанској или за децу из српских енклава на Косову и Метохији;	XII	наставници грађанског васпитања
Превентивно деловање: Изградња позитивног система вредности кроз акције добровољног давања крви;	XI и V	Завод за трансфузију
Рад дисциплинске комисије за све теже облике дискриминишућег понашања;	IX –VI	Психолог, педагог
Посета кафеу „Звуци срца“ у коме раде лица са посебним потребама – организовано у оквиру амбијенталне наставе, према плану; за заинтересоване ученике и као део појачаног васпитног рада у случају ученика који су показивали дискриминаторско или насилно понашање	Према плану одржавања амбијенталне наставе	Одељенске старешине, запослени и координатори у кафеу „Звуци срца“
Превентивно деловање: подстицање предметних наставника да користе постојеће школске курикулуме како би обрадили и актуализовали феномене дискриминације, насиља и трговине људима, тамо где је то могуће (нпр. при обради књижевних дела, у оквиру разматрања психолошких, социолошких, па и филозофских и историјских питања, у контексту људских права и слобода, кроз предмете „Грађанско васпитање“ и „Верска настава“ и друге.	X – VI	предметни наставници, психолог, педагог
Превентивно деловање: организација и рад школских спортских екипа и њихово учешће на такмичењима;	Током целе године	Наставници физичке културе
Превентивно деловање: организација хуманитарних турнира у малом фудбалу;	X, V	Наставници физичке културе и Ученички парламет
Превентивно деловање: сарадња са институцијама које се директно баве случајевима дискриминације, насиља и трговине људима организовање и посета предавања и радионица у школи и ван ње, а на теме заштите од дискриминације, трговине људима итд (МУП, МПНТР, ШУ, Дом здравља Раковица, Центар за социјални	X – VI	Директор, Шк. полицајац

рад Удружење Астра, Комесаријат за избеглице)

Превентивно деловање: тему ненасилних облика комуникације учинити <i>обавезном</i> на часовима одељењске заједнице;	X – VI	предметни наставници
Информисање ученика, родитеља и наставника о раду Тима кроз излагања на Ученичком парламенту, Седницама Наставничког већа и Савета родитеља;	X, I, VI	Психолог
Сарадња са Ученичким парламентом: информисање о заступљености дискриминације, насиља и трговине људима и о корацима поступања	II	Психолог, наставник психологије, ученик који израђује истраживачкиматурски на тему заступљености дискриминације
Кроз сарадњу са ученицима, организовање пројектног и истраживачког задатка испитивања појава дискриминације, насиља и трговине људима	IX, X, XI, XII, II	Психолог, наставник психологије, ученик који израђује истраживачкиматурски на тему заступљености дискриминације
Презентовање резултата истраживања различитим актерима школског живота – педагошком колегијуму, одељенском и наставничком већу, савету родитеља, ученицима одељења на часовима одељенске заједнице а у сарадњи са одељенским старешинама, ученичком парламенту; објављивање резултата истраживања на школском сајту	II, VI	Психолог, наставник психологије, ученик који израђује истраживачкиматурски на тему заступљености дискриминације
Неговање климе заједништва, подршке и разумевања у одељењу, нарочито у оним одељењима у којима се школује ученик по посебним образовним програмима или има неку развојну и образовну потребу која тражи посебну подршку, а у циљу превенције дискриминације и потенцијалног насиља	IX – VI	Психолог, одељенске старешине
Праћење понашања ученика, имајући у виду листу индикатора дискриминације и трговине људима и благовремено поступање према протоколу поступања, у случају постојања било какве сумње да они постоје на другом или трећем нивоу	IX – VI	Сви запослени у школи

Поступање у складу са препорукама у случају прихватања ученика из популације миграната и избеглица	IX – VI	Сви запослени у школи
Неговање демократске културе у складу са препорукама Министарства просвете и ресурсима из дописа од 28.8.2022.	IX – VI	Сви запослени у школи
Оснаживање ученика код којих се сумња да трпе дискриминацију и насиље, да их пријаве надлежним особама у школи – одељенском старешини, психологу, педагогу	IX – VI	Психолошко-педагошка служба
Упознавање свих актера школе о потреби реаговања на било који вид сумње на присуство ових појава, у складу са правилником о поступању – на Педагошком колегијуму, Одељенским већима	IX – VI	Педагошки колегијум, одељенске старешине, предметни наставници
Организовање активности за ученике када губе час;	Током године	Помоћ. директора, деж. проф.
Организовање дежурства професора и особља на одморима;	Током године	Шк. обезбеђење, деж. проф., домар, теткице
Вођење евиденције о случајевима дискриминације и предузетим мерама;	IX – VI	Тим ЗУНЗЗ, школски полицајац
Извештавање свих структура школе о предузетим активностима, али и родитеља на родитељским састанцима и на Савету родитеља	XII, VI	Све структуре школе, Савет родитеља, Ученички парламент
Поступање у складу са ресурсима препорученим од стране Министарства просвете према допису од 28.8.2022.	IX – VI	Све структуре школе
Интензивна сарадња и помоћ стручном већу физичке културе у остваривању превентивне улоге школског спорта у борби против насиља у школама	IX – VI	Тим ЗУНЗЗ Стручно веће за област физичког васпитања

Осим активности предвиђених овим програмом, један број тема биће реализован на часовима одељенских заједница, те се тај програм може сматрати интегралним делом овог плана, а реализоваће се у сарадњи са одељенским старешинама, психологом и педагогом.

Посебну улогу у борби против дискриминације, трговине људима, насиља уопште, као и у превенцији ризичних облика понашања имаће Стручни актив за физичку културу кроз рад на часовима физичког васпитања, спортске секције и програма школског спорта, рад свих наставника који кроз организовање ваннаставних секција отварају простор и за

интеграцију ученика са сметњама у развоју, са тешкоћама у адаптацији и понашању. Такође, тесна сарадња са наставницима психологије и грађанског васпитања отвара простор за интегрисање ових важних тема у курикулум.

Прилог раду Тима за заштиту од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања – линкови предложени дописом Министарства просвете од 25.08.2022.

о Заштита од насиља и дискриминације

Видео обука о примени Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање - [Видео обука о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање - YouTube](#)

- „Водич за примену ревидираних индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима“ - [Публикације - Страница 2 од 5 - Министарство просвете, науке и технолошког развоја \(mpn.gov.rs\)](#)

- Листа индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима - [Finalna-verzija-liste-indikatora-za-preliminarnu-identifikaciju-trgovine-ljudima-jun-2022..pdf \(mpn.gov.rs\)](#)

- Приручник „Психолошке кризне интервенције у образовно-васпитним установама“ - [Публикације - Страница 3 од 5 - Министарство просвете, науке и технолошког развоја \(mpn.gov.rs\)](#)

- Национална платформа „Чувам те“ - [Onlajn obuke za zaposlene \(cuvamte.gov.rs\)](#)

Образовање за демократску културу

- Препоруке Међународне алијансе за сећање на Холокауст ИХРА

<https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/>

- Материјали на енглеском језику у вези са темом образовања о Холокаусту <https://www.yadvashem.org>; материјал преведен у вези са Холокаустом на српском језику <https://www.yadvashem.org/education/other-languages/serbian.html>

- Материјали за наставнике за примену међупредметне компетенције
Одговоран однос према здрављу <https://zuov.gov.rs/zdravlje>

- *Живот у демократској породици*-приручник за родитеље адолесцената узраста 15 до 19 година. <https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/>

- *Одрастање у демократској породици*-приручник за родитеље са одељцима о узрасту 6 - 10 и 11 – 14 година. <https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/> - *Како до демократске културе у школама*<https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/> - *Образовање за дигитално грађанство* – приручник <https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/> - *Подучавање компетенција за демократску културу кроз онлајн наставу,* <https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/>

- Приручник „Смернице за интеграцију референтног оквира компетенција за демократску културу“ <https://mpn.gov.rs/kategorija/publikacije/>

о **Подршка укључивању деце/ученика избеглица и миграната/тражилаца азила у редован систем образовања и васпитања у Републици Србији**

- Стручно упутство за укључивање ученика избеглица/тражилаца азила у систем образовања и васпитања, <https://mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2022/02/B-4-4-STRUCNO-UPUTSTVO-migranti.pdf>

- Српски као страни језик, Приручник за наставнике <https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2021/11/srpski-kao-strani.pdf>

- Дигитални онлајн алати као подршка ученицима за додатно учење српског језика. <https://www.unicef.org/serbia/en/open-digital-educational-tools-interactive-online-teaching-and-learning>

- Брошура са примерима наставних активности, <https://remis.rs/wp-content/uploads/2021/09/ИОМ-1-brosura-160x230mm5mm-ENG-PREVIEW.pdf> - Брошура са примерима ваннаставних активности, <https://remis.rs/wp-content/uploads/2021/09/ИОМ-2-brosura-160x230mm5mm-SRP-PREVIEW.pdf> - Брошура са ученичким радовима деце миграната, <https://remis.rs/wp-content/uploads/2021/09/ИОМ-3-brosura-160x230mm5mm-SRP-PREVIEW.pdf> - Енглеско украјински превод лифлета о образовном систему Републике Србије <file:///C:/Users/User/Downloads/B-4-6-Lieflet-Sistem-obrazovanja-u-Rep.Srbiji.pdf> - Информација на енглеском језику о образовном систему Украјине и материјали као подршка наставницима,

https://webmail.mpn.gov.rs/service/home/~/?auth=co&loc=en_US&id=24301&part=2 - Од српског као страног језика до српског као језика окружења и образовања: Оквир програма језичке подршке, [file:///C:/Users/User/Downloads/B-4-2-Jezicka-obrazovna podrska.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/B-4-2-Jezicka-obrazovna%20podrska.pdf)

- Приручник за школе у реализацији стручног упутства за укључивање ученика избеглица/тражилаца азила у систем образовања и васпитања,

<file:///C:/Users/User/Downloads/Prirucnik-za-skole-u-realizaciji-Strucnog-uputstva.pdf> - Преводи образовног материјала на арапски, фарси, француски и украјински језик за рада са ученицима мигрантима/тражилаца азила

<https://remis.rs/%d1%80%d0%b5%d1%81%d1%83%d1%80%d1%81%d0%b8/>

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

Циљеви: Развити и практиковати здраве стилове живота, развити свест о важности сопственог здравља и безбедности, неговање и развој физичких способности, дружење и развој такмичарског духа.

Задачи: Упознати ученике са правилима игре, развити код ученика свест о значају здравља и физичке активности, развијати код ученика такмичарски дух и колективну свест.

Пограмски садржаји: Одељењска такмичења у различитим дисциплинама (атлетика, кошарка, рукомет; веслање, одбојка) на редовним часовима; сарадња са Канцеларијом за младе и учествовање у пројектима које они организују;

Предавање лекара, специјалисте медицине спорта : Спорт и здравље; учествовање у обележавању Дана спорта и здравља 8.маја у организацији Факултета за спорт и физичку културу Сингидунум.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ И ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Школа остварује добру сарадњу са локалном самоуправом. Општина, поред финансирања материјалних трошкова, подржава све акције које организује школа. Награђује успешне ученике, учествује у обележавању школских манифестација.

Побољшању рада у школи у великој мери доприноси конструктивна сарадња са просветним саветницима Школске управе Београд.

Културни центар Раковица излази у сусрет захтевима школе, организујући књижевне вечери, изложбе, представе за ученике.

Школа има остварену сарадњу, Центром за социјални рад и Канцеларијом за младе општина Раковица.

У сарадњи са Полицијском управом Београда, тј. ангажовањем школског полицајца, постиже се већа безбедност ученика. Исто тако, представници Полицијске управе држе предавања на различите теме (трговина људима, наркоманија, насиље...).

Локални и градски медији и новинска гласила учествују у промоцији школе, прате сва важнија дешавања у школи (рад појединих секција, приредбе, семинаре, такмичења...).

Школа је отворена за сарадњу са различитим удружењима, организацијама, Спортским савезом и спортским клубовима који постоје унашем граду.

У оквиру школе постоји и активно ради Ученички парламент, који такође учествује у различитим пројектима.

Школа наставља дугогодишњу сарадњу са свим културно научним установама у граду кроз програм амбијенталне наставе и СТЕАМ концепције у наставном раду предвиђене Развојним планом школе. Овде ћемо навести установе са којима најинтензивније школа сарађује са:

основним школама општине Раковица, МУП-ом, Центром за социјални рад, Домом здравља и Канцеларијом за младе општине Раковица, као и са Петницом коју је ове године похађао један наш ученик, тј. ученица генерације Ана Сићовић. Са Универзитетом Сингидунум организована је богата сарадња у више наврата у виду едукативних посета предавањима из области екологије и одрживог развоја, реализована је теренска настава у Националном парку „Ђердап“ са 60 наших ученика, као и спортски дан у јуну месецу у циљу промовисања здравих стилова живота и значаја

физичке активности младих. Музеји града Београда, биоскоп Раковица, Институт за јавно здравље „Милан Јовановић Батут“, Институт за ментално здравље и друге установе за бригу о здрављу младих.

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА

У школи се ради на маркетингу, односно на развоју и унапређивању угледа и имиџа саме школе, као и промоцији не само у локалној заједници, већ и шире. Посебна пажња се посвећује промоцији успеха и достигнућа како ученика, тако и наставника. План маркетинга школе је саставни део Годишњег плана рада. У оквиру маркетинга школе у гимназији се спроводе активности као што су ажурирање школског сајта, штампање флајера, постера, уређивања Инстаграм странице, промоције гимназије у основним школама на територијинаше општине, организовање дана „отворених врата“ за ученике основних школа, промоција школе путем медија.

Подједнако пажње посвећујемо и интерном и екстерном маркетингу.

Интерни маркетинг

- Информације о активностима и делатностима унутар школе
- Информисање ученика путем књиге обавештења или путем огласне табле о значајним дешавањима у школи, такмичењима и питањима од значаја за организацију наставе и сл.
- Изложбе, израда паноа поводом обележавања одређених догађаја (Дан језика, Дан толеранције, Дан планете земље, Дан државности, Дан комуникације, Дан средњошколаца, Нова година, 8. март, школска слава Свети Сава)
- Ажурирање сајта школе и инстаграм странице
- Обавештавање родитеља поводом уписа ученика у средње школе, као рад на професионалној оријентацији ученика 3. и 4. разреда гимназије
- Промовисање здравих стилова живота (излети, дружења, спортски сусрети)
- Израда личне карте школе

Екстерни маркетинг

- Информације и приказивање делатности школе у средствима јавног информисања реализују се контактима са медијима, као Акционим планом тима за маркетинг школе
  - Презентација школе преко интернет сајта, инстаграма, школског електронског часописа
  - Промоција успеха школе, ученика и наставника преко медија (РТС, *Вечерње новости*, *Просветни преглед*,)
  - Промовисање и неговање културне баштине у светлу мултикултурности школе (сарадња са партнерским школама у оквиру писања пројеката: Еразмус, eTwinning, STEAM)

Све то је у циљу квалитетне и сталне промоције успеха ученика и акција које се организују у оквиру школе, као и стална и интензивнија сарадња са родитељима ученика и локалном заједницом.

Програм школског маркетинга има за задатак реализацију више активности у оквиру свог деловања, у складу са основним идејама

новог/реформисаног Наставног плана и програма за средњу школу, Школског програма, Годишњег плана рада школе и Школског развојног плана за период од 2020. до 2025. године, са циљем:

- Активне улоге помагача и промотера побољшања услова рада у школи, на ставни процес који се стално иновира
  - Основног катализатора маркетингшке активности у остваривању побољшања просторног уређења школе и побољшања наставног и ваннаставног процеса
  - Активне подршке у промовисању и унапређењу средњошколског образовања
    - Анимације ученика завршних разреда основне школе за наставак школовања
    - Унапређења основних облика наставних и ваннаставних активности
  - Унапређења сарадње свих чинилаца активног живота школе: наставни кадар, ученици, родитељи, локална заједница
    - Унапређења активне сарадње Школе са локалном заједницом, Школском управом, културним и образовним (предшколским, основношколским, средњошколским) институцијама, као и подизање на виши ниво активности
    - Активне подршке културним манифестацијама у самој општини, као и снажна подршка истој
      - Успостављања и промовисања сарадње са другим школама у земљи и иностранству (колико то могућности дозвољавају)
      - Рада на активирању и промовисању учешћа школе у размени васпитно - образовног процеса са акредитованим васпитним институцијама, улагање и промовисање ресурса
      - Помоћи при стручном усавршавању запосленог кадра
    - Отварања, акредитације и промоције нових перспектива за усавршавање ученика и запосленог кадра у матичној установи (семинари за ученике и наставнике, вебинари, радионице, јавни часови)
  - Очувања, побољшања и промоције богате културно-јавне делатности школе у сврху едукације
    - Проширивања, промоције и проналажења нових видова културно-јавне делатности како у самој општини тако и шире
    - Свеукупног промовисања квалитета рада, људских ресурса (запослених и ученика), постигнутих резултата, краткорочних дугорочних планова за развој и унапређење наставе, ресурса, улоге у друштву и средини а у уској повезаности са циљевима и задацима образовања, васпитања, Школског програма и Развојног плана школе (старог и новог)
- Програм школског маркетинга спроводиће се и прилагођавати у складу са:
- Општим стањем у друштву и у васпитно - образовном систему у Републици
  - Подршком самог наставног кадра и ученика
  - Логистичком подршком локалне самоуправе
  - Доступношћу људских и осталих ресурса у текућим школским годинама
  - Потребама васпитно - образовног процеса у самој школи
  - Могућностима проналажења свих видова подршке међу релевантним чиниоцима живота школе: запосленима, ученицима, родитељима, локалној самоуправи
- Рад у области маркетинга има за основни циљ колико промовисања самог рада унутар школе, толико и рад на повећању броја ученика у школи и тај циљ ће се, надамо се, у потпуности остварити

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

У циљу развоја сарадње школе и породице и настојању да се постигне што бољи успех у образовању и васпитању младе генерације, школа ће заједно са родитељима пратити рад ученика, идентификовати пропусте и тражити путеве за њихово отклањање.

Облици сарадње са породицом:

- Индивидуална сарадња одељењских старешина и предметних наставника са родитељима
- Одељењске старешине и предметни наставници сарађиваће са родитељима ради пружања помоћи и информација о кретању успеха, владања и неоправданих изостанака
- Сарадња родитеља и стручних сарадника школе (прикупљање података од родитеља/старатеља који су од значаја за упознавање ученика и праћење његовог развоја; саветодавни рад са родитељима/старатељима ученика који имају различите тешкоће у развоју, учењу и понашању; подршка јачању родитељских васпитних компетенција, нарочито информисањем о психолошким карактеристикама њихове деце у оквиру индивидуалних консултација и облика групног психолошког образовања родитеља; саветодавни рад и усмеравање родитеља/старатеља чија деца врше повреду правила понашања у школи и којима је одређен појачан васпитни рад; сарадња са родитељима/старатељима на пружању подршке ученицима који се школују по индивидуалном образовном плану; оснаживање родитеља да препознају карактеристике своје деце које указују на њихове изузетне способности и сарадња на пружању подршке у проналажењу различитих могућности подстицања и усмеравања њиховог општег и професионалног развоја)
- Стручни сарадници школе обављаће индивидуалне и групне разговоре са родитељима према плану и програму и по потреби.
- Сарадња са директором школе
- Директор школе обављаће индивидуалне и групне разговоре са родитељима према плану и програму и по потреби.
- Посета домовима ученика
- Одељењски старешина ће у циљу упознавања са стамбеним и породичним приликама посетити домове ученика где се за то укаже потреба или по свом плану рада
- Сарадња са библиотекаром
Библиотекар школе присуствује родитељским састанцима, на којима промовише библиотеку школе
- Родитељски састанци
Осим редовних родитељских састанака, сазиваће се тематски родитељски састанци у зависности од потреба и захтева школе, као и проблема у појединим одељењима
- Отворена врата
Разредне старешине организују један дан у седмици када родитељи могу да дођу у школу и разговарају о свом детету

- Родитељ- предавач у оквиру професионалне оријентације ученика
- У оквиру професионалне оријентације ученика организује се предавање за заинтересоване ученике где ће о свом занимању говорити родитељ
- Родитељи су укључени у различите активности школе кроз учествовање у раду:
  - Савета родитеља
  - Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
  - Тима за подршку ученицима
  - Тима за инклузивно образовање
  - Актива за развојно планирање
  - У процесу самовредновања рада школе
  - у раду Школског одбора

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ НОВИМ УЧЕНИЦИМА И ЗАПОСЛЕНИМ РАДНИЦИМА

Циљ програма подршке новим ученицима и запосленим радницима је укључивање и оспособљавање образовно- васпитни рад.

Подручје рада	Активности	Реализатори
Нови наставници	<p>Регулисање правних докумената</p> <p>Упознавање са члановима колектива и простором школе</p> <p>Упућивање запосленог радника у школска документа и правилнике</p> <p>Упућивање запосленог радника у послове на којима је распоређен</p> <p>Оспособљавање запосленог радника у писању педагошке документације</p> <p>Посета часовима колега истих по позицији</p> <p>Подршка у реализацији наставних и ваннаставних активности</p>	<p>Директор, стручни сарадници, наставници, ученици</p>
Нови ученици	<p>Регулисање правних докумената у сарадњи са родитељима</p> <p>Упознавање са члановима одељењске заједнице, одељењским старешином и простором школе</p> <p>Упознавање са правилима школе</p> <p>Подршка у образовању и социјализацији у сарадњи са родитељима</p> <p>Израда програма за стицање елементарних знања из српског језика за ученике који га не знају у функционалној мери</p> <p>Праћење адаптације у школској средини и напредовања у учењу у сарадњи са родитељима</p>	<p>Директор, стручни сарадници, наставници, ученици, родитељи</p>

Праћење адаптације новопридошлих ученика

У планирању и реализацији образовно-васпитног рада неопходно је осим законских и програмских основа уважити и сугестије и захтеве које произилазе из Смерница за организацију и реализацију образовно-васпитног рада у средњој школи у школској 2023/2024. години.

На основу Смерница Школа предузима кораке у виду пружања подршке новопридошлим ученицима као и анализирање процеса адаптације новопридошних ученика у школу и идентификовање кључних фактора који утичу на њихову интеграцију.

Направљен је образац- План пријема, распоређивања и праћења новопридошних ученика који садржи јасно дефинисане кораке. Стручна служба (психолози и педагог) има са сваким новопридошним учеником по четири сусрета, од којих три индивидуална саветодавна разговора, и један групни на ком присуствују ученици са својим менторима. Ментори су ученици од поверења који су додељени новим ученицима (они са којима су се прво сусрели, сели у клупу, који су им се понудили за помоћ при адаптацији на нову средину). Ова вршњачка подршка је од великог значаја за цео процес адаптације. Добит од вршњачке подршке је многострука и због тога се она користи као главни ресурс при укључивању нових ученика у Школу.

Ученици се анкетирају и тако се добијају подаци на основу којих се прави Педагошки профил ученика.

Процес адаптације прати се преко личног доживљаја школе, доминантних осећања ученика, школских постигнућа.

На групном сусрету са психологом и педагогом ученици добијају задатак да напишу *Препоруке за успешно прилагођавање ученика на нову школску средину* (из свог угла тј. из угла ученика који је променио школу или из угла ментора). Идеја је да дају лични печат читавом процесу као и смернице за неке нове ученике који ће се наћи у ситуацији да мењају школу и буду „новопридошли“ ученици.

Адаптација новопридошних ученика представља важан процес који захтева подршку и ангажовање школске заједнице.

ПРОГРАМ РАДА МЕНТОРА СА ПРИПРАВНИКОМ, УВОЂЕЊЕ ПРИПРАВНИКА У ПОСАО

ПРОГРАМ РАДА СА НАСТАВНИКОМ ПРИПРАВНИКОМ

Програмом увођења у посао наставник приправник стиче знања и развија вештине и способности потребне за остваривање образовно-васпитног рада. У следећој табели се налазе исходи за прописане програмске садржаје. За све програмске садржаје се могу испланирати састанци.

Програмски садржаји	Приправничког стажа наставник треба да:
----------------------------	--

<p>Планирање, програмирање, остваривање и вредновање образовно-васпитног рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> • познаје структуру плана и програма образовно- васпитног рада; • разуме улогу наставног предмета у остваривању циљева и задатака у образовању и васпитању; • разуме повезаност између циљева, задатака, садржаја, метода и облика рада; • разуме интердисциплинарну природу предметних садржаја;
	<ul style="list-style-type: none"> • користи дидактичке и методичке принципе успешног планирања образовно-васпитног рада; • познаје могућности и ограничења различитих врста наставе; • планира различите типове и структуру наставних часова; • зна да повезује различите методе и облике рада у процесу учења; • зна да креира подстицајну средину за учење и развој; • бира садржаје, методе, облике и технике рада у складу са условима у којима ради; • познаје основне принципе рада одељењског старешине; • подстиче изградњу заједништва у одељењу; • зна да прилагођава захтеве развојним нивоима деце и стиловима учења деце; • примењује индивидуални приступ деци у процесу образовно-васпитног рада; • разуме улогу ученичких радова у образовно- васпитном процесу; • познаје критеријуме добрих уџбеника, литературе и дидактичких средстава за остваривање образовно- васпитног рада; • помаже ученицима у налажењу и избору литературе за различите активности; • користи разноврсна дидактичка средства и различиту литературу; • познаје различите начине остваривања ваннаставних и слободних активности; • користи истраживачки приступ у образовно- васпитном раду;

	• анализира сопствени образовно-васпитни рад.

<p>Праћење развоја и постигнућа ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме како се ученици развијају и како уче; • познаје различите начине праћења, вредновања и оцењивања постигнућа ученика; • зна да прати и вреднује постигнуће ученика у процесу учења; • прати индивидуални развој и напредовање ученика и развој групе у целини; • разуме вредновање постигнућа у функцији подршке напредовању ученика; • подржава иницијативу ученика, мотивацију за рад и спонтано стваралачко изражавање; • поштује принципе редовности у давању повратних информација о оствареним резултатима; • уважава личност ученика у давању повратних информација о оствареним резултатима; • помаже ученику да препозна своје потребе и емоције и изрази их на одговарајући начин;
	<ul style="list-style-type: none"> • познаје начине и технике подстицања процеса самооцењивања ученика; • зна да ствара атмосферу поштовања различитости; • уважава иницијативу и слободу исказивања мисли, ставова и уверења код ученика; • има навику за пажљивим руковањем наставним материјалима.

<p>Сарадња са колегама, породицом и локалном заједницом</p>	<ul style="list-style-type: none"> • гради атмосферу међусобног поверења са свим учесницима у образовно-васпитном раду; • познаје и примењује принципе успешне комуникације са свим учесницима у образовно-васпитном раду; • разуме важност неговања партнерског односа са породицом ученика; • поштује принцип приватности у сарадњи са породицом и колегама; • поштује личност родитеља приликом давања повратних информација; • размењује информације о ученику са родитељима поштујући принцип редовности; • познаје различите облике сарадње са породицом ради обезбеђивања подршке развоју ученика; • одржава добре професионалне односе са колегама; • разуме важност тимског рада у установи; • размењује запажања и искуства са колегама; • познаје различите облике сарадње са локалном заједницом у циљу остваривања образовно-васпитних циљева и задатака; • сарађује у организовању представљања различитих облика ученичког стваралаштва; • разуме важност сарадње са стручним институцијама.
<p>Рад са ученицима са сметњама у развоју</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме значај утицаја вршњака и средине на развој и образовање ученика са сметњама у развоју; • разуме значај стварања атмосфере поштовања различитости; • познаје начине укључивања ученика са сметњама у развоју у образовно-васпитни рад; • зна да организује активности за укључивање ученика са сметњама у развоју у образовно-васпитни рад; • разуме значај принципа индивидуализације процеса учења ученика са сметњама у развоју; • познаје важност праћења, индивидуалног напредовања и постигнућа ученика са сметњама у развоју;

	<ul style="list-style-type: none"> • разуме значај обезбеђивања одговарајуће физичке средине за адекватно укључивање ученика са сметњама у развоју у образовно-васпитни рад.
Професионални развој	<ul style="list-style-type: none"> • познаје значај континуираног професионалног развоја; • упознат је са различитим облицима и начинима стручног усавршавања; • разуме начине и технике планирања стручног усавршавања; • познаје структуру стручних тела на нивоу установе; • познаје елементе за планирање сопственог стручног усавршавања; • учествује у разним облицима стручног усавршавања; • прати развој савремене литературе и образовне технологије.
Документација	<ul style="list-style-type: none"> • зна прописе из области образовања и васпитања; • познаје права и дужности на радном месту; • упознат је са документацијом на нивоу установе; • разуме сврху педагошке документације; • зна да води прописану и потребну документацију; • чува поверљиве податке о детету/ученику и његовој породици; • води евиденцију о учешћу у разним облицима стручног усавршавања.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА

Програм излета

Излети се планирају на почетку школске године, једнодневни су, реализују се у оквиру наше земље, а имају за циљ обogaћивање знања и разумевања природних и друштвених појава, уметничких дела, развијања склоности према науци, култури и уметности. Излети

су усклађени са наставним планом и програмом образовања за обавезне и изборне предмете и омогућавају непосредно искуство из кога се најефикасније и најефективније учи.

Школа организује излете као што су:

- Сајам књига
- Посете позоришту
- Сајам образовања
- Фестивал науке
- План излета саставни је део Годишњег плана рада школе.

ПРОГРАМ ПОСЕТЕ ФЕСТИВАЛУ НАУКЕ

Време реализације: прво полугође сваке школске године

Број планираних дана: 1

Садржај: Посета Фестивалу науке

Циљеви излета:

- Упознавање ученика са експериментима и занимљивостима из физике, хемије и биологије и развијање логичког и критичког мишљења у области науке
- Задаци излета:
- стицање нових сазнања из области физике, хемије и биологије
- развијање еколошке свести и љубави према науци.

ПРОГРАМ ПОСЕТЕ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ „ПРИБЛИЖИМО ИНСТИТУЦИЈЕ ГРАЂАНИМА“

(реализује се у оквиру наставе грађанског васпитања са ученицима четвртог разреда)

1. Циљ програма „Приближимо институције грађанима” је да се грађани Србије непосредно упознају са начином доношења одлука у земљи, науче да прате шта „ради” њихов глас и да им се омогући да боље разумеју функционисање система.

2. Програм је намењен ученицима који првенствено желе да се ближе упознају са историјатом и уметничким вредностима здања Дома Народне скупштине.

3. Циљ овог програма је да ученици доживе Народну скупштину као кућу свих грађана. Посетиоци имају могућност да седе у Сали за заседања, да се упознају са системом гласања, а понекад и да разговарају са народним посланицима.

Програм се реализује сваким радним даном, уз благовремено пријављивање.

Групе посетите грађана Народној скупштини организују се, по правилу, сваким радним даном, у периоду од 9.00 часова до 14.30 часова.

ПРОГРАМ ОДЛАСКА НА САЈАМ КЊИГА

Циљ одласка на Сајам књига је упознавање ученика са овом манифестацијом и приближавање књиге ученицима и наставницима.

Време реализације: прво полугође сваке школске године

Број планираних дана: 1

Програм екскурзије

Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изградња еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Свака екскурзија мора да има свој циљ, задатак и садржај, односно, програм путовања који је саставни део Годишњег плана рада школе. Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и саставни су део годишњег програма рада школе.

Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају наставничком већу, ради разматрања и доношења.

Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм и цену екскурзије и избор агенције.

Програм екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце, техничку организацију и начин финансирања.

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈА

Трајање извођења екскурзија по разредима:

Разред	Време трајања
--------	---------------

I	3 дана
II	3 дана
III	5 дана
IV	5 дана

Одговорна лица за извођење екскурзије:

Носиоци припреме, организације и извођења програма и плана екскурзије су директор школе, руководиоца екскурзије и стручни вођа. Њих именује директор школе уз консултацију чланова Наставничког већа.

Руководилац екскурзије је одељенски старешина. Он обезбеђује организационо – техничке услове за извођење екскурзије и координира реализацију садржаја и активности предвиђених програмом и планом екскурзије и стара се о безбедности и понашању ученика и обезбеђивању смештаја и исхране ученика.

Стручни вођа припрема и изводи програм екскурзије који се односи на остваривање постављених образовно–васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја. Стручни вођа бира се из редова наставника који реализују наставне планове и програме који су у вези са циљевима, задацима и садржајима екскурзије.

Реализација екскурзија

Путни правци, објекти, крајеви и предели који треба да се посете, одређују се у складу са циљем и задацима екскурзије, уз сагласност савета родитеља.

Избор агенције врши комисија школе коју чине директор школе и чланови Савета родитеља одељења за које се организује екскурзија.

У школској 2023-2027. години предвиђене су редовне екскурзије за све разреде Гимназије „Патријарх Павле“. Циљ екскурзије је реализација дела наставног плана и програма упознавањем културног наслеђа и достигнућа која су у вези са делатношћу школе и остваривањем циљева из области моралног, естетског и физичког васпитања.

Задаци екскурзије су: стицање нових знања из области наставних предмета који се реализују у Гимназији и развијање позитивних социјалних односа међу ученицима и професорима.

ВАСПИТНИ ЦИЉЕВИ

На екскурзији ученици усвајају социјалне вештине. Поред одговорности код ученика се развија међусобна сарадња као и тимски рад. Ученици усвајају правилан однос према естетским вредностима и културној баштини и могоћност да уоче културне различитости као и географске разлике различитих поднебља.

Носиоци предвиђених садржаја и активности су стручни вођа, одељенске старешине, туристичка агенција и локални водичи.

План извођења екскурзија за школску 2023-2024. по разредима:

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ ПРВЕ ГОДИНЕ ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. ГОД (ЕКСКУРЗИЈУ РЕАЛИЗУЈЕ АГЕНЦИЈА „БЕОСОНИК“ из Београда, адреса Црвених Хрстова бр. 2, тел 011/2363-441) МОКРА ГОРА – МЕЊАВНИК – ЗЛАТИБОР –ВИШЕГРАД – ДОБРУН – БЛАГОВЕШТЕЊЕ

Тродневна екскурзија за ученике I разреда

Период: 07-09. октобра 2023.

1 дан: Полазак аутобуса испред школе у 07:00 h. Вожња кроз Овчарско Кабларску клисуру. Одлазак до Мокре Горе, у свету познате по старој ускотрачној железници. Обновљена деоница је „Шарганска осмица“ – путна петља дуга 13,5 км, на којој су 22 тунела и десетак мостова и вијадукта. Вожња чувеним музејским возом узаног колосека. Наставак пута до етно села „Дрвенград“ смештеног на брду Мењавник. Дрвенград је изграђен по замисли редитеља Емира Кустурице за потребе снимања филма. Обилазак дрвене цркве посвећене Светом Сави, биоскоп Андерграунд, аутентичне брвнаре из ових крајева... По завршеном обиласку, одлазак на Златибор. Смештај у објекту „Браћа Секулић“ на Златибору, на Обудојевици. Вечера. Увече дискотека. Ноћење.

2 дан: Након доручка, полазак према Вишеграду. На путу према Вишеграду, обилазак манастира Добрун. Долазак у Вишеград. Обилазак чувене на Дрини ћуприје, изграђене крајем 16. века по налогу Великог турског Везира Мехмед Паше Соколовића. Посета Андрићграду. Обилазак знаменитости: споменици Иви Андрићу и Његошу, истоимени тргови, зграда библиотеке и филмске академије... Посета цркви посвећеној Светом цару Лазару и Косовским мученицима. Након завршених обилазака, повратак према Златибору. Ручак у хотелу „Шарган“ у Кремни. Након ручка, долазак на Златибор. Обилазак туристичког центра Златибор. Шетња дуж лепо уређене обале Језера. Обилазак Краљеве чесме са спомен плочом краљу Александру Првом. Слободно време за шетњу и остале рекреативне активности. Вечера. Увече дискотека. Ноћење.

3 дан: Након доручка, шетња до споменика одакле се пружа незаборавна панорама туристичког центра Златибор. Повратак у хотел на ручак. Након ручка, полазак према манастиру Благовештење где је једно време као искушеник боравио Патријарх Павле. Обилазак манастирског комплекса и цркве Благовести Пресвете Богородице из 17. века. Наставак пута према Београду. Долазак испред школе око 20:00 h.

Аранжман обухвата:

- Превоз модерним аутобусима високе туристичке класе (клима, аудио, видео)
- 1 пун + 1 полупансион у смештајном објекту „Браћа Секулић“ на Златибору, на Обудојевици – класично послуживање
- Ручак у хотелу „Шарган“ у Кремни – класично послуживање
- Смештај у собама и дуплекс апартманима са две спаваће собе (собе су са 2, 3 и 4 кревета) - свака соба са купатилом

- Улазнице за све посете према програму путовања: манастир Ваведење, Дрвенград, Андрићград, манастир Добрун, манастир Благовештење, возња Шарганском осмицом, улазнице за дискотеку (две вечери)
- 2 гратиса на 20 плативих (1 ученик + 1 наставник), гратис за близанце (један плаћа, други не), гратис за вођу пута
- Стручно вођство пута (лиценцирани туристички водичи) за сваки аутобус и услуге локалних водича
- Услуге лекара пратиоца
- Трошкове осигурања од последице несрећног случаја током трајања путовања
- Боравишна такса и осигурање у смештајном објекту
- Трошкове организације и реализације путовања
- Трошкове банкарске провизије у износу од 1% од цене аранжмана

Смештајни објекат „Браћа Секулић“ један је од најатрактивнијих на златиборској висоравни. Смештен је на ободу насеља Обудојевица у подножју скијашких падина и располаже са: рестораном, рецепцијом, горњом и доњом покривеном терасом... Домаћа кухиња, пре свега окренута традиционалним јелима златиборског краја и љубазно особље, сигурно су гаранција за успешно спровођење екскурзија за ученике из многобројних градских школа.

Директор Гимназије „Патријарх Павле“
с.р. Јасмин Николовски, проф.

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ ДРУГЕ ГОДИНЕ

ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. ГОД (ЕКСКУРЗИЈУ РЕАЛИЗУЈЕ АГЕНЦИЈА „БЕОСОНИК“ из Београда, адреса Црвених Храстова бр. 2, тел 011/2363-441) **КРУШЕДОЛ – СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ - ПЕТРОВАРАДИН- СУБОТИЦА – ЕРГЕЛА КЕЛЕБИЈА – ПАЛИЋ – НОВИ САД** Тродневна екскурзија за ученике II разреда

Период: 24-26. септембар 2023.

I дан: Полазак аутобуса са паркинга код Метро-а у 8:00 h. Возња према Националном парку Фрушка Гора, познатом по културно-историјским споменицима изузетног значаја у које се убаја и 18 српских православних манастира. Одлазак до манастира Крушедол, задужбине породице последњих српских деспота у Срему-Бранковића. Обилазак манастирског комплекса из 16. века и манастирске цркве посвећене Светом Николи. Одлазак до Петроварадинске тврђаве. Шетња поред Опсерваторије до Лудвиговог бастиона и Старог сата, одакле се пружа незаборавна панорама Дунава и културно историјског језгра Новог Сада. Наставак пута према Сремским Карловцима. Обилазак старог језгра града: православне Богословије, Трга Бранка Радичевића, Градске већнице, Римокатоличке цркве Св. Тројства, бисте Бранка Радичевића, чесме Четири лава, Старог платана, Доње цркве, Патријаршијског двора, Карловачке гимназије, Саборне цркве Св. Николе (посета). Наставак пута према Суботици. Смештај у хотелу „ПАТРИА“ 4*. Вечера. Након вечере, шетња по градској пешачкој зони. Увече дискотека. Повратак у хотел. Ноћење.

II дан: Након доручка одлазак до Ергеле Келебија, надамак границе са Мађарском. Обилазак комплекса са вештачким језером, пашњацима и објектима у панонском стилу. Повратак у хотел на ручак Након ручка обилазак централне градске зоне у којој се истичу: Палата Рајхл, Саборна црква из 18. века, барокна Катедрала, Градски музеј, Историјски архив, Синагога, Градска кућа – симбол Суботице, Народно позориште, Плава и Зелена фонтана, споменик Самозваном цару Јовану Ненаду. По завршеним обиласцима повратак у хотел на вечеру. Дискотека. Ноћење.

III дан: Након доручка одлазак до Палића. Шетња приобалним делом језера и обилазак Спомен чесме, Музичког павиљона, Велике терасе, Женског штранда, Споменика Лајошу Вермешу... Посета ЗОО врту. Слободно време до повратка у хотел на ручак. Након ручка полазак за Нови Сад. Одлазак до центра Новог Сада и обилазак културно-историјског језгра града: Трг Слободе са спомеником Светозару Милетићу, Катедрала имена Маријиног, Градска кућа, спомек нашег великог песника Јована Јовановића Змаја испред Владичанског двора, споменик песнику Лази Костићу, саборна црква Св. Ђорђа. Посета Галерији Матице Српске. Слободно време за шетњу до поласка према Београду око 19:30 х. Долазак испред школе око 21:00 х.

Аранжман обухвата:

- Превоз модерним аутобусима високе туристичке класе (клима, аудио, видео)
  - 2 пуна пансиона у хотелу „Патриа“ са 4* у Суботици (доручак – шведски сто, ручак и вечера – класично послуживање)
  - Смештај у собама са 2, 3 и 4 кревета - свака соба са купатилом и ТВ-ом
  - Улазнице за све посете према програму путовања: манастир Крушедол, Петроварадинска тврђава, Саборна црква Св. Николе, Ергела Келебија, Зоо врт, Галерија Матице српске
  - Улазнице за дискотеку (две вечери)
  - 2 гратиса на 20 плативих (1 ученик + 1 наставник), гратис за близанце (један плаћа, други не), гратис за вођу пута
  - Стручно вођство пута (лиценцирани туристички водичи) за сваки аутобус и услуге локалних водича
  - Услуге лекара пратиоца
  - Трошкове осигурања од последице несрећног случаја током трајања путовања
  - Боравишна такса и осигурање у смештајном објекту
  - Трошкове организације и реализације путовања
  - Трошкове банкарске провизије у износу од 1% од цене аранжмана
- Хотел „ПАТРИА“ са 4*: Налази се у центру Суботице, што га због близине знаменитостима града чини изузетно примамљивим. Хотел располаже са: 7 апартмана, 103 двокреветне, 48 једнокреветних и 54 соба са француским лежајем, рестораном (250 места), "Витраж" салом, паффе баром, ноћним клубом, мушким и женским фризерским салоном, козметичким салоном, сауном, рент-а-цар агенцијом, бутицима и летњом баштом.

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ ТРЕЋЕ ГОДИНЕ

ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. год.

(ЕКСКУРЗИЈУ РЕАЛИЗУЈЕ АГЕНЦИЈА „МОДЕНА“ из Новог Сада, адреса Трг Слободе 4 , тел 021/539333

НОВИ ПАЗАР – СЈЕНИЦА – ТРЕБИЊЕ – ВИШЕГРАД

Период: 10.- 14. 10. 2023.

1. дан: Полазак аутобуса са паркинга код Метро-а у 06:00 часова. Обилазак један од најзначајнијих манастира Студеница. Наставак пута до Новог Пазара. По доласку обилазак града: Петрова црква, Старе Чаршије, Алтун-Алем џамија, Градска тврђава... Стари Рас са Сопћанима. Слободно време. Полазак ка Сјеници. Смештај у хотелу. Вечера. Ноћење.

2. дан: Доручак. Након доручка полазак до једног од најлепших Видиковаца – Молитва са прелепим погледом на специјални резерват Увац. Наставак пута до Требиња, уз успутну паузу на Златибору. Долазак у Требиње у касним послеподневним часовима. Смештај у хотелу. Вечера. Ноћење.

3. дан: Доручак. Након доручка посета Манастиру Тврдош, затим обилазак старог града: Кастел на Требишњици, Осман – пашина џамија, Анђелкина капија, Дучићев парк и чувена требињска пијаца, споменика Јовану Дучићу, Петру Петровићу –Његошу. Обилазак музеја Херцеговине. Слободно време у најпознајијој башти под Платанима. Повратак у хотел. Вечера. Ноћење.

4. дан: Доручак. Након доручка одлазак до места Мркоњићи. Обилазак родне куће Св. Василија Острошког. Повратак у Требиње. Одлазак до Херцеговачке Грачанице и маузолеја Јована Дучића. Слободно време у центру града. Повратак у хотел. Вечера. Ноћење.

5. дан: Доручак. Након доручка путовање према Тјентишту. Разгледање комплекса битке на Сутјесци – Тјентиште (са улазницом). Наставак пута до Вишеграда и панорамски обилазак: мост на Дрини, кула легендарног хероја Марка Краљевића, по српском предању или Алије Ђерзелеза, по бошњачком предању, посета Андрић граду. Слободно време. Наставак пута за Србију. Долазак у касним вечерњим часовима у зависности од задржавања на границама.

Цена аранжмана обухвата: високоподни аутобус туристичке класе, смештај на бази 3 полупансиона хотелу Бијели град са 4* у Требињу (доручак самопослужење, класична вечера), и 1 полупансиона у Сјеници у хотелу Борови са 3* (доручак самопослужење, класична вечера), у вишекреветним собама са купатилом, обиласци по програму путовања, улазнице по програму, лиценцирани туристички водичи, гратис места за одељенске старешине са минимално 60% пријављених ученика (по закону), гратис за ученике 1/20 плативих ученика, попуст за близанца уколико путују оба (један плаћа пуну цену други 50%), лекара током путовања, међународно путно здравствено осигурање, платни промет, организациони и други трошкови.

Цена аранжмана НЕ обухвата: услуге непоменуте у програм, депозит у хотелу, надокнада за бригу о деци

Аранжман је рађен на бази минимум 50 плативих ученика по аутобусу са поласком из Београда

Уз овај програм важе Општи услови путовања агенције »МОДЕНА ТРАВЕЛ« НОВИ САД и УУТА-е

Директор Гимназије „Патријарх Павле“
с.р. Јасмин Николовски, проф.

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ УЧЕНИКА ЧЕТВРТЕ ГОДИНЕ

ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. ГОД

(ЕКСКУРЗИЈУ РЕАЛИЗУЈЕ АГЕНЦИЈА „ФАНТАСТ“ из Новог Сада, адреса
Јеврејска 8, 21000 Нови Сад , тел +381 21 301 56 46 +381 62 290 813

ИТАЛИЈА – ФРАНЦУСКА – ШПАНИЈА

Осмодневна екскурзија ученика IV разреда

Период **24.9.2023 до 01.10.2023.**

1. дан (24.09.2023) БЕОГРАД – ТРСТ – ЛИДО ДИ ЈЕСОЛО

Полазак из Београда у 5 часова са паркинга код Метро-а. Путовање кроз Хрватску и Словенију са задржавањима ради одмора и обављања царинских формалности. Послеподневни долазак у ТРСТ и обилазак града: Канал Гранде, Понте Росо, црква Светог Спиридона, Трг Уједињења Италије... кратко слободно време у центру града. Полазак за ЛИДО ДИ ЈЕСОЛО. По доласку смештај у хотеле. Вечера. Ноћење.

2. дан (25.09.2023) ВЕНЕЦИЈА

Доручак. Напуштање хотела и полазак до луке Пунта Сабиони. Пловидба до ВЕНЕЦИЈЕ. Обилазак града: Мост Уздаха, Дуждева палата, Трг Св. Марка, мост Риалто, Санта Мариа дела Салуте... слободно послеподне за одмор и индивидуални обилазак града... Повратак у луку у касним послеподневним часовима и полазак према Шпанији... путовање преко Италије...

3. дан (26.09.2023) ФИГЕРЕС – ЉОРЕТ ДЕ МАР

...Француске... Очекивани долазак у ФИГЕРЕС у преподневним часовима. По доласку обилазак музеја Салвадор Далија. Наставак путовања за ЉОРЕТ ДЕ МАР. По доласку смештај у хотел. Ручак. Заједничка шетња по чувеном туристичком средишту и слободно време за одмор. Вечера. Одлазак у дискотеку. Ноћење.

4. дан (27.09.2023) БАРСЕЛОНА – ЉОРЕТ ДЕ МАР

Доручак. Целодневни излет за БАРСЕЛОНУ. Обилазак града: Саграда Фамилија, трг Каталуња, Авенија Диагонал са кућама Батљо и Мила, Камп Ноу (факултативни улазак) Трг Шпаније, брдо Монжуик са Олимпијским стадионом и видиковцем... Повратак у хотел. Вечера. Одлазак у дискотеку. Ноћење.

5. дан (28.09.2023) БАРСЕЛОНА – ЉОРЕТ ДЕ МАР

Доручак. Целодневни излет за БАРСЕЛОНУ. Разгледање града; парк Цитадела, улица Рамблас, Готичка четврт, Акваријум (факултативни улазак)... слободно време за индивидуално разгледање града. Повратак у хотел. Вечера. Ноћење.

6. дан (29.09.2023) КАН – НИЦА – МОНАКО – ЛИГУРИЈСКА ОБАЛА

Доручак. Јутарњи долазак у КАН и панорамско разгледање: Фестивалска дворана, Кроазета, Српска улица, хотел Карлтон... краћа вожња до НИЦЕ. Обилазак: Енглеска променада, хотел Негреско, трг Месена... Наставак путовања и обилазак КНЕЖЕВИНЕ МОНАКО уз разгледање: катедрала Св. Николе, Кнежевска палата, стаза формуле 1, Монте Карло, Коцкарница... наставак путовања до ЛИГУРИЈСКЕ ОБАЛЕ. Смештај у хотеле. Вечера. Ноћење.

7. дан (30.09.2023) ЂЕНОВА – ОКОЛИНА ВЕРОНЕ

Доручак. Напуштање хотела и путовање до ЂЕНОВЕ. По доласку обилазак града: Трг Ферари, Опера, Дуждева палата, Катедрала Св. Лоренца, кућа Кристофера Колумба, Лука... слободно време у центру града. Полазак према регији Венето. По доласку смештај у хотеле у околини Вероне. Вечера. Ноћење.

8. дан (01.10.2023) ВЕРОНА Доручак. Напуштање хотела и путовање до ВЕРОНЕ. Следи обилазак града: Арена, Трг Бра, Трг Ербе, Трг Господе, гробница породице Скала, Јулијина кућа... слободно

време у центру града. Полазак за Србију. Путовање према Србији преко Словеније... Долазак у Београд у касним вечерњим часовима, зависно од задржавања на границама.

ЦЕНА АРАНЖМАНА ОБУХВАТА:

- Превоз туристичким аутобусом Превоз висококомфорним, високоподним, туристичким аутобусима (клима, ТВ, ДВД и аудио опрема) до 10 година старости;
- Смештај у хотелима са 3* „Bolivar“ и „Amalfi“ на бази 1 полупансиона у Лидо ди Језолу (доручак—шведски сто, вечера—послужење мени) у хотелу са 4* „Grand garbi“ у Љорет де Мару на бази 1 пуног пансиона и 2 полупансиона (сви оброци у хотелу—шведски сто) у хотелима са 3* „Arma „ и „Belvedere“ на бази 1 полупансиона на Лигуријској ривијери (доручак—шведски сто, хладна вечера ланч пакет) и у хотелима са 3* „Cangrande“ и „Gardesano“ бази 1 полупансиона у околини Вероне (доручак—шведски сто, вечера—послужење). За наставнике 1/2 собе, а за ученике 1/2, 1/3 и 1/4 собе са купатилом;
- Улазнице брод до и од Венеције, Музеј Салвадора Далија и дискотеке по програму;
- Све обиласке према програму уз тумачења лиценцираног туристичког водича;
- трошкове и надокнаде за лекара;
- 1 гратис по одељењу на 20 плативих ученика и 50% гратис за једног близанца, уколико путују двоје други плаћа 100%;
- међународно путно здравственог осигурање;
- Трошкове банкарске провизије за пренос средстава са рачуна школе на рачун туристичке агенције у износу од 1% од цене аранжмана;
- трошкови организације путовања.

ЦЕНА АРАНЖМАНА НЕ ОБУХВАТА: потенцијалне таксе за улазак у Европску унију, PCR или антигенски тест за улазак у Европску унију, као и индивидуалне трошкове и све друге непоменуте услуге.

Директор Гимназије „Патријарх Павле“
с.р. Јасмин Николовски, проф.

ПРОГРАМ СТУДИЈСКОГ ПУТОВАЊА УЧЕНИКА

ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. ГОДИНУ

СЕВЕРНА ГРЧКА СА КРФОМ

Термин реализације: 26.04. – 30.04.2024. године

Оквиран број ученика: 150

1. дан: Поставка аутобуса из Београда у 03.15 часова ПАРКИНГ МЕТРОА ИБАРСКИ ПУТ 20. Вожња аутопутем поред Ниша, Лесковца до СОЛУНА... уз успутна задржавања ради одмора. По доласку, обилазак града: Бела кула, Аристотелов трг, црква св. Димитрија, Ротонда, Галеријев славолук, улица Егнација, одлазак до Зејтинлик и обилазак спомен костурнице и српског војничког гробља... слободно време у центру града. Наставак пута до ПАРАЛИЈЕ у раним вечерњим часовима. Смештај у хотел. Вечера. Ноћење.

2. дан: Доручак. Путовање ка МЕТЕОРСКИМ МАНАСТИРИМА. На Метеорима разгледање јединствених средњовековних манастира: Св. Никола, Св. Тројица, Св.

Стефан, Велики Метеори и посета једном од њих. Након обиласка следи возња ка Игуменици. Прелазак трајектом до КРФА. Смештај у хотелу. Вечера. Ноћење.

3. дан: Доручак. Након доручка ОДЛАЗАК У ШКОЛУ У 10 часова. Краћи обилазак Крфа. Слободно послеподне за индивидуалне активности. Вечера. Ноћење.

4. дан: Доручак. Преподневни одлазак до старе луке и укрцавање на брод за Видо. Обилазак спомен-костурнице и «Плаве гробнице». Повратак у луку, возња до видиковца изнад града, а касније следи шетња по центру главног града Крфа: шеталиште Листон, Црква Св. Спиридона, Градска кућа и одлазак у Српску кућу. Слободно време за разгледање и одмор у прелепом граду. Повратак у хотел. Вечера. Ноћење.

5. дан: Доручак. Након доручка полазак према луци и прелазак трајектом до Игуменице. Путовање ка СКОПЉУ. По доласку обилазак града: тврђаве Кале, одакле се пружа предиван поглед на град, након чега следи пролазак кроз Стару чаршију, који датира још из османских времена. Следи прелазак реке Вардар преко прелепог древног Каменог моста, а затим уз обалу реке разгледање моста Око, Археолошког музеја, Филхармоније, до главног градског Трга Македонија, где се налази огроман статуа коњаника (Александар Велики) шетња до куће Мајке Терезе, затим Врата Македоније, или импресивног Славолюка... Краће слободно време за индивидуалне активности. Послеподневни полазак за Србију. Очекивани долазак у Београд у раним јутарњим часовима.

ЦЕНА АРАНЖМАНА ТРЕБА ДА ОБУХВАТИ:

- превоз туристичким аутобусима (клима, видео/двд опрема) на наведеним релацијама према програму са укљученим путаринама и паркинзима, таксама за уласке у градове,- смештај у хотелима са 3* на бази 1 полупансиона у Паралији (шведски сто доручак, класична вечера), и у хотелима са 3* на бази 3 полупансиона на Крфу (шведски сто доручак, класична вечера),
- обиласке по програму,
- лиценцираног туристичког водича током путовања,
- лекара током путовања, улазнице према програм,
- одлазак на Метеоре и острво Видо,
- гратиси за одељенске старешине (минимално 10 ученика) и 1 ученика по одељењу на 20 ученика који плаћају, попуст за близанца (један плаћа, други попуст 50%),
- међународно путно здравствено осигурање,
- боравишне туристичке таксе у хотелима,
- организационе и друге трошкове
- Трошкове банкарске провизије у износу од 1% од цене аранжмана

Република Србија
ГИМНАЗИЈА „ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ“
Ул.Гочка бр. 40,11090 Београд

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

-ШКОЛСКА УПРАВА БЕОГРАД-

Београд,Захумска 14

ПРЕДМЕТ:Захтев за одобрење студијског путовања за ученике Гимназије „Патријарх Павле“ на Крф 26.-30.04.2024. године

-група ученика и 10 наставника

Поштовани,

Обраћамо вам се са захтевом да нам одобрите студијско путовање за групу ученика и 10 наставника Гимназије „Патријарх Павле“ на Крф у АПРИЛУ месецу 2024. године. Са школом EPAL KERKIRAS са Крфа склопили смо Протокол о сарадњи на велико задовољство ученика и наставника обеју школа.

Студијско путовање под називом „Плава гробница“ обухвата посету Школе „Епал Керкирас“, обилазак Метеора, обилазак Зејтинлика, Византијског музеја у Солуну, обилазак Крфа и острва Видо, српског гробља, Српске куће, цркве Св. Спиридона, манастира Св. Пантелејмона у Скопљу. Сарадња подразумева размену ученика и наставника, укључивање у све школске активности и активности локалне заједнице.

Наведено путовање предвиђено је Годишњим Планом рада школе и у складу је са настојањима српске дијаспоре у Грчкој да оно буде обавезни део ваннаставних активности као вид подршке српској заједници. Ученици и наставници моћи ће да размене мишљења, идеје, вредности, да упознају једни друге са примерима добре праксе и радити на континуираном унапређивању ове сарадње.

Искрено се надамо да ћете позитивно одговорити на наш захтев.

С поштовањем,

Директор школе

Јасмин Николовски

Прилог: -Извод из Годишњег плана рада Гимназије „Патријарх Павле“ за школску 2023/2024

-Позивно писмо као доказ о сарадњи са школом EPAL KERKIRAS са Крфа

Република Србија
ГИМНАЗИЈА „ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ“
Ул.Гочка бр. 40,11090 Београд

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
Школска управа Београд
Број: 601-00-3/2024-11/5
Датум: 04.03.2024. године
Београд
Захумска 14
иp

ГИМНАЗИЈА „ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ“

11090 Београд
Гочка 40

ДИРЕКТОРУ

На основу захтева број 01-44/24 од 27.02.2024. године који сте доставили Школској управи Београд а односи се на давање сагласности за реализацију студијског путовања у Грчку у оквиру сарадње са школом „ЕПАЛ КЕРКИРАС“ са Крфа (Грчка) обавештавамо Вас следеће:

У складу са одредбама које се односе на студијско путовање које су прописане Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о средњем образовању и васпитању, Правилником о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у средњој школи, Правилником о начину обављања организованог превоза деце, Правилником о сталном стручном усавршавању и напредовању у звање наставника, васпитача и стручних сарадника донето је Стручно упутство за остваривање студијског путовања у основној и средњој школи бр. 610-00-01184/2022-01.

На основу Стручног упутства Школска управа Београд даје одобрење Гимназији „Патријарх Павле“ за стручно студијско путовање у Грчку у периоду од 25. априла до 30. априла 2024. године за 50 ученика трећег разреда и 10 наставника. Одговорно лице током путовања и боравка је Јасмин Николовски, директор Гимназије.

Образложење

Стручно студијско путовање које је предвиђено Годишњим планом рада Школе за школску 2023/2024. годину реализује Гимназија „Патријарх Павле“ у сарадњи са школом „ЕПАЛ КЕРКИРАС“ са Крфа (Грчка) и подразумева посету школе „ЕПАЛ КЕРКИРАС“, обилазак манастира Метеори, Српског војничког гробља, Византијског музеја, обилазак

Крфа и острва Видо, Српске куће, цркве Св. Спиридона и манастира Св. Пантелејмона у Скопљу.

Циљ посете је остваривање циљева и исхода образовања и васпитања ученика, као и стручно усавршавање наставника уз размену мишљења, идеја, вредности, упознавања са примерима добре праксе и унапређења сарадње са школом из Грчке.

Гимназија „Патријарх Павле“ доставила је релевантне доказе: Позивно писмо школе „ЕПАЛ КЕРКИРАС“, Одлуку Школског одбора, Извод из Годишњег плана рада Школе и прецизан програм путовања.

Путовање је неопходно спровести уз поштовање свих мера које се односе на епидемиолошку ситуацију у земљи и иностранству.

РУКОВОДИЛАЦ
Драѓан Филиповић

-ШКОЛСКА УПРАВА БЕОГРАД-

Београд, Захумска 14

ПРЕДМЕТ: Захтев за одобрење једнодневног студијског путовања за ученике Гимназије „Патријарх Павле“ из Београда Јасеновцу и Пакрацу, дана 13.04.2024. године

-група 45 ученика и 10 професора

Поштовани,

Обраћамо вам се са захтевом да нам одобрите једнодневно студијско путовање за групу од 45 ученика и 10 наставника Гимназије „Патријарх Павле“ из Београда у Јасеновац и Пакрац у Републици Хрватској у априлу месецу 2024. године. Путовање би се одржало дана 13.4.2024. године и у циљу стручног вођења, студијском путовању би се прикључио Бојан Арбутина, кустос Музеја жртава геноцида Београд.

Студијско путовање обухвата посету спо-мен-под-руч-ја Јасеновац, Манастира Јасеновац и посету града Пакраца, у којем ће по-се-ти-ти Вла-ди-чан-ски двор, Са-бор-ну цр-кву и му-зеј-ски де-по.

Посета ученика и наставника Гимназије "Патријарх Павле" из Београда у оквиру студијског путовања је у заједничкој организацији са Музејом жртава геноцида Београда а у циљу неговања културе сећања, толеранције и успостављања заједничког живота у миру и просперитету. Одговорним и достојанственим приступом наведеним местима намера нам је да у духу разумевања успоставимо и развијамо међусобне пријатељске односе.

Искрено се надамо да ћете позитивно одговорити на наш захтев.

С поштовањем,

Директор школе

Јасмин Николовски

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
Школска управа Београд
Број: 601-00-3/2024-11/12
Датум: 25.03.2024. године
Београд
Захумска 14
иp

ГИМНАЗИЈА „ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ“

11090 Београд
Гочка 40

ДИРЕКТОРУ

На основу захтева број 01-62/24 од 20.03.2024. године који сте доставили Школској управи Београд а односи се на давање сагласности за реализацију студијског путовања у Јасеновац и Пакрац (Република Хрватска) обавештавамо Вас следеће:

У складу са одредбама које се односе на студијско путовање које су прописане Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о средњем образовању и васпитању, Правилником о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у средњој школи, Правилником о начину обављања организованог превоза деце, Правилником о сталном стручном усавршавању и напредовању у звање наставника, васпитача и стручних сарадника донето је Стручно упутство за остваривање студијског путовања у основној и средњој школи бр. 610-00-01184/2022-01.

На основу Стручног упутства Школска управа Београд даје одобрење Гимназији „Патријарх Павле“ за стручно студијско путовање у Јасеновац и Пакрац дана 13. априла 2024. године за 45 ученика и 10 професора.

Образложење

Стручно студијско путовање које је предвиђено Годишњим планом рада Школе за школску 2023/2024. годину реализује Гимназија „Патријарх Павле“.

Циљ посете је остваривање циљева и исхода образовања и васпитања ученика, као и стручно усавршавање наставника. Стручно студијско путовање подразумева обилазак спомен-подручја Јасеновац, Манастира Јасеновац и посету града Пакраца, посету Владичанском двору, Саборној цркви и музејском депоу.

Гимназија „Патријарх Павле“ доставила је релевантне доказе: Одлуку Школског одбора, Извод из Годишњег плана рада Школе и прецизан програм путовања.

Путовање је неопходно спровести уз поштовање свих мера које се односе на епидемиолошку ситуацију у земљи и иностранству.

РУКОВОДИЛАЦ
Драган Филиповић

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Полазећи од тога да је један од циљева средњег образовања и васпитања свест о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду, овај програм обухвата заједничке активности Школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Нормативни основ Програма налази се у Правилнику о безбедности и здрављу на раду (дел. бр. 737 од 10.09.2010. године), Правилник заштити и безбедности ученика (дел.бр. 10-1-10/23 од 22.3.2023.године), Општим упутствима за безбедан рад (дел. бр. 621 од 30.08.2013. године) и Наредби директора о обавези примена мера БЗНР (дел. бр. 663 од 06.09.2013. године).

Активности на развоју свести о важности здравља и безбедности код ученика започињу још од првог полугодишта првог разреда и трају до краја њиховог школовања.

Носиоци активности су пре свега одељењске старешине, предметни наставници, али и остали запослени у зависности од послова које обављају у Школи. Такође, носиоци активности су и родитељи и представници локалне самоуправе, као и лица која се професионално баве овом тематиком.

Одељењске старешине дужне су да на почетку првог полугодишта првог разреда упознају ученике са одредбама Правилника о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа и радом Тима за безбедност ученика. Током заједничког рада на часу одељењског старешине ученицима ће бити објашњена основна правила понашања у Школи и наставним базама, а која се тичу безбедности и здравља. У оквиру ове активности ученици уче о својим обавезама и правима из области безбедности и здравља на раду. Током даљег школовања ученици се упознају са специфичним правилима безбедности и здравља која се спроводе у подручју рада: здравство и социјална заштита, а која се због природе делатности разликују у односу на општа правила која важе за сваки рад.

Едукација родитеља из области безбедности и здравља врши се на родитељским састанцима и састанцима Савета родитеља. Родитељи се информичу и о активностима које Школа предузима у овој области као и о мерама и активностима за побољшање нивоа безбедности. Такође, родитељи активно учествују и кроз ангажовање у Тиму за безбедност.

Представници локалне самоуправе, полиције, сектора за ванредне ситуације и Црвеног крста у заједничким акцијама са Школом (предавања, показне вежбе, пропагандни материјал и слично) активно раде на подизању свести код ученика о важности здравља и безбедности на раду.

Заједничким ангажовањем свих субјеката наведених у Програму радиће се на развијању и јачању основних хигијенских, здравствених, раднотехничких, еколошких и безбедносних навика ученика.

17. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

Значајан број ове деце већ је идентификован у основној школи и већ је радио по неком прилагођеном програму, одређени број ученика се уочава у првом разреду.

У раду са ученицима који имају проблема у учењу школски психолог, у сарадњи са разредним старешином и предметним наставницима, предузимају следеће активности:

- За сваког ученика коме је потребна додатна подршка израђује се педагошки профил, као основа за прављење индивидуалног плана подршке,
- Упућују их у методе и технике успешног учења,
- Мотивишу их за допунски рад и школско учење,
- Прате њихов емоционални и социјални развој,
- Помажу им у реалном планирању њиховог професионалног развоја.

Стручни тим за инклузивно образовање посебну пажњу посвећује ученицима са израженијим проблемима у развоју и учењу.

Начин остваривања и прилагођавања програма ученицима са посебним способностима

За ученике који покажу посебну надареност и интересовање у школи се поред додатне наставе организује рад у секцијама и ИОП 3.

О праћењу ученика са проблемима у развоју и учењу, а такође и надарених, школски психолог води педагошку документацију.

ПРОГРАМ ПОЛАГАЊА МАТУРСКОГ ИСПИТА У ГИМНАЗИЈИ

Матурским испитом утврђује се зрелост и оспособљеност ученика за даље школовање. Матурски испит полажу ученици (редовни и ванредни) који су успешно завршили четврти разред гимназије.

САДРЖАЈ МАТУРСКОГ ИСПИТА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИ ПОЛАЖУ МАТУРУ У ЈУНСКОМ, ЈУНСКОМ 2 И АВГУСТОВСКОМ РОКУ

Садржај и начин полагања матурског испита у Гимназији:

Матурски испит ће полагати ученици завршног, четвртог разреда. Матурски испит састоји се из два дела:

а) заједнички део матурског испита (писмени)

1. српски језик и књижевност
2. страни језик или математика

б) изборни део (писање матурског рада и усмена одбрана)

Ученик бира тему из предмета зависно од својих интересовања, самостално пише рад и усмено одговара пред комисијом од три члана.

Организација и полагање матурског испита биће у складу са упутством Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Правилником о организацији и начину полагања испита у Гимназији у Врњачкој Бањи. За обављање матурског испита планира се око 600 сати што представља додатни напор за професоре и ученике школе.

Матурски рад

Матурски рад са одбраном је самостално обрађена тема коју ученик бира из списка одобрених тема у оквиру једног од следећих предмета:

- српски језик и књижевност, страни језик, социологија, устав и право грађана, психологија, филозофија, математика, рачунарство и информатика, историја, географија, физика, хемија, биологија, музичка култура и ликовна култура.

Теме за матурски испит утврђује Наставничко веће школе на предлог стручних актива. Списак утврђених тема објављује се на огласној табли или доставља ученицима на увид на други погодан начин почетком другог полугодишта за текућу школску годину.

Сврха матурског рада је да ученик покаже колико влада материјом у вези са темом, у којој мери је усвојио методе и приступ обради теме, како се служи литературом, да ли је оспособљен да анализира, критички размишља и да самостално изрази свој лични став у односу на тему коју обрађује.

Ученик ради матурски рад у току завршног разреда уз помоћ наставника-ментора. У току израде матурског рада обавезно је организовање најмање четири консултације накојима је ментор дужан да прати рад сваког ученика и пружи потребну помоћ упућивањем на потребну литературу, у избору начина израде рада, његовог садржаја и структуре.

Одбрана матурског рада

На усменој одбрани матурског рада ученик је дужан да изложи концепцију свога рада, да наведе литературу и друге изворе знања које је користио, да образложи посебне методе и поступке којима се руководио у току израде матурског рада и разлоге некоришћења других, брани рад, осим ако је тема матурског рада из групе заједничких предмета (матерњи језик и књижевност, математика и страни језик).

После одбране матурског рада испитна комисија утврђује једну оцену која се изводи из вредности рада и одбране матурског рада са аспекта способности кандидата самостално интерпретира материју и да користи савремене методе и изворе информација у процесу стицања новог знања.

ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН ПОЛАГАЊА МАТУРСКОГ ИСПИТА

Матурски испит полаже се у два редовна испитна рока: јунском и августовском. После августовског рока ученици полажу ванредно, у испитним роковима утврђеним општим актом школе.

За полагање матурског испита ученик подноси пријаву школи у року који одреди школа. У пријави наводи изборни предмет (страни језик или математику) који жели да полаже и назив теме за матурски рад, прилаже сведочанства о завршеним разредима гимназије и извод из матичне књиге рођених.

Ученику који се пријавио за полагање матурског испита и био спречен да из оправданих разлога полаже испит у целини или поједине делове испита, испитни одбор може да одобри полагање и ван редовних рокова.

Ученик може да одустане од полагања испита три дана пре почетка испита, о чему обавештава испитни одбор.

Начин полагања испита

Испит из истог предмета полажу сви ученици истог дана, по правилу, у истој просторији, у присуству најмање једног дежурног наставника.

Испит из појединог предмета траје три сата (четири школска

часа). Између два испита ученик мора да има слободан дан.

На испиту из страног језика ученик може да користи речник, а уколико полаже математику – калкулатор и прибор (лењире, шестар).

За остале испите није дозвољено коришћење помоћне литературе.

Теме и задатке за испит предлажу предметни наставници, а испитни одбор, на дан испита, од предложених шест тема утврђује четири теме, односно групе задатака од којих ученик бира једну.

Теме и задатке за испит ученици добијају непосредно пред почетак испита.

Исту тему за матурски рад може да ради само један ученик у истом испитном року. Ученик предаје матурски рад у року који одреди испитни одбор. Уколико га не

преда у предвиђеном року, сматра се да је одустао од полагања матурског испита.

Ученик не сме да прекрши испитна правила која утврди школа.

Испиту могу да присуствују дежурни наставник (наставници), председник испитног одбора и овлашћени школски надзорник Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Одговори ученика на одбрани матурског рада трају до 30 минута, укључујући и време за припрему ученика за давање одговора.

Материјал који садржи списак тема и задатака за писмени испит чувају се као пословна тајна до почетка испита. Материјал чува директор школе.

Испитни одбор и испитне комисије

За спровођење матурског испита директор школе формира испитни одбор и испитне комисије за сваки предмет који се полаже на матурском испиту. Ако један предмет или део испита полаже велики број ученика, директор може да именује већи број испитних комисија за исти предмет. Ако школа нема довољан број стручњака за одговарајући предмет, може да ангажује, као чланове испитних комисија, стручњаке из других школа.

Испитни одбор чине председник испитног одбора, заменик председника, сви чланови испитних комисија и секретар одбора.

Председник испитног одбора је директор школе.

Сви чланови испитних комисија су истовремено чланови испитног одбора. Записник о раду испитног одбора води секретар кога именује директор на почеткушколске године.

Испитну комисију чине три члана: председник, 2 члана. Два члана морају бити стручна за предмет из кога се полаже испит.

Директор одређује ко ће бити председник испитне комисије, ко испитивач, а који ће члан водити записник о раду испитне комисије.

Испитни одбор евидентира:

- теме за матурски рад;
- кандидате за матурски испит са подацима о изборном предмету који ће да полагају и назив теме за матурски рад;
- рокове и распоред полагања појединих делова испита;
- наставнике који ће да дежурају за време испита;
- наставнике - менторе које ће ученици консултовати у року израде матурског рада;
- утврђује теме и задатке за писмене испите;
- утврђује општу оцену на матурском испиту;

- утврђује коначну оцену у случају несагласности чланова испитне комисије приликом закључивања оцена за поједине предмете.

Испитни одбор усваја одлуке већином гласова присутних чланова.

ОЦЕЊИВАЊЕ

Општи успех на матурском испиту исказује се једном оценом као средња аритметичка вредност оцена добијених за поједине предмете који су полагани на матурском испиту и оцене из матурског рада.

Оцена из матурског рада изводи се на основу оцена добијених на матурском раду и одбрани тога рада.

Оцене појединих предмета утврђује испитна комисија на предлог предметног испитивача, а оцену општег успеха испитни одбор на основу извештаја испитних комисија. Ако испитна комисија не може да утврди појединачне оцене једногласно, ако је један оцењивач дао позитивну оцену, други негативну, или је разлика између позитивних оцена две и више, испитни одбор утврђује коначну оцену.

Ученик је положио матурски испит ако је из заједничког и изборног дела испита добио позитивну оцену.

Ученик који је на матурском испиту добио једну или две недовољне оцене полаже поправни испит, односно поправне испите. Уколико не положи поправни у августовском року, поново полаже испит, односно испите из предмета из кога, односно којих није положио испит, као ванредан ученик, у роковима утврђеним општим актом школе.

Ученик може бити и неоцењен или оцењен негативном оценом, без полагања испита.

Неоцењен остаје ученик који прекине испит из оправданих разлога и ученик који је због кршења испитних правила удаљен са испита.

Недовољном оценом оцењује се ученик који прекине испит без оправданих разлога, ученик који није предао писмени задатак, ученик који је напустио просторију у којој се полаже испит, без дозволе дежурног наставника. Недовољном оценом оцењује се ученик за кога се недвосмислено докаже да је у току испита или после испита користио недозвољена средства или да је преписивао.

САДРЖАЈ МАТУРСКОГ ИСПИТА ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИ ПОЛАЖУ МАТУРУ ОД ШКОЛСКЕ 2020/2021. ГОДИНЕ

Правилник о програму опште и уметничке матуре је објављен у Службеном гласнику РС – Просветном гласнику број 11/2017.

Овим Правилником се утврђује Програм опште и уметничке матуре.

Ученици који заврше четворогодишње опште средње образовање и васпитање и средње уметничко образовање и васпитање полагаће општу и уметничку матуру по програму који је утврђен овим правилником почев од школске 2020/2021. године. Циљ опште матуре је да се провере постигнућа ученика, односно степен усвојености и развијености знања и умења, тј. компетенције ученика на крају општег средњег образовања и васпитања и утврди спремност ученика за даљи наставак образовања на високошколској установи.

Садржај опште матуре могу да чине испити из наставних предмета за које су дефинисани и усвојени општи стандарди постигнућа за крај општег средњег и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета. Листе општеобразовних наставних предмета чине: Српски језик и књижевност/Матерњи језик и књижевност, Страни језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Географија, Историја и Српски као нематерњи језик.

Општу матуру чине испити из обавезног и изборног дела. Обавезни део опште матуре је обавезан за све ученике. Обавезни део опште матуре чине три (3) испита из следећих наставних предмета: - Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност; - Математика; - Наставни предмет по избору. Српски језик и књижевност, односно Матерњи језик и књижевност, у обавези су да полагају сви ученици. Математику су у обавези да полагају сви ученици који су овај наставни предмет учили више од две године општег средњег образовања и васпитања. Ученици који су учили Математику до две године бирају неки други предмет са Листе општеобразовних наставних предмета, што укључује и могућност избора Математике. Наставни предмет по избору је предмет који ученик обавезно мора да изабере са Листе општеобразовних наставних предмета. У обавезном делу опште матуре ученик полаже три различита наставна предмета. Дакле, наставни предмет по избору не може да буде Српски језик и књижевност/Матерњи језик и књижевност и Математика (односи се само на ученике који су Математику учили

више од две године), тј. наставни предмет који је ученик изабрао уместо Математике. Српски као нематерњи језик могу да изаберу само ученици који су образовање и васпитање стицали на једном од језика националних мањина. Изборни део је део за који ученик може да се определи у зависности од захтева високошколске установе на којој планира да настави образовање. Уколико се ученик у предвиђеном року определи за полагање изборног дела опште матуре, овај део испита постаје обавезан за тог ученика. Ученик може да одустане од полагања овог дела у року који је прописан школским календаром за средње школе за полагање опште матуре. У изборном делу ученик може да бира наставне предмете са Листе општеобразовних наставних предмета и то бира само оне предмете које није полагао у оквиру обавезног дела. Број изборних предмета, које ученик бира, није ограничен. Изборни део опште матуре полажу ученици на основу сопственог избора.

Обавезне и изабране наставне предмете у оквиру обавезног и изборног дела опште матуре ученик полаже писаним путем, решавањем тестова. Тестови су засновани на утврђеној листи општих стандарда постигнућа за крај општег средњег и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета и њима се испитују знања и умења ученика на крају општег средњег образовања и васпитања, односно степен развијености предметне и међупредметних компетенција са три нивоа образовних стандарда. Тест садржи 40 задатака од којих је 10 задатака са основног нивоа, 20 задатака са средњег нивоа и 10 задатака са напредног нивоа. Задаци носе различити број бодова

у односу на ниво задатка. Максимално време полагања теста је 240 минута.

Општа матура полаже се на целој територији Републике Србије у исто време и план полагања је утврђен школским календаром за средње школе. План полагања опште матуре подразумева два редовна испитна рока: јунски и августовски. Ученици који не положи општу матуру у редовном року полажу у следећем испитном року у складу са прописаним календаром. Општа матура, у обавезном и изборном делу, полаже се писаним путем, решавањем тестова. Сваки ученик је у обавези да у календаром прописаном року поднесе пријаву школи за полагање опште матуре. Пријава садржи списак наставних предмета из обавезног дела опште матуре и списак наставног/-их предмета изборног дела опште матуре. Ученик има право да одустане од изборног дела опште матуре у року који је прописан календаром. Ученик је положио општу матуру када положи све испите из обавезног дела. Сваке школске године одређује се минималан број бодова за сваки предмет појединачно који је потребан да би ученик положио тај предмет. Након положених свих испита ученику се издаје јавна исправа о положеној општој матури која садржи: називе наставних предмета из обавезног као и изборног дела, оцене и остварени проценат/број поена за сваки наставни предмет и проценат решености задатака за сваки ниво стандарда. Ученик са положеном општом матуром може да се упише на високошколску установу под условима које та установа прописује, односно у складу са законом.

САДРЖАЈ И НАЧИН ПОЛАГАЊА МАТУРСКОГ ИСПИТА ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику

Матурским испитом утврђује се зрелост и оспособљеност ученика за даље школовање. Матурски испит полажу ученици који су успешно завршили четврти разред гимназије.

САДРЖАЈ МАТУРСКОГ ИСПИТА

Матурски испит састоји се из:

- писменог испита из матерњег језика и књижевности;
- писменог и усменог испита из једног од четири предмета:

математика, програмирање, објектно оријентисано програмирање и базе података; – израде и одбране матурског рада.

Сви предмети полажу се према наставном програму који је ученик савладао током четворогодишњег образовања у гимназији за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику.

1. Писмени испит из матерњег језика и књижевности

При оцењивању писменог задатка, испитна комисија има у виду ширину обраде теме, избор и интерпретацију грађе, композицију, стил и језик.

2. Писмени и усмени испит из једног од четири предмета: *математика, програмирање, објектно оријентисано програмирање и базе података*. Ученици који су на писменом делу испита из *математике, програмирања, објектно оријентисаног програмирања и база података* добили позитивну оцену којом нису задовољни, могу полагати усмени део испита.

Приликом оцењивања писменог задатка, испитна комисија има у виду креативност и способност у спровођењу поступка у решавању задатака, као и тачност решавања истих.

3. Матурски рад

Матурски рад са одбраном је самостално обрађена тема коју ученик бира са списка одабраних тема у оквиру једног од следећих предмета:

- *математика*;
- *дискретна математика*;
- *физика*;
- *примена рачунара*;
- *програмирање*;
- *рачунарски системи*;
- *оперативни системи и рачунарске мреже*;
- *објектно оријентисано програмирање*;
- *базе података*;
- *програмске парадигме*;
- *веб програмирање*.

Теме за матурски рад утврђује наставничко веће школе на предлог стручног већа за област предмета. Списак утврђених тема објављује се на огласној табли или доставља ученицима на увид на други погодан начин почетком другог полугодишта за текућу школску годину.

Сврха матурског рада је да ученик покаже колико влада материјом у вези са темом, у којој мери је усвојио методе и приступ обраде теме, како се служи литературом, да ли је оспособљен да анализира, критички размишља и да самостално изрази свој лични став у односу на тему коју обрађује.

Ученик ради матурски рад у току завршног разреда уз помоћ наставника – ментора. У току израде матурског рада обавезно је организовање најмање четири консултације на којима је ментор дужан прати рад сваког ученика и пружи потребну

помоћ упућивањем на потребну литературу и избору начина и структуре израде рада.

Одбрана матурског рада

На усменој одбрани матурског рада ученик је дужан да изложи концепцију свог рада, да наведе литературу и друге изворе знања које је користио, да образложи посебне методе и поступке којима се руководио у току израде матурског рада.

У току одбране матурског рада кандидат треба да покаже знање из целокупног садржаја предмета из којег брани рад.

После одбране матурског рада испитна комисија утврђује једну оцену која се изводи из вредности рада и одбране матурског рада са аспекта способности кандидата да самостално интерпретира материју и да користи савремене методе и изворе информација у процесу стицања новог знања.

ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН ПОЛАГАЊА МАТУРСКОГ ИСПИТА

Матурски испит полаже се у два редовна матурска испитна рока: јунском и августовском. После августовског испитног рока ученици полажу ванредно, у роковима које утврди школа.

За полагање матурског испита ученик подноси пријаву школи у року који одреди школа. У пријави се наводи један од предмета који жели да полаже и назив теме за матурски рад. Уз пријаву се прилаже сведочанство о завршеним разредима гимназије и извод из матичне књиге рођених.

Ученику који се пријави за полагање матурског испита и из оправданих разлога буде спречен да полаже испит у целини или поједине делове испита, испитни одбор може да одобри полагање ван редовних испитних рокова.

Ученик може да одустане од полагања испита три дана пре почетка испита, о чему обавештава испитни одбор.

Начин полагања писмених испита

Писмени испит из истог предмета полажу сви ученици истог дана, по правилу, у истој просторији, у присуству најмање једног дежурног наставника.

Писмени испит траје четири школска часа.

Измeђу два писмена испита ученик мора да има слободан дан.

Приликом полагања писменог испита није дозвољено коришћење помоћне литературе. Теме и задатке за писмени испит, као и критеријуме за оцењивање предлажу предметни наставници, а испитни одбор, на дан испита, од предложених тема утврђује три теме, односно групе задатака од којих ученик бира једну.

Теме и задатке за писмени испит ученици добијају непосредно пред почетак писменог испита.

Ученик не сме да прекрши испитна правила која утврди школа. На пример: не сме да напусти просторију у којој се обавља писмени испит без одобрења дежурног наставника, не сме да користи недозвољена средства, да преписује од других, да омета друге и слично.

Писменом испиту, поред дежурног наставника (дежурних наставника), могу да присуствују председник испитног одбора и стручњаци које делегира министарство надлежно за послове образовања.

Начин полагања усмених испита

Усмени испит из једног од наведених предмета: *математика, програмирање, објектно оријентисано програмирање и базе података* полажу могу да полажу ученици

који су положили писмени испит.

Полагање усменог испита почиње најраније два дана после положеног писменог испита.

На усменом делу испита ученик извлачи испитни листић на коме су исписана три питања, односно задатка. Уколико ученик процени да не може да одговори на питање, може да промени листић, што може да утиче на оцену.

Испитни листић не може два пута бити употребљен истог дана.

Број испитних листића већи је, за сваку испитну комисију, за десет одсто од броја пријављених кандидата.

Списак испитних питања припремају предметни наставници у сарадњи са стручним већем за област предмета и благовремено дају ученицима да би се припремили за матуру. Одговори ученика на усменом испиту трају до 30 минута, укључујући и време за припрему ученика за давање одговора.

Усменом испиту, поред чланова испитне комисије, могу да присуствују чланови испитног одбора, наставници школе, стручњаци које делегира министарство надлежно за послове образовања и ученици.

Начин одбране матурског рада

Тему за матурски рад ученик бира са списка утврђених тема. Исту тему за матурски рад не могу радити два или више ученика у истом испитном року.

Ученик предаје матурски рад у року који одреди испитни одбор. Уколико га не преда у предвиђеном року, сматра се да је одустао од полагања матурског испита. Одбрана матурског рада траје до 30 минута.

Одбрани матурског рада, поред чланова испитне комисије, могу да присуствују чланови испитног одбора, наставници школе, стручњаци које делегира министарство надлежно за послове образовања и ученици.

Материјал који садржи списак тема и задатака, питања за писмени испит и испитне листиће за усмени испит чувају се као пословна тајна до почетка испита. Материјал чува директор школе.

Испитни одбор и испитне комисије

За спровођење матурског испита директор школе формира испитни одбор и испитне комисије за сваки предмет који се полаже на матурском испиту. Ако један предмет или део испита полаже велики број ученика, директор може да именује већи број испитних комисија за исти предмет. Школа може да ангажује, као чланове испитних комисија, и спољне сараднике.

Испитни одбор чине председник испитног одбора, његов заменик и чланови. Председник испитног одбора је по правилу директор школе. Сви чланови испитних комисија су истовремено чланови испитног одбора. Испитну комисију чине три члана: председник, испитивач и стални члан. Два члана морају бити стручњаци за предмет из кога се полаже испит.

Директор одређује ко ће бити председник испитне комисије, ко испитивач, а који ће члан водити записник о раду испитне комисије. Записник о раду испитног одбора води секретар кога именује директор.

Испитни одбор евидентира:

- теме за матурски рад;
- кандидате за матурски испит са подацима о једном од изабраних предмета и називу теме за матурски рад;
- рокове и распоред полагања појединих делова испита;
- наставнике који ће да дежурају за време писмених испита;
- наставнике – менторе које ће ученици консултовати у току израде матурског рада; и утврђује:

–теме и задатке за писмене испите;
–општу оцену на матурском испиту;
–коначну оцену у случају несагласности чланова испитне комисије приликом закључивања оцена за поједине предмете.

Испитни одбор усваја одлуке већином гласова присутних чланова, а може да одлучује ако су присутне две трећине свих чланова.

Испитне комисије предлажу оцене из предмета и матурског рада.

ОЦЕЊИВАЊЕ И ОСЛОБАЂАЊЕ ПОЛАГАЊА ИСПИТА

Успех ученика из појединих предмета и матурског испита оцењује се једном оценом која се изводи на основу оцена добијених на писменом и усменом делу испита и матурском раду и одбрани матурског рада.

Општи успех на матурском испиту исказује се једном оценом као средња аритметичка вредност оцена добијених за поједине предмете који су полагани на матурском испиту и оцене из матурског рада.

Оцена из матурског рада изводи се на основу оцена добијених на матурском раду и одбрани тога рада.

Оцене појединих предмета утврђује испитна комисија на предлог предметног испитивача, а оцену општег успеха испитни одбор на основу извештаја испитних комисија. Ако испитна комисија не може да утврди појединачне оцене једногласно, ако је један оцењивач дао позитивну оцену, други оцену недовољан (1), или је разлика између позитивних оцена две и више, испитни одбор утврђује коначну оцену.

Ученик је положио матурски испит ако је из свих делова испита добио позитивну оцену.

Ученик који је на матурском испиту добио једну или две оцене недовољан (1) полаже поправни испит из тих предмета. Уколико не положи поправни, поново полаже матурски испит у целини, као ванредан ученик, у роковима које одреди школа.

Ученик може бити и неоцењен или оцењен оценом недовољан (1), без полагања испита. Неоцењен остаје ученик који прекине писмени испит из оправданих разлога и ученик који је због кршења испитних правила удаљен са испита.

Оценом недовољан (1) оцењује се ученик који прекине писмени испит без оправданих разлога, ученик који није предао писмени задатак, ученик који је напустио просторију у којој се полаже испит, без дозволе дежурног наставника. Оценом недовољан (1) оцењује се и ученик за кога се недвосмислено докаже да је у току испита или после испита користио недозвољена средства или да је рад преписао.

ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Школа је дужна да води евиденцију о матурском испиту и издатим дипломама у складу са одредбама Закона о средњем образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 52/2021, 129/2021, 129/2021 - др. закон и 92/2023).

Након положене матуре школа издаје диплому ученику најкасније седам дана после положеног матурског испита.

Диплома се издаје сагласно члану 79. Закона о средњем образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 52/2021, 129/2021, 129/2021 - др. закон и 92/2023) и члану 4. Правилника о јавним исправама које издаје средња школа ("Службени гласник РС", бр. 102 од 7. септембра 2022, 34 од 28. априла 2023).

О току полагања испита води се записник на прописаном обрасцу у складу са Правилником о евиденцији у средњој школи ("Службени гласник РС", бр.102/22).

За време дежурства на испиту дежурни наставник уноси у записник све што није у складу са утврђеним правилима о току испита.

Записници се воде посебно о раду испитних комисија, а посебно о раду испитног одбора. Записник о матурском испиту обухвата податке о члановима испитног одбора и испитних комисија, ученику, податке о предметима које ученици полажу, податке о темама, односно задацима за изборни предмет, теме матурског рада, успех за сваки део испита и општи успех ученика.

Гимназија “Патријарх Павле” Београд

